

TRADE NEWS

2 / 2017 / VI. ročník

Magazín Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

**ASTANA EXPO 2017
KAZACHSTÁN SE OTEVÍRÁ SVĚTU**

**BĚLORUSKO NA ROZCESTÍ
PŘÍLEŽITOST PRO ČESKÉ FIRMY?**

**ÁZERBÁJDŽÁN:
PŘÁTELSKÁ KŘIŽOVATKA CIVILIZACÍ**

Integrovaný systém detekce vozidel SPINWIRE®

Chytré řešení vám přináší E.ON

e.on

Výhody systému detekce vozidel SPINWIRE®:

- **Inovativní** – založeno na nejnovějších poznatcích z magnetizmu a nanoelektroniky, vyvinuto v České republice
- **Spolehlivé** – spolehlivost detekce více než 99% i ve složitých podmínkách
- **Snadno integrovatelné** – datové výstupy ze systému jsou ve srozumitelném „open data“ formátu
- **Diskrétní** – nevyužívá záznamu obrazu, zvuku nebo polohy telekomunikačních zařízení, odpadá tak starost s ochranou osobních údajů
- **Estetické** – vzhledem k instalaci pod zem nenarušuje vzhled místa, hodí se i do center historických měst
- **Nízké provozní náklady** – příkon jedné kabelové pasivní detekční jednotky je 1 Watt
- **Ekologické** – kabelové řešení neprodukuje žádné použité baterie, ani nevyvolává náklady na jejich výměnu

**Chcete i vy řešit otázku chytrého parkování?
Zavolejte nebo si napište o návrh zdarma.**

→ E-mail: info@eon.cz

→ Telefon: 800 111 250 (Business Line)

Vážení čtenáři,

leckerá velká země by nám mohla závidět průmyslovou vyspělost a exportní dovednosti. Opětovně jsme se o tom mohli přesvědčit na nedávné zahraniční misi, kterou jsme pro naše podnikatele ušili doslova na míru. Cesty do indického Bengaluru se zúčastnila dvacítká podnikatelů a pět dní bylo od rána do večera zaplněno dopředu sjednanými obchodními schůzkami. Převážně strojírensky zaměřené podniky tak na místě uzavřely několik kontraktů a některé dokonce připravily investiční projekty. Vyvrcholením mise bylo otevření prvního indického inkubátoru, který jsme v rámci asociace připravili s našimi indickými partnery a za vydatné podpory CzechTrade a naší ambasády. Skvělou zprávou je, že během následujících dvou týdnů byl inkubátor našimi podnikateli již plně obsazen. Dva roky poté, co jsme otevřeli zázemí pro naše firmy v newyorském Meohubu, tak rozšiřujeme naše služby již ve druhé zahraniční destinaci. A netajíme se tím, že budeme pokračovat...

Zatímco se první tuzemské podniky stěhovaly do Bengaluru, centrální banka definitivně ukončila více než tříletý intervenční režim. To vzbudilo v médiích takový ohlas, že zahraniční turista neznalý ekonomických poměrů v České republice musel nabýt dojmu, že zažívá v přímém přenosu měnovou reformu. Analytici, politici, bankéři, akademici a podnikatelé emotivně věštili dopady do tuzemského byznysu, rodinných

rozpočtů i státní kasy, zatímco koruna se vychylovala sotva o nízké desetihaléře. Nedalo mi nevzpomenout na rok 2001, kdy jsme se jako exportéři těšili z toho, že dolar nakupujeme za 40 korun, zatímco o pár let později to bylo sotva za 15 korun. Ne, že bych to přivoloval, chápu i určité obavy a nutnost pracovat s kurzovými riziky, ale troufám si tvrdit, že konec intervencí nebude znamenat prakticky nic. Exportérům neublíží, spotřebitelům peněz nepřidá, dovozci to sotva pocítí a centrální bankéři mohou začít přemýšlet co s více než sto miliardami nakoupených eur.

Dále začínáme finišovat v přípravě blížícího se Expa 2017. Kazachstánská Astana chystá velkolepou letní show, jejíž součástí bude i důstojná expozice České republiky. Letos poprvé v ní bude hrát hlavní roli i naše asociace, která se stala hlavním byznysovým partnerem české účasti na prestižní světové výstavě. Po celou dobu bude v českém pavilonu odborný pracovník AMSP ČR hovořící česky, anglicky, rusky a kazašsky. Chystáme mnohačetná jednání s kazachstánskými, ruskými nebo například čínskými partnery, připravujeme odborné mise a chystáme se na profesionální prezentaci produktů a dovedností našich podnikatelů. Všem zástupcům našich firem nabízíme opravdu komfortní zázemí.

I proto vám předkládáme TRADE NEWS zaměřené na perspektivní trhy Kazachstánu, Ázerbájdžanu a Běloruska, na nichž se v posledních

letech mimořádně daří obchodním i investičním aktivitám našich firem. Budeme se těšit, že země kolem Černého a Kaspického moře budou naši podnikatelé v létě s naší pomocí dobývat se stejným úspěchem jako na jaře Indii.

*Karel Havlíček
předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR*

TRADE NEWS

Magazín Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
www.amsp.cz

Vydavatel: ANTECOM

ANTECOM, s.r.o., Blatenská 2166/7, Praha 4 IČ: 2836 2926
Vydáno v Praze jako dvouměsíčník. MK ČR E 20842 / ISSN 1805-5397
Datum vydání: 25. 4. 2017 Náklad: 8200 výtisků
Magazín TRADE NEWS je zařazen do procesu pravidelného ověřování nákladů vybraných tiskovin Audit Bureau of Circulations (ABC ČR).

www.itradenews.cz www.tradenews.cz

Redakční rada: Eva Svobodová, MBA, generální ředitelka AMSP ČR, doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA, předseda představenstva AMSP ČR, generální ředitel společnosti SINDAT a děkan Fakulty ekonomických studií VŠFS, Ing. Libor Musil, člen představenstva AMSP ČR, předseda představenstva společnosti LIKO-S, Ing. Pavla Břečková, Ph.D., místopředsedkyně představenstva AMSP ČR a ředitelka společnosti AUDACIO
Šéfredaktorka: PhDr. Jana Jenšíková, jednatelka společnosti ANTECOM, která kromě magazínu TRADE NEWS vydává tituly AGE a TECH EDU
jenškova@antecom.cz www.antecom.cz
TRADE NEWS – vítěz soutěže Zlatý středník v kategorii Nejlepší B2B časopis a noviny v ČR

- 10** Rozhovor / Astana Expo 2017
Energie budoucnosti. Kazachstán se otevírá světu
- 13** Do světa za obchodem
Kazachstán, Ázerbájdžán, Bělorusko: perspektivy, ekonomika, příležitosti, srovnání, trendy
- 22** Zamyšlení / Hedvábná stezka
Hedvábná stezka 21. století. Změní ekonomickou mapu světa?
- 26** Do světa za obchodem / Kazachstán
Kazachstán bude investovat a má čím platit. Přeskočí Rusko?
- 30** Profiliga / Sigma Group
Ivo Kovář: Kazachstánští začínají pokukovat po kvalitě
- 34** Váš názor / Kazachstán
Hurá do Euroasie aneb Jak nezakopnout o bludný kořen
- 38** Objektivem / Kazachstán
V deltě řeky Ili
- 40** Do světa za obchodem / Bělorusko
Bělorusko na rozcestí. Příležitost pro české firmy?
- 45** Podpora exportu
Martin Tlapa: Nejsme elitářská skupinka diplomatů. Chceme sloužit našim exportérům
- 48** Podpora exportu / EGAP
Vývoz do Běloruska pojišťuje EGAP pravidelně. V Kazachstánu je to zatím složitější
- 52** Do světa za obchodem / Ázerbájdžán
Ázerbájdžán: přátelská křižovatka civilizací
- 56** Rozhovor / Ázerbájdžán
Ivana Bozděchová: Mladí Ázerbájdžánští sní o práci v nadnárodních společnostech
- 60** Rozhovor / Finance
Leoš Souček: Silný příběh může být víc než čísla. Credit je důvěra
- 62** Profiliga / Axis
Ivo Stráník: Z Česka zmizel kus průmyslového know-how
- 65** Podpora exportu / ČEB
ČEB pomáhá šířit „energii budoucnosti“ do Kyrgyzstánu a Kazachstánu
- 68** Rozhovor / Smart city
Smart city po brněnsku: Město, kde se dobře žije
- 72** Partnerství / Smart city
Smart city má zelenou. E.ON a města společně
- 78** Rozhovor / Vzdělávání
Jak (ne)obstát v konkurenci robotů. Klíčem je práce s informací

PARTNEŘI MAGAZÍNU TRADE NEWS

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

klientské centrum pro export

Afghánistán
Albánie
Alžírsko
Argentina
Arménie
Austrálie
Ázerbájdžán
Belgie
Bělorusko
Bosna a Hercegovina
Brazílie
Bulharsko
Černá Hora
Čína
Dánsko
Egypt
Estonsko
Etiopie
Filipíny
Finsko
Francie
Ghana
Gruzie
Chile
Chorvatsko
Indie
Indonésie
Irák
Írán
Irsko
Itálie
Izrael
Japonsko
Jižní Afrika
Jordánsko
Kambodža
Kanada
Kazachstán
Keňa
Kolumbie
KLDK
Korejská republika
Kosovo
Kuba
Kuvajt
Kypr
Libanon
Libye
Litva

Lotyšsko
Lucembursko
Maďarsko
Makedonie
Malajsie
Maroko
Mexiko
Moldavsko
Mongolsko
Myanmar/Barma
Německo
Nigérie
Nizozemsko
Norsko
Pákistán
Palestina
Peru
Polsko
Portugalsko
Rakousko
Rumunsko
Rusko
Řecko
Saúdská Arábie
Senegal
Singapur
Slovensko
Spojené arabské emiráty
Spojené státy americké
Srbsko
Španělsko
Švédsko
Švýcarsko
Thajsko
Tchaj-wan
Tunisko
Turecko
Ukrajina
Uzbekistán
Vatikán
Velká Británie
Vietnam
Zimbabwe
NATO
OECD
OSN
Rada Evropy
UNESCO
Evropská unie

▶ **Jednotné
kontaktní místo
pro exportéry**

▶ **služby ve více než
90 zemích světa
prostřednictvím
Jednotné zahraniční sítě**

▶ **konzultace exportních
a investičních záměrů
v zahraničí**

▶ **informace o exportních
novinkách a příležitostech**

▶ **více informací:
www.businessinfo.cz/kce**

Adresa:

V sídle agentury CzechTrade,
Dittrichova 21, 128 01 Praha 2

Kontakt:

Telefon: +420 224 907 576

E-mail: kcexport@businessinfo.cz

Jednotnou zahraniční síť tvoří zastupitelské úřady ČR
a zahraniční kanceláře agentury CzechTrade

EXPORTÉŘI A KONEC INTERVENCÍ

AMSP ČR VE SPOLUPRÁCI S KOMERČNÍ BANKOU A AGENTUROU IPSOS PŘIPRAVILY PRŮZKUM MEZI 207 TUZEMSKÝMI EXPORTÉŘI ZAMĚŘENÝ NA PŘIPRAVENOST NAŠICH FIREM NA UKONČENÍ DEVIZOVÝCH INTERVENCÍ, KTERÝ PROBÍHAL V POSLEDNÍM BŘEZNOVÉM TÝDNU, V PŘEDVEČER UKONČENÍ UDRŽOVÁNÍ SLABÉ KORUNY. FIRMY SE SOUČASNĚ VYJÁDRILY, DO JAKÉ MÍRY JIM OSLABENÁ KORUNA POMÁHALA A JAK JE MŮŽE POSÍLENÍ NAŠÍ MĚNY OHROZIT.

Ukázalo se, že 44% exportérů vnímá intervence ČNB pozitivně, naopak 28% má negativní pohled. Platí přitom, že s rostoucí velikostí firmy a větší závislostí na exportu jsou intervence vnímány pozitivněji než u podniků menších nebo těch, které vyvážejí pouze příležitostně. Fakt, že 28% exportérů je proti intervencím, znamená, že celá řada vývozců ještě v cizí měně nakupuje, část z nich se i obává, že po intervenčním režimu dojde k nepřiměřenému posílení koruny.

Přibližně 40% exportérů se zajišťuje nebo plánuje zajistit vůči koruně, naopak více než polovina se pokusí buď zajistit na bázi přirozeného hedgingu, tj. párování nákupů a prodejů do jedné měny, případně nebude činit žádná opatření.

„Ošetření kurzových rizik patří trvale mezi základní nabídku našich služeb

poskytovaných klientům aktivním v zahraničním obchodě nebo obecně pracujícím s cizími měnami. V posledních několika týdnech aktivně oslovujeme naše klienty a nabízíme jim konzultace o kurzových rizicích, kterým mohou být vystaveni. Potvrzujeme, že ochota klientů ošetřit svá měnová rizika v těchto dnech významně roste, a jsme rádi, že jim vhodné řešení můžeme na individuální bázi poskytnout,“ uvedl Martin Ehrenberger, manažer segmentového řízení pro malé podniky Komerční banky.

Polovina exportérů očekává posílení koruny mezi 5 až 10%, necelá třetina pak nevěří tomu, že naše měna posílí o více než 5%. Celkem 17% firem spekuluje na posílení koruny a očekává, že na tom vydělá. Celým 43% exportérů intervence pomohly, naopak 17% vývozců hlásí, že je oslabily. Z průzkumu je patrné, že oč je podnik méně závislý

na exportu, o to méně intervence vítá a oslabení koruny vnímá buď neutrálně, nebo dokonce negativně, neboť se firmám zvýšily vstupní náklady.

Karel Havlíček, předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, k tomu dodal: „Firmy jsou rozhodně více připraveny na ukončení intervencí než před třemi roky, kdy došlo ke skokovému oslabení koruny. U menších firem se jasně projevuje, že zdaleka ne všechny si mohou dovolit koupit budoucí kurz, neboť by to zasáhlo do jejich hospodaření, a proto celkem pragmaticky přistupují k tomu, že část objemu zahraničních transakcí řeší nákupem kurzu přes bankovní nástroje a část se pokouší spárovat nákupy a prodeje do jedné měny.“ ■

ZDROJ: AMSP ČR

AMSP ČR PŘIPRAVILA MANUÁL K ZAJIŠTĚNÍ KURZOVÝCH RIZIK

Co je přirozený hedging? Jak se zabezpečit proti kurzovým výkyvům? Kdy se vyplatí použít forwardy, opce nebo swapy? S blížícím se ukončením devizových intervencí se množily dotazy malých a středních firem, jak používat finanční i nefinanční nástroje pro snížení obchodních rizik. Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

proto předložila manuál, který připravil tým asociace společně s odborníky z Komerční banky a Vysoké školy finanční a správní. Přehledná publikace je k dispozici zdarma ke stažení na webu AMSP ČR. ■

ZDROJ: AMSP ČR

Česká delegace s indickými partnery v den otevření inkubátoru pro naše firmy v Bengalúru

V INDICKÉM BENGALÚRU SE ROZJÍŽDÍ ČESKÝ PODNIKATELSKÝ INKUBÁTOR Po New Yorku již druhé zahraniční zázemí pro firmy z iniciativy AMSP ČR

DVACETIČLENNÁ DELEGACE FIREM PŘEVÁŽNĚ ZE STROJÍRENSKÝCH OBORŮ, VEDENÁ V BŘEZNU AMSP ČR, VE ZCELA NABITÉM TÝDENNÍM PROGRAMU DOJEDNALA NEJEN CELOU ŘADU ZAKÁZEK PRO NAŠE PODNIKATELE, ALE ROVNĚŽ ZAHÁJILA PRVNÍ TUZEMSKÝ INKUBÁTOR, KTERÝ JE ALOKOVÁN V PRŮMYSLOVÉ ZÓNĚ V BENGALÚRU.

Moderní kanceláře, kompletní právní, účetní, marketingový a obchodní servis a hlavně české zázemí s garancí našeho velvyslanectví zorganizovala AMSP ČR za podpory indického partnera Pushpak, tuzemské společnosti LIKO-S a agentury CzechTrade. Právě CzechTrade je rovněž jedním z prvních nájemníků inkubátoru, služby začala využívat společnost Tatra Trucks, LIKO-S a během mise se na angažmá v inkubátoru dohodly i firmy Brano Group, HTP, Bezoska nebo například Metaliko. AMSP ČR tím navazuje na úspěšný projekt Meohub, který připravila před dvěma roky společně s Meoptou pro naše podnikatele v New Yorku.

Libor Musil, majitel rodinné firmy roku LIKO-S, který stál za zrodem inkubátoru a finančně jej podpořil, k tomu uvádí: „S indickým partnerem spolupracujeme čtyři roky a vyplácí se to. Zpracováváme projekt postavení menšího výrobního závodu LIKO-S India, kde zavedeme

výrobu příček pro indický trh a postupně výrobu svařovaných dílců pro technologické linky. Pro naše mladé i zkušené spolupracovníky je to nová zajímavá výzva.“

Velvyslanec ČR v Indii Milan Hovorka dodává: „Inkubátor potvrzuje kreativitu českých firem a jejich schopnost jít daleko za hranice naší země. Je to úžasná myšlenka, která přichází přímo od podnikatelů, a ještě více mě těší, že je to platforma zejména malých a středních firem. Potvrzuje se, že již zdaleka neplatí, že v Indii mají šanci uspět pouze velké společnosti. Je skvělé, že se Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR rozhodla po Spojených státech vybudovat podobný projekt i v Indii, inkubátor má naši plnou podporu a rádi tam budeme směřovat naše podnikatele.“ ■

Zdroj: AMSP ČR

Čísla a fakta

Z analýzy obchodních a investičních aktivit mezi ČR a Indií, kterou aktuálně předložila AMSP ČR ve spolupráci s Komerční bankou, vyplynula velmi příznivá data. Ukazují, že meziroční růst exportu do Indie je se 13,3 % zásadně vyšší, než je celková míra českého exportu (2,3 %). Více než třetinu našeho exportu do Indie realizujeme v odvětví strojírenském, dalších 19 % v automobilovém průmyslu. Česká republika se tak s podílem 42,6 % stává suverénním šampionem ze zemí V4, neboť Polsko exportuje ze zemí V4 do Indie 36,2 %, Maďarsko 16,6 % a Slovensko 4,6 %.

Slibným tempem roste rovněž import z Indie; zatímco celkový dovoz ze všech zemí do ČR stagnuje, růst importů z Indie roste meziročně o 7,9 %. V dovozu nejsme závislí na jednom odvětví, naše obchody jsou s ohledem na druhy dovážených produktů velmi vyvážené.

Velmi důležité je, že se začíná zvyšovat počet tuzemských investorů v Indii, celkový objem přímých českých investic do základního kapitálu překročil jednu miliardu korun. Začínají tam investovat české středně velké subjekty, které si vytvářejí montážní nebo menší výrobní základny. Přesto patříme ve srovnání s ostatními zeměmi s podílem 0,01 % mezi velmi malé investory v Indii. Indiští investoři, měřeno investicemi do základního kapitálu, se podílejí na všech zahraničních investicích v ČR přibližně 0,2 %. Celkově u nás indické firmy investovaly do základního kapitálu již více než 2,7 miliardy korun.

ROK venkova 2017

ORGANIZÁTOR

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

Platforma Roku venkova 2017:

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Asociace soukromého zemědělství ČR, řemeslné a zemědělsko-potravinářské profesní spolky, zájmová sdružení podporující aktivity na venkově

HLAVNÍ CÍL

Podpořit hlavní skupiny podnikatelů v obcích, a to zejména do tří tisíc obyvatel, a motivovat je k zakládání a udržování provozoven na venkově. Vyvolat celospolečenskou diskuzi na toto téma

MISE

Prostřednictvím podnikatelského ruchu na venkově zabezpečit základy jeho udržitelnosti a současně posílit vyváženost a nezávislost tuzemské ekonomiky

Hlavní pilíře aktivit Roku venkova 2017 navazující na dosavadní projekty AMSP ČR:

- ... a teď česky: Podpora lokálních producentů a pěstitelů
- **Fandíme řemeslu:** Podpora regionálních řemeslníků
- **Malý obchod a gastro:** Podpora koloniálů, výčepů, lokálních restaurací a penzionů
- **Rodinná firma a farma:** Podpora rodinného podnikání na venkově
- **Svou cestou:** Podpora začínajících podnikatelů na venkově

Plošné aktivity Roku venkova:

- Cílená legislativní podpora drobných podnikatelů a malých zaměstnavatelů v obcích do 3000 obyvatel
- Příprava podmínek specifické podpory podnikání v ohrožených obcích a krajích

- Vytvoření finančních nástrojů pro všechny typy podnikání na venkově ve spolupráci s resorty, PGRLF a ČMZRB
- Zajištění legislativních podmínek pro rozvoj agroturistiky
- Podpora vodní turistiky a zapojení obcí v přípravě návazné podnikatelské infrastruktury
- Ve spolupráci s resorty a ČSÚ zmapování stavu podnikání na venkově a předložení relevantních dat
- Vytvoření cílených průzkumů zaměřených na úroveň drobných podnikatelských služeb v obcích
- Zajištění kampaní pro zviditelnění podnikatelů z obcí ve veřejnoprávních i soukromých médiích s celoplošným dosahem
- Vyhlášení grantů z privátních zdrojů a organizace podnikatelských soutěží pro venkovské firmy

WWW.ROKVENKOVA.CZ

...a teď česky

Mediální partneři:

mediální skupina **mafra**

LETOŠNÍ ZEMĚ ŽIVITELKA V BARVÁCH ROKU VENKOVA

Největší tuzemský zemědělský veletrh Země živitelka bude letos úzce spjatý s Rokem venkova. Platforma podporující podnikatele v obcích se mezi 24. až 29. srpna přesune do Českých Budějovic, kde oceníme nejlepší zemědělsko-potravinářské cechy, vyhlásíme příkladné podnikatele na venkově, představíme seriál České televize a AMSP ČR Toulky českým venkovem, zveřejníme výsledky průzkumu vnímání lokálních potravin a produktů a uspořádáme několik setkání s novináři. ■

STARTUJEME PROJEKT MOJE RESTAURACE

Na největším setkání hoteliérů a restaurací HOREKA 112, které se koná 25. dubna 2017 v Čestlicích, představí

AMSP ČR svůj nejnovější projekt Moje restaurace. Zaměřuje se na problematiku podnikání v menších restauracích, výčepch a hospodách, a to nejen v rámci letošního Roku venkova 2017. V tento den budou rovněž prezentovány výsledky průzkumu mezi menšími restauracemi o překážkách v jejich podnikání. ■

AMSP ČR PODPORUJE ŘEMESLA NA VELETRHU MOBITEX BRNO

Dne 26. dubna 2017 se na tomto veletrhu uskuteční tisková konference AMSP ČR a Klastru českých nábytkářů na téma „Kam kráčí čeští nábytkáři?“. Zároveň budou představeny výsledky průzkumu příležitostí a bariér odvětví, která vždy patřila k nejlepším vizitkám našeho zpracovatelského průmyslu. Asociace tak i v letošním roce pokračuje v podpoře řemesel a řemeslných spolků.

Po ukončeném Roku řemesel 2016 se tyto aktivity realizují v rámci projektu „Fandíme řemeslu!“ ■

PORTÁL MISTRŮ ŘEMESEL NABÍZÍ UŽ 32 000 PROVĚŘENÝCH DODAVATELŮ

Hlavní řemeslný vyhledávač, který připravila AMSP ČR společně s profesními spolky na platformě Mediatelu www.mistriresemel.cz, již nabízí zdarma více než 32 tisíc prověřených řemeslníků z celé České republiky. Jedná se pouze o profesní odborníky, kteří splňují kvalifikační kritéria a ti nejlepší z nich ještě získávají garanci příslušného řemeslného cechu. Každý zákazník má tak zajištěnou odbornou službu i případnou reklamaci. www.mistriresemel.cz ■

Zdroj: AMSP ČR

KLUB RODINNÝCH FIREM AMSP ČR SE ROZŠIŘUJE

Vliv rodinných firem roste. AMSP ČR na platformě Rodinná firma vytváří základy stovkám rodinných podnikatelských klanů a další tisíce rodinných podniků a živnostníků jsou sdruženy u našich kolektivních členů. Právní zájem, legislativní opatření, mentoring přebírající generace rodinných závodů, vzdělávání předávající generace, publikace pro rodinné firmy, soutěž Equa bank Rodinná firma roku, zavádění studijních oborů o managementu rodinných firem na VŠ, medializace rodinných byznysových příběhů a vzájemná výměna zkušeností s řízením rodinného podniku, to jsou jen některé aktivity AMSP ČR.

Osobně navštěvujeme firmy ve všech regionech, jedno z posledních setkání proběhlo v dubnu v Kladně u dlouholetého partnera AMSP ČR rodinné firmy Beznoska a zúčastnilo se ho 15 zástupců rodinných podniků, zejména

z nastupující generace. Hlavní debata se točila opět okolo zkušeností s přebíraním podniku. Kdy je nejvhodnější doba k předání firmy? Jak přebírat aktiva? Jak se vyrovnávají nástupci s odpovědností? Je převzetí pro potomky povinností, nebo příležitostí? Jak nastavit plán předávání, aby obě generace věděly, co a kdy je čeká?

Hlavní témata moderoval v řízení diskuzí Libor Musil, člen představenstva AMSP ČR a majitel nejlepší rodinné firmy 2014 LIKO-S. Kulatého stolu se zúčastnili i zástupci dvou univerzit, VŠFS a VŠE, které připravují studijní zaměření na management rodinných firem a s nimiž AMSP ČR chystá výzkumné aktivity monitorující potřeby tohoto segmentu podniků. ■

Zdroj: AMSP ČR

ASTANA EXPO 2017

Specializovaná mezinárodní výstava Expo 2017 se uskuteční v kazachstánské Astaně ve dnech 10. června až 10. září 2017. Jejím tématem jsou Energie budoucnosti a zúčastní se jí více než 110 zemí světa, které zde představí inovativní technologie a trvale udržitelná řešení v oblasti energií a energetiky. Účast ČR zajišťuje na základě pověření vládou Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s agenturou CzechTrade a vládou jmenovaným komisařem Janem Krsem. Národní den České republiky se bude konat 15. července.

Ing. Jan Krs je komisařem české účasti na Expo 2017 v Astaně. Je absolventem Kyjevské státní univerzity, šest let působil jako obchodní rada v kazachstánské Almaty, pracoval také na zahraničních úřadech ČR v Moskvě a Jekatěrinburgu

ENERGIE BUDOUCNOSTI KAZACHSTÁN SE OTEVÍRÁ SVĚTU

KOMISAŘ ČESKÉ ÚČASTI NA LETOŠNÍ MEZINÁRODNÍ SPECIALIZOVANÉ VÝSTAVĚ EXPO 2017 V ASTANĚ JAN KRS JEZDÍ DO KAZACHSTÁNU JAKO DOMŮ. NENÍ DIVU. ŠEST LET BYL V TÉTO ZEMI OBCHODNÍM RADOU NAŠEHO VELVYSLANECTVÍ, POZDĚJI PRACOVAL JAKO VEDOUČÍ ORGANIZAČNÍ SLOŽKY JEDNÉ KAZACHSTÁNSKÉ FIRMY, KTERÁ PŮSOBÍ V OBLASTI AUTOMOTIVE A SPOLUPRACUJE S MLADOBOLESLAVSKOU ŠKODOU AUTO. JAK SÁM ŘÍKÁ, KAZACHSTÁN A JEHO OBYVATELE MÁ RÁD, A PRÁVĚ TENTO FAKT BYL PRO NĚJ HLAVNÍ MOTIVACÍ, ABY SE DO VÝBĚRU NA KOMISAŘE PŘED ČASEM PŘIHLÁSIL.

3 OTÁZKY PRO RADOMILA DOLEŽALA, GENERÁLNÍHO ŘEDITELE CZECHTRADE

Jakým způsobem se agentura CzechTrade podílí na přípravách české expozice v Astaně?

CzechTrade byl Ministerstvem průmyslu a obchodu pověřen zajištěním fungování kanceláře komisaře, jejímž prostřednictvím bude zabezpečena participace ČR na výstavě Astana Expo 2017. Spolupracovali jsme při organizaci výběrových řízení i přípravě koncepčního návrhu účasti ČR. Kromě toho pomáháme realizačnímu týmu s komunikací nejen s kazachstánským organizátorem Expa, ale také s podnikatelskou veřejností u nás. S partnery, jako je SP ČR a AMSP ČR, připravujeme akce pro české firmy. Chceme, aby byl proexportní efekt akce co možná největší.

Jste připraveni pomoci firmám i v samotném průběhu této mezinárodní výstavy. V čem?

Pracovníci realizačního týmu budou přítomni po celou dobu konání výstavy v pavilonu ČR. Kromě zázemí pro naplánované akce tak firmy budou moci využít konferenční prostory pro vlastní pracovní setkání nebo uspořádání akcí. Realizační tým i kancelář CzechTrade v Kazachstánu bude také pomáhat organizačně zabezpečit podnikatelské mise spojené s oficiálními návštěvami výstavy.

Máte nějaké doporučení pro ty, kteří se chtějí Expa 2017 v kazachstánské metropoli zúčastnit?

Ať určitě využijí všechny možnosti, které se zde nabízejí. Cestovatelsky je to rozhodně zajímavá země. Těm, kdo cestují obchodně, lze doporučit kvalitní přípravu na jednání. S tou může pomoci naše kancelář v Almaty, kterou zde máme už od roku 2010. Kolegové teritorium znají opravdu důkladně a pomohou sehnat správné kontakty. Na Expu budou také osobně přítomni.

Co se vám z Kazachstánu nejvíc vrylo pod kůži?

Odesl jsem si odtud jedno motto, kterým se snažím řídit: Když je někde něco jinak, ještě to neznamená, že je to špatně. V Kazachstánu je hodně věcí jinak, ale nejspíš i proto jsem si jej zamiloval. Společnost je velice otevřená, dělí se o svou zkušenost. Pokud umíte rusky a projevíte lidem úctu, přijmou vás mezi sebe a hodně vám o sobě prozradí. To nebývá všude zvykem. Měl jsem to štěstí, že jsem se dokázal s Kazachstánci sžít a získal jsem mezi nimi spoustu přátel, poznal jejich rodiny. Byl jsem tam na svatbě, křtu a bohužel i pohřbu. Mimochodem, právě z toho, jak kazachstánská rodina funguje a drží pohromadě, bychom si mohli vzít příklad. Nebo z toho, jak si váží starých lidí pro jejich moudrost a zkušenosti, a to v celé společnosti.

Zjistil jste, na co jsou tam třeba u cizinců alergičtí?

Když je někdo poučuje, říká jim, jak to či ono dělají špatně, jak je jejich země zaostalá. Většinou k nim takto přistupují manažeři ze západní Evropy. My je dokážeme pochopit, máme společnou totalitní minulost. A navíc se s nimi domluvíme rusky.

Znamená to, že nás mají rádi? Jak vlastně vnímají Českou republiku?

Rádi k nám cestují, tvrdí, že jsme pro ně jedna z nejkomfortnějších destinací – domluví se u nás rusky, nevnímají tu žádné rasistické předsudky jako

v některých jiných zemích, lidé jsou k nim přátelští. A přitom jsme natolik vyspělí, aby si mohli užít špičkových služeb.

Ústředním motivem letošního Expa je Energie budoucnosti. Česká republika míří do Astany s tématem Důmyslnost řešení. Chcete poukázat na české „vychytávky“, že jsou Češi chytré hlavičky. Vnímají nás takto v Kazachstánu?

Řekl bych, že spíš ne. Vnímají, že jsme vyspělá země, která dodává velice zajímavé produkty s vysokou evropskou kvalitou, ale za příznivější cenu.

Splní tedy výstava očekávání? Co se tam jako Česká republika chystáme předvést?

Správně jste uvedla „jako Česká republika“. Expo nemá být komerční výstavou, i když ji od obchodu nelze odloučit. Pro nás je zajímavé, že Kazachstán je perspektivní země, která potřebuje modernizovat energetiku. A my máme co nabídnout. Disponujeme v této oblasti řadou moderních technologických řešení, patentů, špičkových výrobců, které mají evropský přesah. Kazachstán má navíc strategickou polohu mezi Ruskem a Čínou, může být tedy branou do těchto dvou klíčových zemí a předpokládáme, že právě ty budou hrát v Astaně jednu z hlavních rolí.

Firmy tedy mohou výstavu využít i k setkání s ruskými a čínskými partnery?

Ano, a na prestižní oficiální půdě. To je jedna z jejich obrovských přidaných hodnot pro nás. Jak Rusko, tak Čína v Astaně chystají obrovské expozice a přijede tam spousta zástupců firem i z regionů. Tato skutečnost může být zajímavá také pro naše menší a střední firmy.

Mluví se o tom, že Astanu v době Expa navštíví pět milionů lidí. Je to reálné?

Odhady se různí, protože Kazachstánci byli trochu zklamáni z návštěvnosti nedávné Zimní světové univerziády. Předpokládali až 35 tisíc fanoušků, a přijelo jich jen asi šest tisíc. Nechme se tedy překvapit. Faktem je, že o astanské „malé“ Expo projevilo zájem 115 zemí a 18 mezinárodních organizací – to se pohybuje v rozsahu velkých Exp. ▶▶

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR vysílá na Expo v Astaně dva zástupce, kteří budou součástí českého týmu komisaře. Jejich hlavním úkolem bude příprava jednání pro české a kazachstánské firmy, podpora při B2B setkáních apod. Oba zástupci hovoří velice dobře rusky, jeden z nich je přímo kazašské národnosti.

Návrh interiéru českého pavilonu

►► Podle mého názoru je to spojeno právě s Kazachstánem. A s atraktivitou tématu. Kazachstán bere organizování výstavy jako svou národní prestižní věc. Je totiž první zemí bývalého Sovětského svazu, kde se Expo koná. Chtějí se předvést jako pokroková a otevřená země.

Jak tedy bude vypadat český pavilon?

Hlavní expozice v prvním patře je věnována unikátním vynálezům, technologickým řešením a nejmodernějším výrobkům českých vývojových a výrobních firem. Dominuje jí koncept sportovního letounu budoucnosti – letadla na elektrický pohon, které existuje pouze ve dvou prototypch. Vedle něj se představí formou modelů i elektrobuses využívající nejmodernější poznatky z oblasti nanotechnologií, elektrárna produkující energii při likvidaci běžných komunálních odpadů, dům, který si sám vyrábí a hlídá spotřebu energie, a mnoho dalších důmyslných řešení. K expozici patří i část s edukativními exponáty na téma energie a energetika, což jistě uvítají především děti a jejich rodiče.

Ve druhém patře českého pavilonu jsou jednacím místnosti, prezentační sál s kapacitou 40 míst a restaurace, kde bude možné ochutnat českou národní kuchyni a její jedinečné zvěřinové speciality i české pivo a destiláty. Restaurace má přibližně 45 míst a lze ji případně spojit s jednacím sálem, a získat tak prostor s 90 místy.

Mohou si v českém pavilonu zástupci našich firem pronajmout prostor ke svým setkáním s obchodními partnery a k prezentacím? Kolik je to bude stát a na koho se mají obrátit?

Zázemí jim budeme poskytovat bezúplatně, případně symbolicky za jednu korunu. Tím získají výjimečnou příležitost setkat se se svými obchodními partnery na prestižní půdě Expa a my jim kromě prostor můžeme zajistit také vstupenky, speciální pozvání, případně občerstvení. Osobně se budu snažit, abych byl u větších akcí přítomný, pokud si to naši podnikatelé budou přát. Co se týče vlastní organizace těchto setkání, ta už je na samotných firmách. Mohou se však obrátit s prosbou o pomoc na naše velvyslanectví, kancelář CzechTrade, realizátora české expozice společnost Arteo CZ, případně na další organizace, jako je třeba Svaz průmyslu a dopravy ČR nebo Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR nebo komerční subjekty. Všichni, kdo se na přípravě a chodu českého pavilonu podílíme, se na naše podnikatele moc těšíme a budeme se jim snažit v rámci svých možností a kompetencí vyjít co nejvíce vstříc. ■

S JANEM KRSEM SI POVIDALA JANA JENŠÍKOVÁ
FOTO: ARCHIV JANA KRSE A STUDIA OLGOJ CHORCHOJ

3 OTÁZKY PRO MICHALA FROŇKA,

SPOLUZAKLADATELE DESIGNÉRSKÉHO STUDIA OLGOJ CHORCHOJ

Vaše studio je tvůrcem české expozice v Astaně. Co jste akcentovali?

Cílem nebylo prezentovat vlastní designérská řešení, ale poskytnout co nejkvalitnější službu vystavujícím českým firmám a dalším subjektům.

Kolik jste měli na přípravu projektu času?

Na samotný návrh asi měsíc, což je poměrně krátká doba. Vzhledem k tomu, že se nejedná o „áčkové“ Expo, ale o výstavu technologických novinek, byl náš sebraný tým schopen termín spolehlivě stihnout. Navrhli jsme minimalistický, inertní design s využitím abstraktní bílé plochy, na níž mají vyniknout rozdílné elementy. Vzhledem k tomu, že expozici tvoří dvě podlaží, museli jsme zvolit vhodné, i když technicky složitější inženýrské řešení. Více kreativity jsme mohli projevit při přípravě konceptu plzeňského centra nápadů Techmanie, které v Astaně představí své interaktivní edukativní exponáty k tématu energie a energetika.

Co pro vás tato práce znamenala?

Expo 2017 pro nás bylo výzvou, jak zajímavě oslovit návštěvníky ze zcela odlišného kulturního, historického, sociálního a ekonomického prostředí. Doufám, že se nám to podařilo.

TEXT: VĚRA VORTELOVÁ

Kazachstán

Ázerbájdžán

Bělorusko

perspektivy ekonomika
příležitosti srovnání
trendy

letem světem

Kazachstán
Ázerbájdžán
Bělorusko

Kazachstán:

Země má rozlohu podobnou západní Evropě, avšak počet obyvatel je pouze 17,94 milionu. Většinu území zabírají rozsáhlé planiny, pod nimiž je obrovské přírodní bohatství v podobě fosilních paliv, minerálů či drahých kovů (uran, měď či zinek). Tyto oblasti mají také velký význam pro zemědělství a chov dobytka. Kazachstánská síť nákladní a vlakové dopravy propojuje dva nejrychleji rostoucí trhy: Čínu a jižní Asii s Ruskem a Evropou. Významnou roli při tom hrají i přístavy Kaspického moře Aktau a Atyrau. Kazachstán (společně s Ruskem a Běloruskem) stál v roce 2014 u zrodu Euroasijského ekonomického svazu (EEU), jehož hlavní význam tkví ve vytvoření celní unie, navýšení zahraničních investic a vzájemného obchodu. Později se k EEU přidala i Arménie a Kyrgyzstán. Ekonomika je z velké části postavena na vývozu ropy, avšak vláda se jí snaží investicemi do neropných odvětví, jako je dopravní, farmaceutický, telekomunikační či zpracovatelský průmysl, diverzifikovat. V roce 2015 vláda zahájila sérii velmi ambiciózních reforem, které mají přispět k modernizaci ekonomiky a strukturálnímu zdokonalování státních institucí. V publikaci Světové banky Doing Business 2017 Kazachstán získal 35. pozici z celkových 190 ekonomik světa.

Ázerbájdžán:

Sekulární muslimský stát s převážně turkickým obyvatelstvem a s celkovým počtem 9,49 milionu obyvatel. Ekonomice, která tvoří přes 60 % celkového HDP v regionu jižního Kavkazu, jednoznačně dominuje ropa a zemní plyn, které se staly hlavním vývozním artiklem země a z jejichž výnosů bylo umožněno nastartovat nové státní investice například v oblasti infrastruktury. Geopolitický význam oblasti jižního Kavkazu by mohl vzrůst po dokončení Southern Gas Corridor, projektu zamýšlejícího výstavbu infrastruktury pro dopravu zemního plynu z Kaspického moře do Evropy, s níž začíná Ázerbájdžán své obchodní aktivity teprve rozvíjet. Závislosti země na vývozu ropy a zemního plynu, která má zásadní dopad na celou ekonomiku v případě snížení cen komodit na světovém trhu, se snaží vláda čelit podporou neropných odvětví ekonomiky, zemědělství, zpracovatelského průmyslu apod. Ázerbájdžán připravuje hluboké strukturální reformy v oblasti státních institucí či tržní ekonomiky. I přes určitá negativa byla v publikaci Světové banky Doing Business 2017 Ázerbájdžánu přisouzena celkově 65. pozice ze 190 ekonomik světa.

Bělorusko:

V zemi s 9,45 milionu obyvatel jsou ustanoveny dva oficiální jazyky – běloruština a ruština. To vypovídá o dobrých vztazích s Ruskem, které potvrzuje i existence Unie Ruska a Běloruska, jejímž hlavním cílem je větší politická a ekonomická integrace. Během doby, kdy bylo Bělorusko součástí Sovětského svazu, si vybudovalo relativně silnou průmyslovou základnu, která je však v současné době zastaralá a energeticky nesoběstačná. Dalším problémem země je, že se po letech pomalého růstu v roce 2015 dostala do recese, která je způsobena hospodářským propadem největšího obchodního partnera – Ruska. Podle odhadů Mezinárodního měnového fondu by mohlo dojít k 0,5% růstu HDP až v roce 2018 a procentní hranici by mohlo překročit o dva roky později. Vláda se snaží navrátit zemi ekonomickou stabilitu i v podobě přijetí čtyřletého akčního plánu, ustanoveného v minulém roce, jenž má omezit státem řízené úvěrování, zřídit antimonopolní úřad či umožnit působení Světové obchodní organizace (WTO). Možná i vzhledem k přijatým opatřením, která mají přilákat přímé zahraniční investice, a obnovit tak zdravou soutěživost uvnitř domácího trhu, se Bělorusko dostalo na 37. pozici z celkového počtu 190 ekonomik světa v publikaci Světové banky Doing Business 2017.

top! obory českého exportu

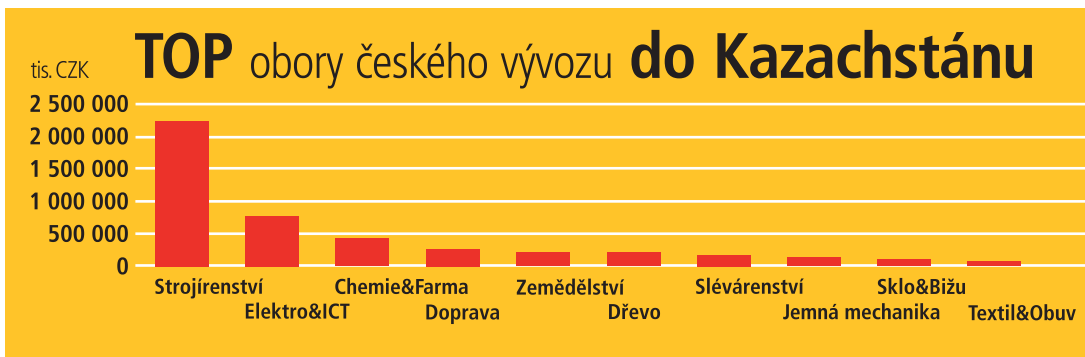
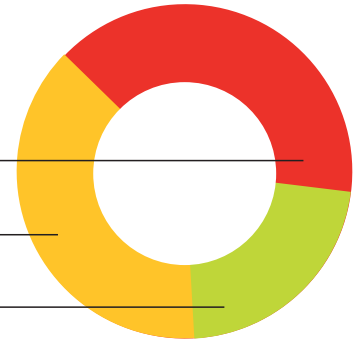
Všechny údaje jsou za rok 2016

Naším nejvýznamnějším exportním partnerem je Bělorusko následované Kazachstánem, nejméně českého exportu směřuje do Ázerbájdžánu.

Bělorusko 40 %

Kazachstán 37 %

Ázerbájdžán 23 %

Kazachstán se v žebříčku našich exportních partnerů umístil na 48. místě.

V roce 2016 se do Kazachstánu vyvezlo zboží za téměř 4,4 miliardy korun. Tato hodnota představuje pokles o 21 % oproti roku 2015. Mezi nejvíce vyvážené položky patří stroje na automatické zpracování dat, soustruhy pro obrábění kovů, telefonní přístroje, kohouty a ventily pro potrubí, kotle, vany, turbíny na páru a čerpadla.

Ázerbájdžán je naším 58. nejvýznamnějším exportním partnerem.

V roce 2016 se do Ázerbájdžánu vyvezlo zboží za téměř 2,6 miliardy korun. Tato hodnota představuje pokles o 6 % oproti roku 2015. Mezi nejvíce vyvážené položky patří materiál pro stavbu železničních a tramvajových tratí, stroje na automatické zpracování dat, telefonní přístroje, osobní auta a motorová vozidla pro přepravu osob, čerpadla, tyče a pruty ze železa a oceli, šrouby, vruty, matice a motorová vozidla pro zvláštní účely.

Bělorusko obsadilo 45. místo na žebříčku našich nejvýznamnějších exportních partnerů.

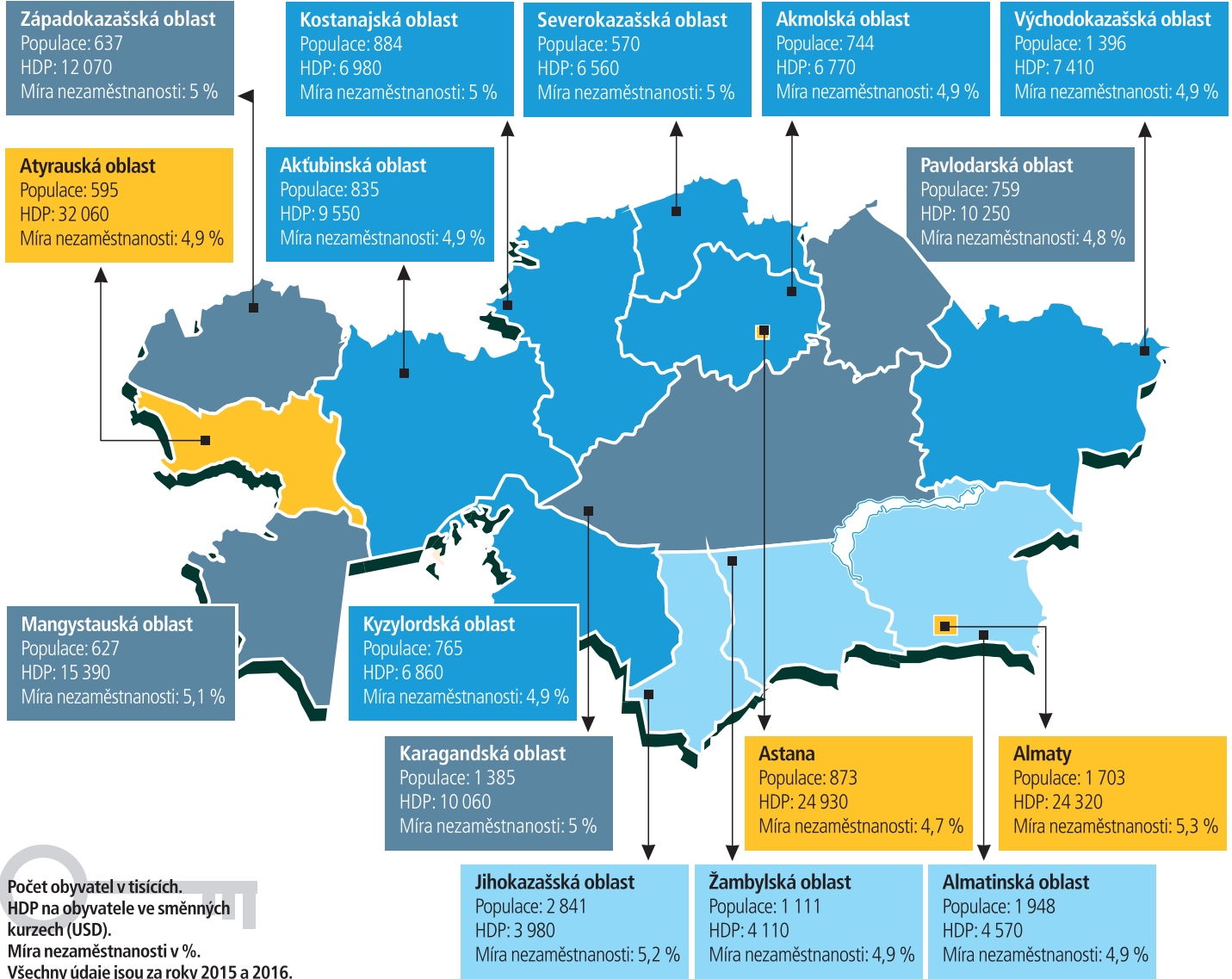
V roce 2016 se do Běloruska vyvezlo zboží za téměř 4,7 miliardy korun. Tato hodnota představuje pokles o 25 % oproti roku 2015. Mezi nejvíce vyvážené položky patří stroje na automatické zpracování dat, telefonní přístroje, stroje ke zpracování materiálů změnou teplot, čerpadla, elektronické integrované obvody, elektrické přístroje pro řízení dopravy a hliníkové fólie.

Zdroj dat: ČSÚ. Zpracování dat: CzechTrade
Zpracování infografiky: ANTECOM

Kazachstán v číslech

Legenda pro barvy (HDP)

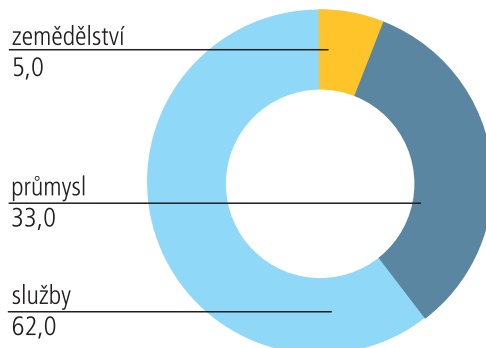
- 3 000–5 999
- 6 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–32 999

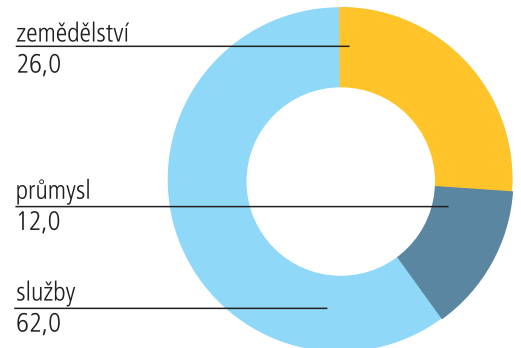
Počet obyvatel v tisících.
 HDP na obyvatele ve směnných kurzech (USD).
 Míra nezaměstnanosti v %.
 Všechny údaje jsou za roky 2015 a 2016.

struktura hospodářství

podíl na HDP (v %)

podíl na zaměstnanosti (v %)

Zdroj dat: Komitét po statistice, Ministerstvo nacionalnoj ekonomiki Respubliki Kazachstan, Wikipedia, CIA
 Zpracování infografiky: ANTECOM

Příležitosti pro české firmy v Ázerbájdžánu

zdravotnictví a farmaceutický průmysl

Ázerbájdžán téměř veškeré zdravotnické vybavení a léky dováží ze zahraničí. Tato skutečnost v kombinaci s devalvací místní měny měla za následek skokové zvýšení cen medikamentů o cca 30 % v prvním čtvrtletí roku 2015. Vláda na tento trend zareagovala zavedením regulovaných cen u většiny léčiv, což vedlo k odchodu některých nadnárodních farmaceutických koncernů z ázerbájdžánského trhu. Současná situace na jednu stranu představuje příležitost pro české výrobce, aby se mohli v Ázerbájdžánu etablovat, na druhou stranu je třeba zohlednit specifika působení na silně regulovaném místním trhu. Na státní úrovni probíhá program modernizace zdravotnických zařízení, na kterém čeští dodavatelé již v minulosti úspěšně spolupracovali. Zájem je i o související programy zvyšování kvalifikace zdravotnického personálu. Podceňována by neměla být ani možnost rozvoje zdravotní turistiky.

zemědělství a potravinářství

Tento obor se v současné době stal jedním z prioritních na základě vládní strategie o snížení závislosti hospodářství na prodeji energetických surovin a rovněž z důvodu zvýšené poptávky po zemědělských produktech a potravinách na ruském trhu, která souvisí se zákazem dovozu tohoto zboží z USA a zemí EU. Ázerbájdžán by velice rád nabízenou příležitost využil, ovšem k dosažení tohoto cíle je nutné nejprve celý agrární sektor modernizovat. Zájem je o společné výrobní podniky, zemědělskou techniku, technologie zpracování zemědělské produkce i zařízení (přepřerování živočišného odpadu na granulované hnojivo, případně výstavba malých bio-plynových stanic). Potenciál mají rovněž dodávky malých pivovarů a souvisejícího vybavení.

kolejová doprava

Strategickým projektem, jehož financování nebylo dotčeno vlnou omezení státních investic, zůstává výstavba druhé linky železniční tratě Baku–Tbilisi–Kars, která bude mít na území Ázerbájdžánu 337 km. Stejná situace panuje i v případě tzv. Severo-j jižního koridoru, kde se plánuje výstavba železničního spojení Ázerbájdžánu s Iránem (více než 100 km). S výstavbou nových a modernizací starých železničních tratí úzce souvisí i potřeba nových lokomotiv, vagonů, traťového zabezpečení; zde ovšem čeští výrobci budou narážet na konkurenci již etablovaných firem z Francie a USA. Kromě železničních tratí probíhá výstavba třetí trasy metra v Baku a plánují se další dvě nové linky.

energetika

V souvislosti se začátkem výstavby plynovodu TANAP a přípravnými pracemi na nalezišti Şah Deniz 2 lze předpokládat zvýšenou poptávku po ocelových trubkách, komponentech kompresorových stanic a specializovaných stavebních strojích. Ačkoli většina plynovodu povede na území Turecka, největším investorem celého projektu je ázerbájdžánský státní podnik SOCAR (58% podíl). Možnosti uplatnění českých firem jsou samozřejmě mnohem širší, nicméně je nutno brát na vědomí neekonomické faktory, které vstupují do rozhodování o investicích v tomto sektoru.

Na základě textů z Mapy globálních oborových příležitostí zpracoval Rudolf Klepáček, specialista Ministerstva zahraničních věcí
Foto: Shutterstock

Příležitosti pro české firmy v Bělorusku

energetika

Absence vlastního energetického strojírenství dává prostor českým dodavatelům investičních celků pro energetiku a energetické strojírenství. V souladu s vládní strategií rozvoje energetického potenciálu Běloruska do roku 2020 je navyšování energetického výkonu země – výstavba a modernizace existujících objektů, zejména paroplynových cyklů, parních turbín, tepláren. Modernizace stávajících elektráren představuje reálné šance v oblasti dodávek zařízení pro vodní a větrné elektrárny, parní turbíny a projekty spojené s výstavbou elektrického vedení a trafostanic. Bělorusko chce posílit svou roli nejen jako tranzitní země, ale prosadit se jako exportér elektrické energie v regionu.

strojírenství

ČR by se primárně měla soustředit na obory, které generují běloruské ekonomice významné valutové příjmy. Jedná se o petrochemický průmysl: běloruské státní podniky v oblasti těžby, zpracování surovin (ropa, plyn), distributory ropy a podniky chemického průmyslu. V případě strojírenské produkce, to znamená dodávek technologických celků a modernizace průmyslových závodů, jsou příležitosti pro české dodavatele znásobeny jejich dobrou pověstí.

zemědělství a potravinářství

Bělorusko se soustředí na výstavbu, respektive rekonstrukci, farem, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství masném a cukrovarnickém průmyslu, pěstování řepky). Zejména chov zvířat (farmy, vepřiny) a následná produkce vepřového masa patří v současnosti mezi priority běloruské vládní politiky v souvislosti s nenaplňností ruského trhu po zavedení sankcí (do Ruské federace jde více než 90 % běloruského vývozu masa a masné produkce). Investice mají směřovat zejména do celků na výrobu klobás, ale i do skladovacích prostorů, chladících kompresorových zařízení, čističek odpadních vod apod. Realizuje se oborový program rozvoje podniků masného průmyslu, který předpokládá vytvoření podmínek potřebných pro výrobu širokého sortimentu produkce, navýšení výroby polotovarů apod. Vedle toho se podniky zaměřují na budování obchodních značek, zlepšení podmínek uchovávání potravin, využívání moderní obalové techniky a obalových materiálů. To vše skýtá velké exportní příležitosti.

městská a dopravní infrastruktura

Městská infrastruktura vyžaduje komplexní modernizaci, sahající od vodovodních a odpadních sítí až po rozšíření stávající trasy metra v Minsku, neboť některé její části jsou desítky let staré. V dopravní infrastruktuře, která souvisí i s běloruským vládním programem rozvoje logistického systému země, je příležitost v nabídce kolejové techniky (komponentů, tj. podvozky, kola, generátory, sedací soupravy apod.). Tyto dodávky ale mohou mít dočasné trvání a tento dovoz může být z běloruské strany podmíněn alespoň částečnou lokalizací výroby (Bělorusko si navíc začalo postupně vyrábět vlastní podvozky a další komponenty, tudíž prostor pro české dodavatele se v tomto sektoru neustále zužuje).

Na základě textů z Mapy globálních oborových příležitostí zpracoval Rudolf Klepáček, specialista Ministerstva zahraničních věcí
Foto: Shutterstock

HEDVÁBNÁ STEZKA 21. STOLETÍ ZMĚNÍ EKONOMICKOU MAPU SVĚTA?

ČINA ZAŽÍVÁ ZLATÝ EKONOMICKÝ VĚK. JEJÍ HDP OD ZAVEDENÍ PRVNÍCH EKONOMICKÝCH REFORMŮ V ROCE 1978 VZROSTLO TŘICETINÁSObNĚ A Z POMĚRNĚ ZAOSTALÉ ŘÍŠE STŘEDU SE BĚHEM DVOU GENERACÍ STALA NEJVĚTŠÍ EKONOMIKA SVĚTA. ABY SI TUTO POZICI SVĚTOVÉHO LÍDRA UDRŽELA I V BUDOUCNU, OŽIVUJE BÁJNOU HEDVÁBNOU STEZKU, KTERÁ JI SPOJOVALA S EVROPOU. NEMĚLO BY SE JEDNAT JEN O OBROVSKÉ INVESTICE DO DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY, POZEMNÍ I NÁMOŘNÍ, ALE TAKÉ O UZLOVÉ PRŮMYSLŮVÉ, ENERGETICKÉ I ZEMĚDĚLSKÉ PROJEKTY. A CO NA TO DALŠÍ ZEMĚ?

Když v září a říjnu 2013 navštívil čínský prezident Si Ťin-pching Kazachstán a Indonésii, vystoupil s iniciativou společného budování ekonomického pásu podél Hedvábné stezky a námořní Hedvábné stezky 21. století (dále jako „Pás“ a „Stezka“ – pozn. red.), což přitáhlo pozornost celého světa. Na Čína-ASEAN Expo 2013 zdůraznil čínský premiér Li Kche-čchiang potřebu vybudovat námořní Hedvábnou stezku orientovanou na ASEAN, a vytvořit tak strategickou osu pro podporu rozvoje vnitrozemí. Urychlení budování Pásu a Stezky by mělo podpořit hospodářskou prosperitu zemí podél nich a regionální ekonomickou spolupráci, posílit výměny a vzájemné učení se mezi různými civilizacemi a podpořit světový mír a rozvoj.

Podle nedávno zveřejněného akčního plánu si Peking od tohoto projektu slibuje, že díky rozvoji států ležících na obou stezkách, suchozemské a mořské, dojde nejen ke změně světového politického a ekonomického prostředí. Čínský prezident na „Boao Forum for Asia“ v Astaně prohlásil, že podle očekávání roční objem přepraveného zboží přesáhne během pouhých deseti let 2,5 bilionu dolarů.

OTEVŘENOST, INOVATIVNOST A REFORMY

Vzhledem k tomu, že čínská zahraniční politika drží tzv. low profile (postupné rozšiřování vlivu především pomocí

ekonomické síly, bez viditelného vměšování se do vnitřních záležitostí), bylo před zmíněným fórem v Kazachstánu zdůrazněno, že tento projekt zcela respektuje domácí politiku, nebude v žádném případě zasahovat do do-

BĚHEM DESETI LET SE
OČEKÁVÁ ROČNÍ OBJEM
PŘEPRAVENÉHO ZBOŽÍ
2,5 BILIONU DOLARŮ.

mácích záležitostí, nebude se snažit o dominantní roli ani o vytváření sfér vlivu. Hlavními principy nové Hedvábné stezky by měla být hlavně otevřenost, inovativnost a reformy.

Propojením různých částí Asie s Evropou přispějí iniciativy „Pás“ a „Stezka“ k většímu propojení a komplementaritě mezi jednotlivými subregiony a pomohou při vytváření a zdokonalování dodavatelského, průmyslového a hodnotového řetězce v Asii, čímž posunou panasijskou a euroasijskou regionální spolupráci na novou úroveň. Prioritním směrem bude centrální Asie, Rusko, jižní a jihovýchodní Asie i Blízký východ a východní Afrika, právě tam se Pás a Stezka spojují.

KAZACHSTÁN – PŘIROZENÁ BRÁNA DO ČÍNY

Pokud se podíváme na mapu, lze si těžko představit obchodní spojnicí Číny a Evropy, která by tuto obrovskou zemi obešla. Naopak, s Kazachstánem jako lídrem středoasijského regionu se od počátku počítalo. Astanská vláda dlouhodobě prosazuje cílevědomě vyváženou politiku mezi dvěma nejdůležitějšími sousedy – Ruskem a Čínou. S první zemí pojí Kazachstán dlouholeté vazby včetně kulturních a jazykových. Mimo jiné i proto vstoupil Kazachstán do Euroasijské unie (integrační uskupení Ruska, Kazachstánu, Běloruska, Kyrgyzstánu a Arménie) a je v ní ekonomicky druhou nejvýznamnější zemí hned po Rusku. Na druhou stranu Čína se zde v poslední době stala nejdůležitějším obchodním partnerem a investorem, což předurčilo roli Kazachstánu i v projektu Hedvábné stezky.

Kazachstán je země se stabilní ekonomikou, která od devadesátých let až na výjimky neustále rostla. Na rozdíl od ostatních zemí regionu se zde podařilo obnovit a držet jak ekonomickou stabilitu, tak i etnický a náboženský smír. Díky tomu si Kazachstán udržuje poměrně dobré vztahy se svými sousedy (můžeme jen litovat, že totéž se někdy nedaří v ostatních zemích regionu), což vytváří příznivé podmínky pro vícevektorovou integraci. Země získává každým rokem stále víc

Legendární spojnice mezi Evropou a Asií

Hedvábná stezka bývala ve starověku a středověku důležitou obchodní trasou, která procházela napříč celou Asií ze Středomoří až do srdce Číny. Zřejmě vůbec nejdelší, jakou se lidé v minulosti ubírali, poněvadž měřila přes 9000 kilometrů. Díky ní Číňané navázali trvalé diplomatické vztahy s říšemi ve Střední Asii a zahájili výměnu zboží. I když o Hedvábné stezce hovoříme v jednotném čísle, jednalo se vlastně o celý systém cest postupujících od západu k východu. Můžeme v něm vysledovat jakousi hlavní trasu, kudy procházel největší objem zboží. V průběhu dob se samozřejmě tento hlavní tah více či méně měnil podle politické stability zemí, zuřících válek, prosperity měst nebo změn klimatu. S rozvojem zámožských tras ztrácely hedvábné cesty postupně na významu. V poslední době se však v důsledku sílícího významu střední a jihovýchodní Asie zdá, že tuto obchodní trasu čeká nová epocha.

sebevědomí, které podporuje pořádání výstav a dalších akcí mezinárodního charakteru, jako je například letošní summit zemí Šanghajske organizace pro spolupráci (ŠOS) a samozřejmě světová výstava Astana Expo 2017.

Země v posledních letech významně modernizuje svoji ekonomiku a infrastrukturu, nicméně pro bezproblémové fungování přeprav v takovém objemu to nestačí. Vzhledem k dobré fiskální situaci a stabilním příjmům z obrovského nerostného bohatství se však nemusí obávat nízkého zájmu investorů a bank, které mohou nezbytnou modernizaci zajistit.

GRUZIE – KŘÍŽOVATKA MEZI EVROPOU A BLÍŽKÝM VÝCHODEM

Gruzie se svými hlubokými vazbami na EU, a to včetně nové asociační dohody o volném obchodu, je tradičním

obchodním centrem v kavkazském regionu. Vzhledem k tomu, že ekonomický pás nové Hedvábné stezky prochází euroasijskou pevninou, má tato země dobré předpoklady pro propojení obrovských obchodních center na západě, východě i jihu. Proto se i čínské společnosti stále více a více zajímají o spolupráci s Gruzii. Čína je mimořádně pro tuto zemi třetím nejdůležitějším obchodním partnerem.

Gruzie úspěšně ukončila v září minulého roku jednání o dohodě o volném obchodu s Čínou. Ta by měla vstoupit v platnost v polovině letošního roku. Smlouva, jejíž vyjednání trvalo pouhých sedm měsíců, předpokládá zrušení 96% veškerých cel ve vzájemném obchodu. Cla navíc budou odstraněna bez jakýchkoli přechodných období, jak je u podobných dohod běžnou praxí. Firmy vyrábějící v Gruzii tak získají bezcelní přístup na miliardový čínský trh.

►► Firmy podnikající v Gruzii tak budou moci bezcelně vyvážet v rámci celého euroasijského kontinentu, a to doslovně od Lisabonu po Peking. Tato bezcelní oblast zahrnuje okolo dvou miliard spotřebitelů.

Projekt ekonomického pásu má potenciál dopravit zboží z Číny do západní Evropy v rekordním čase, s využitím bezpečného a efektivního dopravního koridoru. I přes poměrně liberální zahraničněobchodní politiku bude muset gruzínská vláda pokračovat v reformách, aby zůstala i nadále atraktivní pro Čínu i EU jako klíčová křižovatka nové Hedvábné stezky.

ÁZERBÁJDŽÁN – SAMOSTATNÝ HRÁČ

Ázerbájdžán má díky své geografické poloze, strategickému umístění mezi Ruskem a Íránem, bohatým přírodním zdrojům a rozvinuté ekonomice potenciál stát se zásadním dopravním uzlem v rámci euroasijského regionu. Koncept rozvoje Hedvábné stezky byl v Baku představen již v roce 1998 v rámci mezinárodního fóra k obnově a rozvoji velké Hedvábné stezky, kterého se zúčastnili představitelé 42 zemí světa.

Když v roce 2013 Čína představila iniciativu vybudování ekonomického pásu podél Hedvábné stezky, ázerbájdžánský prezident İlham Alijev projekt směle podpořil, nabídl využití stávající infrastruktury v zemi a oznámil připravenost Ázerbájdžánu vnést do projektu svůj podíl. Na rozdíl od Gruzie je však možné pozorovat větší samostatnost a aktivitu

země, co se týče účasti v projektu, nezávisle na velkých hráčích regionu.

Atraktivita Hedvábné stezky pro Ázerbájdžán spočívá ve třech faktorech. Zaprvé je iniciativa založena na principu rovnoprávných konzultací a oboustranných výhod, což Ázerbájdžánu jako pragmatické zemi hledající vlastní cesty rozvoje vztahů v zásadě vyhovuje.

Zadruhé se projekt ekonomického pásu nesnaží budovat novou infrastrukturu, ale využít již stávající dopravní trasy a sítě. Na základě této logiky je možné do nové Hedvábné stezky zahrnout projekt dopravního koridoru Baku–Tbilisi–Kars, s oblibou přezdívaného „železniční hedvábná stezka“, nově budovaný mezinárodní přístav Port of Baku ve městě Alat spojující země Kaspiku, dálnici vedoucí z Baku až na hranice Ruska, ale též ropovod Baku–Tbilisi–Ceyhan či plynovody v rámci projektu Jižního plynového koridoru. Za povšimnutí rozhodně stojí aktivní účast českých firem na stavbě a modernizaci těchto infrastrukturálních projektů.

A nakonec Ázerbájdžán vidí v projektu ekonomického pásu Hedvábné stezky rozšíření platformy spolupráce s ostatními zeměmi, která zajistí regionu větší bezpečí a stabilitu,lepší obchodně-ekonomické vazby, přinese harmonizaci v dopravní politice a přiláká do regionu více peněz.

A CO ČESKÁ REPUBLIKA?

Ačkoli není koncept nové Hedvábné stezky ve střední Evropě zatím

dostatečně dobře znám a již vůbec ne plně využíván, i malá proexportně orientovaná ekonomika, jakou je Česká republika, může z potenciálu tohoto globálního projektu mnohé vytěžit.

Z jedné strany je to především využití možnosti výrazně rychlejší a časem i levnější přepravy zboží z Evropy až do Číny. Z druhého pohledu je to účast českých firem v malých i velkých infrastrukturálních projektech, které tento region usilovně rozvíjí. Ve všech uvedených zemích půjde o projekty modernizace veřejné dopravy, dodávky zabezpečovacích mechanismů dopravní sítě, informačních systémů řízení nebo například zakládání/stavby a sanace mostů.

V těchto oblastech mohou české firmy využít svých zkušeností a reputace kvalitních dodavatelů za rozumné ceny. Nejedná se však jen o příležitosti ve stavebnictví či infrastruktuře obecně, ale záběr je daleko širší. Jedním z cílů je rovněž odstraňování investičních a obchodních překážek či identifikace možného financování projektů – zapojení finančních a pojišťovacích institucí, dalším aspektem je spolupráce na třetích trzích. Projekt Hedvábné stezky může tedy výrazně změnit ekonomickou mapu světa. ■

TEXT: JIŘÍ PYTLÍČEK, HELENA HRONÍK, OLGA KALINOVÁ

FOTO: SHUTTERSTOCK

MGR. JIŘÍ PYTLÍČEK, MGR. HELENA HRONÍK

A ING. Bc. OLGA KALINOVÁ JSOU SPECIALISTÉ ODDĚLENÍ SNS A DALŠÍCH ZEMÍ, ODBOR ZAHRANIČNĚ EKONOMICKÝCH POLITIK I, MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU.

Energetické a průmyslové celky na klíč

- Klasické parní elektrárny
- Paroplynové elektrárny
- Kogenerační jednotky
- Turbíny, turbosoustrojí, strojovny
- Kotle a kotelny
- Spalovny odpadů
- Větrné elektrárny
- Výstavba na klíč chladicích věží s nuceným nebo přirozeným tahem v provedení beton, ocel nebo FRP
- Vzduchové chladiče a kondenzátory páry od návrhu až po uvedení do provozu
- Inženýring, výroba, výstavba a dodávka chladicích okruhů a jejich technologií pro průmyslové aplikace

FANS, a.s.

Lomnického 7, 140 00 PRAHA 4

Česká republika

Tel.: +420 234 718 970

Fax: +420 234 718 918

paha@fansct.com

www.fans.cz

 FANS
COMPLETE TECHNOLOGY

Do světa za obchodem

KAZACHSTÁN BUDE INVESTOVAT A MÁ ČÍM PLATIT PŘESKOČÍ Rusko?

KAZACHSTÁN JAKO DEVÁTÁ NEJVĚTŠÍ ZEMĚ SVĚTA S DVANÁCTÝMI NEJVĚTŠÍMI ZÁSOBAMI ROPY MÁ SKUTEČNOU AMBICI STÁT SE EKONOMICKÝM LÍDREM V REGIONU A VE SVÉ POPULARITĚ PŘESKOČIT SOUSEDNÍ RUSKO, KTERÉ SE POTÝKÁ S DŮSLEDKY SANKCÍ. A V NĚKTERÝCH OHLEDECH UŽ TO TAK JE. S HDP 10 510 DOLARŮ NA HLAVU JE NA ŠPICI ZEMÍ ZE SPOLEČENSTVÍ NEZÁVISLÝCH STÁTŮ PŘÁVĚ PŘED SVÝM NEJVĚTŠÍM SOUSEDEM. ZEMĚ SE POMALU ZAČÍNÁ PROBOUZET Z ŠOKU ZPŮSOBENÉHO VÝRAZNÝM PROPADEN MĚNY, KTERÝ ZAPŘÍČINIL POKLES CEN ROPY NA KONCI ROKU 2015, A VYHLÍŽÍ DALŠÍ INVESTICE A NÁKUPY. A NA ROZDÍL OD DALŠÍCH STÁTŮ BÝVALÉHO SOVĚTSKÉHO BLOKU JE MÁ ČÍM ZAPLATIT. KAZACHSTÁN STOJÍ EKONOMICKY PEVNĚ NA SVÝCH NOHOU, I KDYŽ S NÍM ZMÍNĚNÁ DEVALVACE ZATŘÁSLA.

NE TAK ÚPLNĚ ŠPATNÁ DEVALVACE

Uvolnění kurzu místní měny tenge do volně plavajícího režimu, ve kterém je kurz udáván trhem a nikoliv stanovován centrální bankou, mělo za následek propad z úrovně 180 tenge za 1 americký dolar v srpnu 2015 až na 380 tenge v lednu 2016. Uvolnění kurzu bylo způsobeno především propadem cen ropných komodit v roce 2015 a navázáním místní měny na ruský rubl. Úspornými opatřeními kazachstánské vlády a růstem cen ropy v druhé polovině roku 2016 spojeným taktéž s posilováním ruského rublu (na kterém je tenge chtě nechtě závislé) došlo ke stabilizaci měny na úrovni 320 tenge za americký dolar. Na této hranici měna setrvává již více než půl roku, což dává firmám impulz k novým investicím a smělym plánům na letošní a příští rok.

Pozitivním důsledkem devalvace byla hlavně skutečnost, že si země uvědomila naprostou závislost na svém nerostném bohatství, kdy až 90% veškerého zboží na pultech tamních obchodů pocházelo z dovozu. Vláda proto přijala vloni reformy, které mají za cíl podpořit produkci a větší soběstačnost. Momentálně tyto investice cílí především do zemědělství a potravinářství, zejména do nákupu nových technologií, ale i dovozu potřebného know-how z evropských zemí.

NA E-MAILY ZAPOMEŇTE

Řada českých firem orientujících se na Rusko se v posledních letech v důsledku sankcí začala poohlížet po jiných odbytištích. Kazachstán byl proto logickou volbou, ať už s ohledem na ruskojazyčné prostředí, takřka neomezené nerostné bohatství, ale především masivní růst HDP. To, co v oficiálních statistikách působí minimálně jako impulz pro české

s jihokazachstánským Šymkentem či západokazachstánským Atyrauem. Obecně však všude platí, že obchod neuvážíte během jedné návštěvy, ale v delším časovém horizontu, třeba i za několik let. Nehledě na nutnost častých schůzek ve vybraných restauracích, kde střední útrata ve výši 5000 Kč na osobu není výjimkou. Samozřejmě na váš účet. To s sebou nese řadu finančních nákladů bez konkrétního výsledku. O to významnější jsou pak plody úsilí těch firem, které to nevzdaly a obchody dotáhly do zdárného konce.

NEPODCEŇUJTE EXPO!

Ačkoliv v západním světě se vede debata, zda výstavy typu Expo nejsou již překonané, v Kazachstánu se jedná ►►

firmy se o Kazachstán zajímat, v reálné praxi může znamenat zklamání a neúspěch pramenící především z neznalosti prostředí a podcenění místních specifik.

Obchod v Kazachstánu má totiž vedle obchodní také společenskou rovinu, která se může zdát českým podnikatelům mnohdy nepochopitelná. Zjednodušeně je možno říct, že jeho způsoby jsou na úrovni Ruska před deseti lety. Co mám na mysli? Zatímco v Rusku už si zvykli na telefony a především na skutečnost, že na e-mail se odpovídá, v Kazachstánu je obchodování spojeno takřka výhradně s osobním kontaktem. Znamená to tedy, že bez toho, abyste sem několikrát přicestovali, mnohdy bez valného výstupu, zde nedohodnete vůbec nic.

Je třeba dodat, že představuje značný rozdíl, jestli se chystáte obchodovat s firmou v Almaty či Astaně, které již přejímají některé návyky v Evropě považované za samozřejmost, nebo například

Do Kazachstánu nyní bez víz

Letošní Expo v Astaně a další akce světového významu vedly k rozhodnutí liberalizovat vízový režim, a tak Kazachstán k 1. 1. 2017 zrušil podmínku víz pro občany zemí EU. V praxi to znamená cestování pouze s platným cestovním pasem, přičemž doba, po kterou se může občan České republiky v Kazachstánu nacházet, nesmí překročit 30 dnů. Pro osoby přijíždějící do této země často či nacházející se v teritoriu delší dobu existuje možnost udělení ročního byznys víza, jež umožní pobyt na území Kazachstánu až 180 dnů v průběhu jednoho roku s neomezeným počtem vjezdů a výjezdů. Na toto vízum je potřeba zvací dopis a další byrokratické náležitosti, s nimiž však českým podnikatelům pomáhá kancelář CzechTrade v Almaty.

► o zásadní a vysoce prestižní akci, chápanou jako potvrzení toho, že patří mezi respektované státy. Účast České republiky na samostatné expozici v rámci výstavy Expo 2017 v Astaně pomůže zvýraznit obraz země v očích kazachstánských obyvatel i potenciálních obchodních partnerů. Na účast na výstavě se může při jednáních s obchodními partnery odkázat jakákoliv česká firma, a tím posilnit svou pozici při obchodních vyjednáváních a zlepšit image v očích partnerů. V pavilonu České republiky proběhne také řada prezentací našich technologií v oblasti energetiky, což vytváří prostor pro přímé navazování kontaktů. Účast českých společností zabezpečuje Ministerstvo průmyslu a obchodu s agenturou CzechTrade.

Expo se nese v duchu módních tezí o čisté energii, ale reálně se jedná především o modernizaci kazachstánské energetické infrastruktury. Kazachstán je stejně jako řada dalších postsovětských zemí plně závislý na výrobě energie z uhelných zdrojů. Uhlé elektrárny tvoří až 80% veškeré produkce elektrické energie, což s sebou nese řadu komplikací. Jednou z nich je masivní znečištění ovzduší, které se nejvíce projevuje na jihu země v okolí velkých měst Almaty a Šymkent obklopených z jedné strany horami. Například v Almaty je emisní limit oproti Ostravě v zimních měsících mnohonásobně překračován, s čímž souvisejí respirační problémy tamních obyvatel. To spolu s faktickou neexistencí městské hromadné dopravy a s tím

souvisejícím automobilismem způsobuje trvalou přítomnost smogu v období od října do dubna. Modernizace elektráren, které z hlediska ekologických standardů zamrzly někde v období 70. let minulého století, skýtá velké možnosti pro české firmy, stejně jako odstraňování různých ekologických zátěží a škod způsobených nešetrnou těžbou.

Prioritou je i oblast zdravotnictví, kde zejména státní nemocnice trpí značným podfinancováním a zaostalostí vybavení. Vedle toho zde však existují soukromá zařízení s dostupnými cenami služeb pro místní obyvatele, která se nebojí větších nákupů a snaží se poskytovat kvalitní služby srovnatelné se zdravotnictvím ve střední Evropě.

V neposlední řadě nesmíme zapomenout na dopravní infrastrukturu. Od roku 2008 probíhá výstavba dálnice ze západního Kazachstánu k čínským

hranicím, která je až na krátké úseky fakticky hotová. V plánu jsou rekonstrukce dalších páteřních silnic, avšak zde se mohou české firmy potýkat s přítomností tureckých a čínských firem, jež s ohledem na své předchozí zkušenosti disponují potřebným zázemím a kontakty.

OD VELETRHŮ K MISÍM

Aktivita českých firem se v době krize a menšího zájmu o Kazachstán, způsobeného propadem místní měny, přesunula od účasti na veletrzích, která byla mnohdy drahá a neefektivní, k využívání individuálních asistenčních služeb. Zahraniční kancelář CzechTrade v Almaty, jež v teritoriu působí již od roku 2010, se snaží vyjít tomuto trendu vstříc a nabídnout českým podnikatelům služby, které jsou cíleně a na míru ušity jejich potřebám. Jen v roce 2016, i přes propad místní měny a pokles zájmu o teritorium, poskytla individuální asistenční služby ve výši 540 000 Kč, což je 6. nejvyšší objem ze všech 50 zahraničních kancelářích CzechTrade.

Na loňskou úspěšnou misi těžařské a dobývací techniky kancelář CzechTrade navázala jarní „misí oil and gas“ zaměřenou na těžbu ropy a také strojírenskou misi, která se uskuteční v květnu. Jejich největší výhodou je to, že se daří uskutečnit schůzky s vedením kazachstánských podniků na vrcholné úrovni, což naše firmy oceňují

především s ohledem na řádově nižší cenu oproti veletrhům a také s ohledem na efektivitu účasti na těchto akcích. Oborové mise jsou organizovány i ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Astaně, které se spolupodílí na zastřešení akcí, což jim dodává punc oficiality, který v Kazachstánu výrazně zvyšuje šanci na úspěch.

VYUŽITÍ POLITICKÉ PODPORY

Další možnou cestou, jak v Kazachstánu navázat kontakty, je vedle oborových misí zaměřených na konkrétní oblast možnost zúčastnit se některé z mnoha podnikatelských misí doprovázejících představitele naší země. Jenom od konce listopadu 2016 proběhly tři takové mise doprovázející ministry a předsedu Poslanecké sněmovny, což vyústilo v uspořádání čtyř podnikatelských fór v Astaně a Almaty.

Tyto akce organizují zpravidla Komora SNS, Hospodářská komora ČR či Svaz průmyslu a dopravy, které mají danou podnikatelskou delegaci na starosti. V Kazachstánu se na organizaci podílí Velvyslanectví ČR v Astaně ve spolupráci se zahraniční kanceláří CzechTrade. Také pro nadcházející období se připravuje řada podobných akcí. Jedna z nich bude doprovázet prezidenta republiky na zahájení Expo, druhá mise spoluorganizovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR proběhne pravděpodobně v polovině července. S ohledem na zaměření Expo 2017 jsou tyto aktivity vhodné zejména pro firmy ze sektoru energetiky.

Co říci závěrem? Pravdou je, že Kazachstán je od nás daleko a jednání zde nejsou vždy snadná. Ale jde o jednu z mála zemí, která má jak velké potřeby plynoucí z celkové modernizace, tak i zdroje. Česká republika tu má dobrou pověst a bylo by škoda ji nevyužít. Ti, co zde uspěli, vám to potvrdí. ■

TEXT: PETR JURČÍK

VE SPOLUPRÁCI SE ZÚ ČR ASTANA

FOTO: EVA STANOVSKÁ A ARCHIV CZECHTRADE

Petr Jurčík je vedoucí kanceláře CzechTrade v Almaty

Ivo Kovář:

KAZACHSTÁNCI ZAČÍNÁJÍ POKUKOVAT PO KVALITĚ

ČIŇANŮM SE ZASE JEDNOU PODAŘIL „HUSARSKÝ“ KOUSEK. V KAZACHSTÁNU ČELÍ SIGMA GROUP NEJEN JEJICH PLAGIÁTŮM, ALE I ČÍNSKÉMU KAPITÁLU. „KAZACHSTÁNSKO-KANADSKÁ SPOLEČNOST KARAŽANBASMUNAI (KBM) OD NÁS ASI PŘED PATNÁCTI LETY NAKOUPILA STOVKY ČERPACEL RŮZNÝCH APLIKACÍ PRO PETROCHEMICKÝ PRŮMYSL. SPOLUPRÁCE PROBÍHALA BEZ PROBLÉMŮ DO TÉ DOBY, NEŽ KANAÐANÉ PRODALI SVŮJ PADESÁTIPROCENTNÍ MAJETKOVÝ PODÍL ČIŇANŮM,“ VZPOMÍNÁ NA JEDNU NEPŘÍJEMNOU ZKUŠENOST Z KAZACHSTÁNU IVO KOVÁŘ, ŘEDITEL ODDĚLENÍ PRODEJE DO BÝVALÝCH ZEMÍ SOVĚTSKÉHO SVAZU.

Ivo Kovář, ředitel oddělení prodeje do asijských států bývalého Sovětského svazu

„Čiňané nelenili, naše čerpadlo demontovali, odvezli do Číny a tam ho zkopírovali včetně názvu. Od té doby máme problém se v tendrech v Kazachstánu prosadit, protože se do nich hlásí i čínská čerpadla Sigma, která bývají levnější. A u KaražanbasMunaie si už ani neškrtneme i proto, že Čiňané ve vedení společnosti upřednostňují své produkty,“ líčí současnou situaci na trhu, na němž se zatím bohužel příliš nerespektuje ochrana duševního vlastnictví. SIGMA

GROUP sice usilovala o nápravu cestou jednání, ale marně.

V posledních asi sedmi letech je však i v tamější podnikatelské komunitě patrný mírný odklon od jediného kritéria – ceny. „Kazachstánci začínají, byť váhavě, pokukovat po kvalitě,“ poznamenává Ivo Kovář, který by rád této šance více využil a navázal na úspěšnou tradici Sigmy, která byla v dodávkách čerpadel pro závlahové systémy pro bývalý Sovětský svaz.

PROPAD CENY ROPY I TENGE

K poklesu investičních příležitostí a celkovému snížení objemu investic do energetiky došlo v posledních letech především z důvodu snížení cen energetických surovin. Na ekonomiku Kazachstánu však negativně dolehl i další faktor. „Plánované investice silně zaskočila skutečnost, že se místní měna v závěru roku 2015 téměř dvojnásobně propadla. Docházelo k tomu, že se opakovaně vyhlášovaly a zase rušily tendry, do nichž jsme se hlásili. Jak jsem si později zjišťoval, nákup čerpadel se vůbec nezrealizoval, a tak na čas zůstalo jen u dodávek náhradních dílů,“ popisuje komplikovanou situaci Ivo Kovář. V Kazachstánu však existuje řada projektů, které mají velmi akutní charakter a budou se muset řešit. Nicméně je zřejmé, že odběratelé budou tlačit na co nejnížší výslednou cenu dodávky.

Když Ivo Kovář, který dlouhá léta působil v oddělení prodeje čerpadel pro nejaderný energetický sektor na teritoriu Ruské federace, před třemi lety stanul v čele obchodního úseku zaměřeného na asijské státy bývalého Sovětského svazu, nové obchodní případy v Kazachstánu SIGMA GROUP ne-realizovala. Příčinou byla i určitá laxnost místních společností v otázce postupné modernizace strojového parku. To byla pro zkušeného manažera výzva.

Proto se zástupci SIGMA GROUP v listopadu 2013 zúčastnili mise do Kazachstánu pořádané agenturou CzechTrade. „Tehdejší vedoucí kanceláře CzechTrade v Astaně Antonín Marčík nám se svými četnými obchodními kontakty připravil výborné vyjednávací zázemí a předběžné dohody s potenciálními odběrateli vypadaly už v průběhu mise slibně,“ chválí Ivo Kovář.

ÚSPĚCH I BEZ REFERENCÍ

Záhy se Moravákům ozval třetí největší producent energie v Kazachstánu, firma Caepco, většinou vlastněná Kazachstánci. Podle Petra Jurčíka, současného vedoucího kanceláře CzechTrade v Astaně, SIGMA GROUP uspěla hlavně díky nesmírné vytrvalosti, s níž její pracovníci přesvědčovali zákazníka o kvalitě a spolehlivosti výrobků své společnosti. Ivo Kovář podnikl do Kazachstánu několik cest, během

nichž trpělivě argumentoval a vyjednával s managementem Pavlodarenerga, které spadá do energetického holdingu Caepco, kde bylo v plánu rekonstruovat šest bloků včetně turbín a čerpadel. Nakonec zákazníkovi dokázal, že SIGMA GROUP bude spolehlivým dodavatelem pro jeho elektrárny, přestože do té doby v Kazachstánu neměla žádné reference na teplovodní oběhová a horizontální chladičí čerpadla.

„Pavlodarenergo chtělo nahradit ruská a ukrajinská čerpadla, s nimiž mělo parametrické problémy. Nabídli jsme mu řešení, představili kompletní program a nabídku na poptávaná teplovodní oběhová čerpadla a stáli jsme před konečnou dohodou. Jenomže devalvace tenge by jim výrazně zdražila zakázku, a tak partneři couvli a investici pozastavili. Když turbulence měny odezněly, Kazachstánci se nám ozvali sami, na podzim 2014 jsme podepsali kontrakt a v roce 2015 zakázku kompletně dodali,“ vzpomíná Ivo Kovář na doby, kdy se k nim štěstí obracelo jednou čelem, podruhé zády. Loni SIGMA GROUP podepsala kontrakt na čerpadla pro další blok.

Během dodávek pro Pavlodarenergo a z minula pro ruské elektrárny zafungovaly mezifirmní přeshraniční tamtamy. „Ozvala se mi firma, která v Uzbekistánu stavěla Taškentskou TES, paroplynovou elektrárnu o kapacitě

370 megawattů. S našimi službami, které jsme pro ně následně realizovali, byli spokojeni a počítá se s námi i pro druhý blok, jenž se právě připravuje,“ neskrývá uspokojení nad dalším úspěchem ze středoasijského teritoria zkušený obchodník.

Akiová společnost SIGMA GROUP má mnohaletou tradici ve výrobě čerpadel pro jadernou i klasickou energetiku a teplárenství, která tvoří jádro jejího výrobního programu. „Právě v Kazachstánu, který má energetiku postavenou ze 73 procent na uhelných blocích, můžeme využít naše dlouholeté zkušenosti z oboru. Při expanzi nám tam velmi pomohla agentura CzechTrade, s níž jsem měl dobré zkušenosti již ze svého dlouhodobého působení v Ruské federaci,“ s uznáním hovoří Ivo Kovář o pomoci pracovníků zahraničních kanceláří agentury na trzích, kde se profesně pohybuje již třicet let.

ENERGETICKÉ DILEMA

V současné době je již jasné, že rychlý odklon Německa od jaderné energetiky je slepá ulička, která může celou Evropu přijít hodně drah. Německo nebude schopné zrealizovat velmi ambiciózní plán ochrany klimatu a zároveň odstavit všechny své jaderné elektrárny a do roku 2050 vyrábět většinu energie z obnovitelných zdrojů. Energiewende zásadně nepřispěla

k tomu, aby byly odstavovány „nejšpičavější“ uhelné elektrárny. Překvapení nastalo hlavně v roce 2016, kdy i přes růst instalovaného výkonu větrných a solárních elektráren došlo k padesátiprocentnímu meziročnímu nárůstu výroby elektřiny z plynu. Plynová ►►

SIGMA GROUP a.s.

Strojírenská společnost stojící v čele uskupení nejvýznamnějších výrobců čerpací techniky v České republice. Její počátky spadají do roku 1868, kdy Ludvík Sigmund založil v Lutíně pumpařskou firmu. V roce 1922 si její majitelé registrovali ochrannou známku Sigma a Neptunův trojzubec. V roce 1975 se Sigma Lutín začíná orientovat na komplexní dodávky investičních celků v oboru čerpací techniky. V roce 1997 byla dokončena organizační restrukturalizace firmy. Vznikla akiová společnost SIGMA GROUP jako mateřská společnost holdingu sdružujícího přes deset vývojových, výrobních a obchodních společností orientovaných na čerpací techniku. S instalacemi čerpadel Sigma se lze setkat v řadě energetických, různých průmyslových i zemědělských provozů mnoha zemí po celém světě.

► elektrárna je však emisní, i když čistší než klasická uhelná.

„Pro SIGMA GROUP tento trend znamená, že si hlavní část výrobního programu udrží prioritou i nadále. Trhy pro svá čerpadla hledá v posledních letech hlavně mimo Evropu, kde se kromě podpory projektů na energii z obnovitelných zdrojů dále budují rovněž klasické uhelné a paroplynové i jaderné elektrárny. Další příležitosti se nabízejí jak ve státech bývalého Sovětského svazu, tak hlavně v Asii,“ konstatuje Ivo Kovář.

Při příležitosti vernisáže výstavy připomínající 60. výročí mírového využívání jádra v Československu loni v září zmínil Jaroslav Antl, ředitel SIGMA DIZ, inženýrsko-dodavatelské společnosti pro jadernou a klasickou energetiku, vodní hospodářství a metalurgii, roli společnosti SIGMA GROUP v projektech výstavby elektráren s reaktory typu VVER. Spolupráce s ruskou, respektive sovětskou, stranou byla navázána už v 70. letech, kdy se začalo pracovat na prvních elektrárnách typu VVER-440 na území tehdejšího Československa. Jednalo se o elektrárny Jaslovské Bohunice, Dukovany, Mochovce a Temelín, do nichž Sigma zabudovala čerpadla vlastní výroby. Nešlo jen o kompletované dodávky pro české a slovenské elektrárny, ale i o kusové dodávky pro jaderné elektrárny v Rusku a dalších zemích bývalého Sovětského svazu a v Indii.

ODBORNÝ POTENCIÁL OTVÍRÁ DVEŘE DO DALŠÍCH ZEMÍ

K aktuální situaci Jaroslav Antl tehdy poznamenal: „Historie působení firmy Sigma v jaderné energetice má dlouhou tradici a doufáme, že bude i nadále pokračovat. Ukončení nabídek na dostavbu Temelína znamená, že nebude využit odborný potenciál firmy získaný při výstavbě třetího a čtvrtého bloku v Mochovicích. Ten se bude výhledově postupně ztrácet. Aby k tomu nedošlo, zapojujeme se i do jiných projektů v zahraničí. Protože jsme historicky, technicky i zkušenostně navázáni na bloky typu VVER, nejlepší vidina spolupráce je samozřejmě směrem na východ, kde pro nás Rosatom představuje klíčového hráče.“

Reference z Ruska otevřely cestu čerpadlům SIGMA GROUP také v Bangladéši, jehož vláda schválila loni v prosinci projekt výstavby jaderné elektrárny Rooppur v hodnotě 12,65 miliardy dolarů (zhruba 310 miliard korun). Dva bloky o celkovém instalovaném výkonu 2400 MW zde postaví ruská korporace pro atomovou energii Rosatom. Referenčním projektem pro JE Rooppur je ruská Novovoronežská JE-II, která se nyní nachází ve fázi energetického spouštění. Po dokončení všech zkoušek v rámci spouštění a jejím uvedení do provozu půjde o první provozovnou elektrárnu generace III+ ve světě.

K dodavatelům pro tuto elektrárnu patří i české firmy, které od roku 2009 dodaly zboží v celkové hodnotě 1,3 miliardy korun. A SIGMA GROUP se na tomto projektu podílela čerpací technikou za téměř půl miliardy.

V roce 2015 vyvezla společnost čerpadla mimo jiné i pro běloruskou Ostroveckou elektrárnu, kde ruský Rosatom staví dva bloky s reaktory VVER-1200. Navázala tak na kontrakty pro Rosatom z roku 2014, kdy vyrobila čerpadla v hodnotě 68 milionů korun pro ruské elektrárny Leningradská II, Novovoronežská II a Rostovská.

O Čechy a Moraváky se v rámci potenciálních globálních projektů zajímají také Jihokorejci. Chtějí především spolupracovat při expanzi do Evropy, konkrétně do Česka, na Slovensko, do Polska a Velké Británie. Jeden z představitelů korejské státní společnosti pro jadernou energetiku upoutal nedávno výrokem o „přebytku kompetentních odborníků v Česku“ vzhledem ke zrušené dostavbě Temelína. Právě tito odborníci by se podle něj mohli podílet na „společném vstupu“ Korejců a Čechů do projektů jaderných elektráren v zahraničí. ■

TEXT: VĚRA VORTELOVÁ
FOTO: ARCHIV SIGMA GROUP

VELKÝ ÚSPĚCH NEMUSÍ BÝT VÝSADOU JEN TĚCH NEJVĚTŠÍCH

Agentura CzechTrade pomáhá při vstupu na zahraniční trhy nejen velkým českým exportérům, ale její služby v oblasti exportu jsou snadno dostupné také *malým a středním firmám*, aby i ony mohly v cizině uspět.

• **Poradenské a informační služby** • **Individuální služby** • **Obchodní příležitosti** • **Exportní vzdělávání** •

ČESKÉ
PLECHOVÉ
HRAČKY
S TRADICÍ

HURÁ DO EUROASIE ANEB JAK NEZAKOPNOUT O BLUDNÝ KOŘEN

NA ZAČÁTKU PROSINCE MINULÉHO ROKU JSEM BYL ČLEMEM VLÁDNÍ DELEGACE DO KAZACHSTÁNU, ORGANIZOVANÉ SPOLEČNĚ SVAZEM PRŮMYSLU A DOPRAVY A ASOCIACÍ MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ. CESTOVAL JSEM DO ASTANY VLÁDNÍM SPECIALEM SPOLEČNĚ S TEHDEJŠÍM MINISTREM PRŮMYSLU A OBCHODU JANEM MLÁDKEM, JEHO TÝMEM A PŘEDSTAVITELI DVACETI ČESKÝCH FIREM ZAMĚŘENÝCH PŘEDEVŠÍM NA ENERGETIKU, NEBOŽÍ ÚČAST ČLENA VLÁDY JE V TĚCHTO KONČINÁCH NEZBYTNÁ PRO SPOLEČENSKÝ ÚSPĚCH. A TEN SE DOSTAVIL. SVOJE SUBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ MISE TEŽ SVĚŘUJI ČTENÁŘŮM TRADE NEWS.

Z HRUŠKY NA ZEM

Byla to dobře připravená akce, ukázka obchodní diplomacie. Cítili jsme se tam skvěle a měli jsme možnost poznat na připravených B2B jednáních několik místních podnikatelů. Vidět na vlastní oči metropoli Astanu a její mohutný a pro nás nedostižitelný rozvoj směřující k výstavě Expo 2017 je zážitek.

Je průvodním efektem v těchto zemích, že se na jednání zástupců vládní delegace přísaje skupina místních univerzálních zprostředkovatelů, kteří mají několik druhů vizitek a hlavně přátel a kontaktů v nejvyšších sférách místní moci a snaží se ulovit velkou rybu. Ale to je práce našich podnikatelů rozeznat je co nejdříve. To, co většina z nás hledá, jsou normální pracovití byznysmeni, kteří jsou ochotni převzít zodpovědnost za distribuci a umístění našich výrobků na zdejší trh. A těchto lidí jsme tam potkali málo. V našem případě nikoho.

A tak jsme se po několika e-mailech, rozhovorech po Skypu, telefonátech a jednáních v naší firmě nakonec vrátili do doby těsně před odjezdem na misi. To jsem na recepci v jednom z pražských hotelů poznal mladou dívku s akcentem, ze které se vyklubala studentka naší univerzity původem z Kazachstánu. A ta mne před cestou vybavila prvními informacemi o této velmi zajímavé zemi.

KAZACHSTÁNCI V ČESKU

Nechtěli jsme po návratu všechnu tu práci a čas vyhodit do vzduchu, a tak jsme ji po několika měsících kontaktovali znovu s tím, aby se zastavila u nás v LIKO-Su, že třeba najdeme nějakou možnost spolupráce na trhu, na který nám kousek opony poodhrnula vládní mise. Na začátku dubna jsme se tedy s ní a její rodinou v naší firmě ve Slavkově u Brna sešli. Tatínek je kazachstánský střední podnikatel, její bratr studuje také na univerzitě v Praze a nejraději by se sem všichni přestěhovali, jak se jim v Česku líbí. V Praze mají byt a budou tady trávit celé léto.

V debatách s podnikateli z Euroasie jsme zjistili, že mnoho výrobků z Evropy je v této části světa neprodejných. A to kvůli ceně a dodacím podmínkám. Náš kazachstánský přítel, otec oné dívky, je majitelem dopravní firmy, která má více než 40 luxusních autobusů. Předpokládal jsem, že z Evropy. Vždyť Evropa a náš styl se mu tak líbí... Omyl.

PROČ NAŠE OBCHODY VÁZNOU

Ve srovnání s autobusy vyrobenými v Číně jsou evropské dražší o 60 tisíc eur bez dopravy do Kazachstánu a na evropské platební podmínky ve stylu „zaplat dopředu a čekej, my potom

dodáme“ odpovídají čínské firmy s bankami v zádech stylem „řekni, co potřebuješ, a my ti to zajistíme“.

„No jo, ale co kvalita?“ vytahují téměř jistý evropský trumf.

„Každé tři roky autobusy z Číny přeprodám, potom ještě jezdí na dalších linkách a poruchy nejsou. A když se něco vyskytne, tak náhradní díly mám z Číny do 24 hodin a k tomu provizi z každého prodaného autobusu, který doporučím někomu jinému,“ vysvětluje na jednoduchém příkladu Kazachstánc důvody, proč již nenakupují v Evropě.

Sklopit oči a odvést pozornost k jinému, příjemnějšímu tématu je jediné, co mohu v té chvíli udělat. A potom večer přemýšlet. Přemýšlet nad tím, proč i výrobky naší firmy, tak inovativní, kvalitní a v Evropě úspěšné, jsou na jejich trzích neprodejně. Přemýšlet nad tím, kam vede ohromný růst platů a osobních nákladů v českých firmách, způsobený vládní politikou a pobídkami zahraničnickým korporátům na úkor našich domácích firem. Přemýšlet nad tím, jak z toho ven a plánovat další rozvoj.

JAK OBRÁTIT KARTU

A vychází mi z toho, že jedinou cestou je začít vyrábět naše produkty pro rostoucí trhy tam, kde budou náklady na výrobu

a transport konkurenční. Jedině tak jsme schopni se na trhy rostoucí Asie v současné době dostat. V oblasti nákladů a flexibility jsme již totiž překročili v Evropě bludný kořen a není cesty zpátky. Cesta dopředu je cestou zvednutí se z kotlinky a stavění našich fabrik po světě. Posílání našich kvalitních techniků a manažerů do vzdálených zemí, aby tam řídili naše výroby, dobývali místní trhy a vraceli se bohatší o zkušenosti, které doma nezískají. Tak, jak to kdysi propagoval obchodní génus Jan Antonín Baťa.

A k tomu bude potřeba ještě vyšší úroveň obchodní diplomacie našich vládních představitelů, aby nám na místních trzích vyjednali pro naše investice alespoň takové pobídky od místních vlád, které v Česku stále ještě zahraničním investorům rozdávají. Jedině tak se karta obrátí.

Bez naší účasti na rozvíjejících se trzích opět zchudneme. Tak, jako postupně chudne celá západní Evropa. ■

TEXT: LIBOR MUSIL

FOTO: EVA STANOVSKÁ

ING. LIBOR MUSIL JE ZAKLADATELEM A PŘESEDOU PŘEDSTAVENSTVA RODINNÉ SPOLEČNOSTI LIKO-S, KTERÁ SÍDLÍ VE SLAVKOVĚ U BRNA.

inzerce

volejte zdarma

800 100 210

www.ocp.cz

OČNÍ CENTRUM PRAHA

Již 15 let Vás vracíme
do jasného světa.
Více než 50 000
úspěšných operací
šedého zákalu.

**OPERACE ŠEDÉHO ZÁKALU PLNĚ HRAZENÁ
VŠEMI ZDRAVOTNÍMI POJIŠŤOVNAMI**

Oční centrum Praha, a.s., Lighthouse Tower, Jankovcova 1569/2c, Praha 7 - Holešovice
tel.: +420 220 807 757, mobil: 420 603 289 736, e-mail: recepce@ocp.cz

V KAZACHSTÁNU SE RODINNÉMU PODNIKÁNÍ DOSTÁVÁ STÁLE VĚTŠÍHO UZNÁNÍ

PODLE RADY PRO GLOBÁLNÍ PODNIKATELE ASI 70 % VŠECH FIREM NA SVĚTĚ TVOŘÍ RODINNÉ PODNIKY. V TOMTO OHLEDU KAZACHSTÁN NENÍ VÝJIMKOU, RODINNÉ KNOW-HOW JE TAM PŘEDÁVÁNO Z GENERACE NA GENERACI PO CELÁ STALETÍ, COŽ VYTVÁŘÍ KONKURENČNÍ VÝHODU A UMOŽŇUJE NAVAZOVAT NA DLOUHOLETÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY.

Přesto stávající právní předpisy Kazachstánu nedefinují pojem „rodinný podnik“. Jedním z cílů kazachstánské Family Business Association, která byla založena v roce 2012, je prosadit rodinné podnikání na legislativní úroveň, následně zahájit programy na podporu rodinných podniků v zemi, prosadit

daňové úlevy, reprezentovat rodinné podnikání na mezinárodní úrovni.

Na druhou stranu tu ale nedostatek právních rámců nebrání rozvoji rodinného podnikání – počet nových rodinných firem roste, podnikatelé mají dlouhodobé plány nejenom na dalších pár let, ale počítají s předáváním příštím generacím. Byly zahájeny vzdělávací programy, které vychovávají mladou generaci k zájmu o podnikání, k podnikatelské kreativitě, předvídatosti a inovační iniciativě. Před dvěma lety například Almaty management University (AlmaU) představila intenzivní program zaměřený na rozšíření koncepce podnikatelské univerzity po celém Kazachstánu. Vysokoškolští studenti musejí v průběhu svého studia absolvovat kurzy zaměřené na rodinný podnikový management. Výuka je připravuje na překonávání překážek, řízení konfliktů, vyhledávání investičních záměrů, řízení lidských zdrojů, řízení financí. Kromě toho vláda nabízí štedrá stipendia těm, kteří pokračují v doktorské formě studia, absolvování MBA programů, zahraničních stáží. Je si vědoma významu vzdělání pro lepší

OPROTI ZÁPADNÍM
KULTURÁM, KDE JE
OBCHODNÍ SELHÁNÍ
POVAŽOVÁNO ZA DALŠÍ
KROK K PŘÍPADNÉMU
ÚSPĚCHU, JE
V KAZACHSTÁNSKÉ
KULTUŘE NEÚSPĚCH
POVAŽOVÁN ZA OSOBNÍ
SELHÁNÍ.

fungování rodinných firem v současném celosvětovém hyperkonkurenčním prostředí. Studenti jsou vedeni k poznání, že podnikání je trendový životní styl.

PÁR PŘÍKLADŮ ZA VŠECHNY

PŘES STO LET KUMYSU V DYNASTII ZHAMAUBAEVŮ

Ptáte se, co je to kumys? Jde o fermentovaný mléčný výrobek tradičně vyrobený z mléka klisny. Je podobný kefiru, ale vzhledem k tomu, že kobylí mléko obsahuje více cukrů než mléko kravské nebo kozí, tak pokud je kvašené, má ve srovnání s kefirem mírný obsah alkoholu. Koksucký rajón regionu Almaty je domovem dynastie chovatelů, kteří produkují kumys již více než století. S chovem koní začal v roce 1915 Zhamaubay ata. Od té doby se rodinný podnik dědí z generace na generaci. Syn Kuandik Zhamaubaev ve třiceti letech opustil svůj sen stát se

prestižním inspektorem, pokračuje v rodinné tradici a zabývá se chovem koní. Tohoto rozhodnutí dodnes nelituje: „Mojí předkové zrealizovali výborný podnikatelský záměr. Poptávka po klisnách je velmi vysoká. Lidé se chtějí vrátit ke zdravému životnímu stylu, oceňují klasické přírodní produkty.“ Podnikatel tvrdí, že jeho prapraděd Zhamaubay ata kdysi míval více než 1000 koní. A tento fakt je hlavním stimulem pro rozšíření rodinného podniku a zachování tradice i v příštích generacích.¹

OBROVSKÝ ÚSPĚCH DVOU BRATRŮ ROZHODLI SE, ŽE BUDOU ZÁKAZNÍKY BAVIT

Po dokončení studií v Londýně se ekonom Ilias a návrhář Miras vrátili do Kazachstánu. Po několika letech práce v zahraničních firmách se rozhodli

uplatnit v oblasti obchodu. Začali v malém supermarketu v blízkosti domu, po čtyřech letech otevřeli 15 supermarketů, 4 fitness centra, 3 crossfit centra

a jednu restauraci. Název sítě supermarketů A2 „Dva bratři“ vychází z kazachstánského vnímání rodiny, evokuje význam rodinné soudržnosti a rodinných hodnot v osobním i podnikatelském prostředí.²

Jak oslovují své zákazníky? Zpočátku to byly jen vývěsky s upozorňováním na slevy, propagační akce, věrnostní programy. Ale ty nepřinášely očekávaný finanční efekt, nevytvářely zákaznickou loajalitu. Tento problém bratři vyřešili obsahovým marketingem – upustili od slev a slevových kuponů a začali zveřejňovat zajímavé pozitivní příběhy. Jak jeli na dovolenou v legračních kostýmech, jaké mají zážitky z prodeje – prostě začali prostřednictvím sociálních sítí, blogů a diskuzních fór bavit lidi. Inspirují se myšlenkami slavných podnikatelů, jejich úspěch vychází z přesvědčení, že pouze ti, kteří mají zajímavé a užitečné informace, ti, kteří transparentně podnikají, ti, kteří zákazníka baví, mohou uplatnit a rozvíjet své kreativní nápady.

Text vznikl za podpory studentského projektu 7427/2017/4.

TEXT: NADĚŽDA PETRŮ

ING. NADĚŽDA PETRŮ JE SPOLEČNÍKEM RODINNÉ FIRMY MARADAN TEAM. VE SVÉ MANAŽERSKÉ PRAXI ŘÍDILA VSTUP DIVIZE

FOTO: EVA STANOVSKÁ A ARCHIVY FIREM

KOMPAKTNÍ MATERIÁLY SPOLEČNOSTI SINDAT PRAHA NA TRH VÝCHODNÍ EVROPY. JE VEDOUCÍ KATEDRY ŘÍZENÍ PODNIKU VŠFS, A.S.

1 http://bnews.kz/ru/news/albom_industrializacii_2012/almati/spetsproekti/albom_industrializacii_2012/v_almatinskoi_oblasti_dinastiya_konevodov_zanimaetsya_proizvodstvom_kumisa_bolee_100_let-2015_01_21-1146417

2 <https://the-steppe.com/news/a/a/a2-crossfit-astana-crossfit-alatau-invictus-shoreditch>

V DELTĚ ŘEKY ILI

Kazachstán je jednou z nejméně lidnatých zemí světa. Na jihu vysoké hory Ťan-šanu, pod nimi úrodný pás a dál na sever suchá step. Pro nás nepředstavitelná rozlehlost a pustina. Můj syn mne vezl z Almaty do vnitrozemí k asi tři sta kilometrů vzdálenému jezeru Balchaš. Do obrovského jezera, částečně slaného, se vlévá mohutná řeka Ili. Na své tisícikilometrové pouti z Číny nabírá vodu, kterou lidé okolo řeky naštěstí nestihnou rozpustit do polí a lánů jako závlahu. O vodu však přišla řeka Syrdarja, a tak Aralské moře, do něhož vtéká, vysychá. Kazachstán dnes vynakládá velké úsilí, aby této katastrofě zabránil.

Ili tvoří před ústím do jezera Balchaš mohutnou deltu. Není však bažinatá a mokrá jako delty v našich končinách. Zde prší málo, a tak převažuje písek se sporou vegetací a nevelkými písčitymi jezírky. Z Almaty jsme jeli po takřka absolutně rovné silnici, která zvolna ztrácela asfalt. Žádná města ani vesnice, ba ani telefonní signál. Skoro žádní lidé a žádná auta. Jedinou atrakcí, která nás na dlouhé cestě potkala, byly petroglyfy v soutěsce Tamgaly. V nenápadném údolí opuštěného kraje jsou ve skalách vytesané drobné rytiny zvířat a lidí. Na tom by nebylo nic neobvyklého, ale nejstarší z nich spatřily světlo světa v druhé polovině druhého tisíciletí před naším letopočtem, v době bronzové. Fantazie pracuje a představuje si bohy, zvířata a rituální tance ve skutečnosti. Pravěká dílka ocenila i organizace UNESCO: naleziště

Tamgaly se stalo v roce 2004 součástí světového dědictví.

Za tmy nás přivítala vesnička Topar a my jsme hledali, kde složíme hlavu. V krámku nám doporučili dům na okraji vesnice. Čekali jsme penzionek, objevil se rozestavěný dům. V něm velmi ochotná majitelka jménem Aigul. Hbitě zařídila na půdě místa na spaní a vykouzlila báječnou večeři. Vyprávěla o tom, jak k jezeru Balchaš přišla za svým mužem, vychovala několik dětí, které odešly do škol. Doma jí zůstal jen poslední, asi desetiletý synek. Jak už to v těchto krajích bývá, podnikavá a pracovitá je spíš ona než její manžel. Sní o malém penzionu, do kterého budou jezdit turisté za rybařením a krásou jezera Balchaš. Podpora podnikání v opuštěných částech země však není téměř žádná.

Řeka teče takřka po rovině, rozlévá se do všech stran a vypadá monumentálně.

Silně tu foukalo a všudypřítomný písek létal nad zemí i nad vodou a samozřejmě i do mého fotoaparátu. Zdáli se k řece blížilo stádo ovcí s pastevcem. Zvířata chtějí pít. Usměvavý muž na koni, zvyklý na samotu, se zastavil a dal se s námi do řeči, protože potkat zde člověka, dokonce cizince, je vzácnost. „Poslední dobou moc nepršelo, je sucho, jezírka vysychají,“ pravil. „Za rok ale může být jinak,“ mávl rukou a odcválal se věnovat svým svěřencům.

Stáli jsme na mostě a koukali do dále na řeku. „Vidíš, musela jsi dojet až sem, abys pochopila, co je to Kazachstán,“ řekl mi syn, který v této zemi již pár let žije. Nekonečnost a neuchopitelnost. Žádná prvoplánová kráska. Drsná příroda ve své prapůvodní podobě. To je Kazachstán a já jsem ráda, že jsem ho mohla takto poznat. ■

TEXT A FOTO: EVA STANOVSKÁ

Eva Stanovská má dvě velké lásky – fotografování a cestování. Vystudovala elektrotechniku a celý její profesní život je spojen s počítači. Je mimo jiné členkou České federace fotografického umění, autorkou několika fotografických knih i výstav

BĚLORUSKO NA ROZCESTÍ PŘÍLEŽITOST PRO ČESKÉ FIRMY?

MÁLOKDO VÍ, ŽE BĚLORUSKO JE ZEMÍ, KTERÁ MÁ S ČESKOU REPUBLIKOU MNOHO SHODNÝCH RYSŮ, AŽ UŽ SE JEDNÁ O POČET OBYVATEL, TRANZITNÍ POLOHU, STRUKTURU PRŮMYSLU ČI ORIENTACI NA EXPORT. JAK MY, TAK I BĚLORUSOVÉ SE SPOLÉHÁME NA SVÉ LIDSKÉ ZDROJE, NA TO, CO UMÍME VYTVOŘIT, NIKOLIV „VYKOPAT A PRODAT“. DLOUHODOBĚ TO MŮŽE BÝT VÝHODA A HLAVNĚ TO PŘEDSTAVUJE POTENCIÁL PRAKTICKY VE VŠECH ODVĚTVÍCH. SPOLUPRÁCE S BĚLORUSKEM JE SPOLEHLIVÁ, SMLOUVY BÝVAJÍ DODRŽOVÁNY A BĚLORUSKÝ TRH NA ROZDÍL OD JINÝCH PRAKTICKY NEGENERUJE POJISTNÉ UDÁLOSTI. NAVÍC JDE ZPRAVIDLA OBĚMA SMĚRY O OBCHODNÍ VÝMĚNU S POMĚRNĚ VYSOKOU PŘIDANOU HODNOTOU, COŽ MÁ DLOUHODOBĚ POZITIVNÍ EFEKT NA ČESKÝ PRŮMYSL.

Hospodářské vztahy mezi oběma zeměmi mají dlouholetou tradici. Již po druhé světové válce probíhala poměrně intenzivní a vzájemně výhodná spolupráce například v oblastech strojírenství, energetiky, zemědělství nebo železniční dopravy. Od vzniku samostatné České republiky se náš obchod s Běloruskem perspektivně rozvíjel a vzájemná obchodní výměna si udržovala vysokou dynamiku. Po roce 2014 však zaznamenáváme trend opačný, kdy má hodnota vzájemného obchodu klesající tendenci. Pojďme si tedy odpovědět na otázku, proč má smysl uvažovat o vstupu na běloruský trh.

BĚLORUSKÁ EKONOMIKA ZRCADLÍ RUSKOU

Ekonomické ukazatele za rok 2016 nejsou nikterak optimistické: pokles HDP o 2,6%, inflace 10,6%, narůstající vnitřní i zahraniční dluh (zvýšil se o 5%/9,6% na 5,1/13,6 mld. USD), pokles investic do základního kapitálu o 17,9%, snižující se domácí poptávka. Navíc propad zahraniční poptávky, resp. vývozu běloruské produkce, o 12,2% na 23,4 mld. USD jasně indikuje snížení ekonomického výkonu Běloruska.

Běloruská a ruská ekonomika jsou silně provázané, proto k tomuto stavu

přispívá pokračující recese ruské ekonomiky, vysoké zadlužení soukromého sektoru v zahraniční měně, přetrvávající ochrana domácího trhu a relativně nízká koupěschopnost obyvatelstva (slabá bilance běloruských bank způsobila nedostatek cenově dostupných úvěrů).

Obtížná ekonomická situace a problémy s likviditou bank i celého běloruského hospodářství mají však i své pozitivní stránky. Postupně totiž dochází k odbourávání některých procedur, které znamenaly pro zahraniční společnosti působící na trhu Běloruska při běžných činnostech zbytečnou administrativní zátěž.

ZAHRAJNIČNÍ INVESTICE VÍTÁNY

Běloruská vláda má eminentní zájem na přilákání zahraničních investic a podniká konkrétní kroky směřující ke zlepšení investičního prostředí v zemi.

To se do určité míry odrazilo ve zprávě Doing Business 2017, kde se Bělorusko umístilo na 37. pozici ze 190 zemí. Země zlepšila svou pozici v žebříčku o 13 bodů a předstihla například jiné členy Euroasijské hospodářské unie – Rusko (40. místo), Arménii (38.), Kyrgyzstán (75.) a řadu dalších zemí SNS (Ázerbájdžán – 65., Ukrajina – 80.).

V Bělorusku sice dochází k postupným změnám, stále se však jedná o centrálně spravovanou ekonomiku, ve které mají rozhodující podíl státní podniky řízené jednotlivými ministerstvy. Jejich dominující pozice, preference získané od úřadů (finanční a úvěrové zdroje, úlevy, výhody ohledně normativních závazků aj.) zpomalují rozvoj perspektivního soukromého sektoru. To dělá ekonomiku země mnohem zranitelnější vůči vnějším šokům.

Vzhledem k výpadkům dodávek ruské ropy a následnému nedostatečnému vytížení běloruských ropných rafinerií má země ve státní pokladně nedostatek deviz. Proto bude mít ruská politika nemalý vliv na další příznivý či reálný vývoj běloruské ekonomiky. Zachová-li Rusko stávající subvenční ceny energetických surovin, bude běloruský model státem řízené ekonomiky s narůstajícím vnitřním dluhem a zaostáváním výrobních podniků pokračovat v nereálné ekonomice až do samého vyčerpání poskytnutých vnějších zdrojů. Paradoxně zvyšuje tento stav subvencované běloruské ekonomiky možnosti exportérů, což potvrzuje mimo jiné stálý nárůst vzájemného obchodního obrátu Česka a Běloruska v letech 2010 až 2013.

Dodrží-li Rusko nastolený kurz narovná cen energetických surovin, tedy zejména ►►

► ceny plynu, na úroveň světových cen, musí Bělorusko nutně přistoupit k otevření trhu, masivní privatizaci a využití potenciálu, který by pro tuto zemi znamenaly zahraniční investice na modernizaci průmyslu, jehož produkce by tak mohla odolat narůstající konkurenci na východním trhu, zejména pak v Rusku.

POPTÁVKA PO ČESKÝCH TECHNOLOGIÍCH, ZBOŽÍ A SLUŽBÁCH

V poslední době zaznamenáváme zvýšený zájem českých podnikatelů o běloruský trh. Odpovídá tomu i častější frekvence kontaktů jak na úrovni celostátní, tak na úrovni jednotlivých krajů České republiky a Běloruska. Jen v loňském roce se například uskutečnila oficiální cesta ministra zahraničních věcí L. Zaorálka, návštěva ministra průmyslu a obchodu J. Mládky, během níž proběhla i podnikatelská fóra v Minsku a Gomelu, návštěva partnerské Minské oblasti hejtmanem Kraje Vysočina J. Běhounkem nebo cesta prvního náměstka ministra průmyslu G. Sviderského a náměstka zahraničních věcí Běloruska J. Šestakova za účasti přes 120 zástupců firem na konferenci věnované rozvoji česko-běloruské obchodně-ekonomické spolupráce.

Během těchto akcí se jednalo o perspektivách spolupráce našich zemí v různých oblastech. České firmy vyjadřují vážný zájem podílet se na procesu

modernizace a restrukturalizace běloruské ekonomiky: zajištění energetické bezpečnosti (diverzifikace zásobovacích tras), diverzifikace obchodu od jednostranné orientace na trh EU, diverzifikace přílišné orientace některých segmentů exportu na Rusko.

Praxe ukazuje, že český exportér s kvalitním zbožím a odvahou to zkusit má i proti ruské, polské či například německé konkurenci šanci uspět. Navíc pokud jde o strojírenství, energetiku nebo zemědělství, máme komparativní výhodu oproti jiným zemím. Český průmysl má v Bělorusku z minulosti velmi dobré jméno a silnou tradici, na kterou bychom nyní měli intenzivněji navázat. Československé a české technologie stále využívá řada běloruských podniků. Potřeba modernizace skýtá i dnes řadu obchodních a investičních příležitostí.

ENERGETIKA PŘITAHUJE INVESTORY

Bělorusko má za cíl v nadcházejících letech snížit podíl Ruska na svých dovozech energie z 90% na 70%. Nejvýrazněji vláda plánuje snížit podíl plynu na výrobě elektrické a tepelné energie, a to ze současných 90% na 50%. Stoupající náklady na zabezpečení tohoto zdroje paliva a dlouhodobě zacílená strategie Ruska, zaměřená na snížení tranzitu energetických zdrojů přes území postsovětských států,

znamenají, že se pro další fungování ekonomiky Běloruska stane v krátké době hospodářskou prioritou výstavba jaderné elektrárny.

Klíčovým slovem se stává tzv. zelená energetika. Snaha o větší energetickou soběstačnost a absence vlastního energetického strojírenství představuje šanci pro české firmy v oblasti dodávek zařízení pro vodní elektrárny, větrné elektrárny a malé elektrárny na místní suroviny (biomasa, rašelina). Zvyšuje se poptávka po energeticky efektivních a úsporných technologiích, zejména v komunálním sektoru (potenciál u dodávek elektrických kotelen). V tomto vysoce konkurenčním prostředí je však třeba mít vždy na paměti i sílu zahraniční konkurence, zejména z Itálie a Německa.

ŠANCE V AGRÁRNÍM SEKTORU

Významnou prioritou běloruské vlády je podpora zemědělství a potravinářského průmyslu (vzrostl v roce 2016 o 3,4%). V agrárním sektoru se jedná o zaměření na výstavbu, respektive rekonstrukci, farm, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství a masném průmyslu). Zejména chov zvířat a následná produkce vepřového masa patří mezi priority běloruské vládní politiky v souvislosti s nenaplněností ruského trhu po zavedení sankcí (více než 97% běloruského vývozu masa a masné produkce směřuje do Ruské federace). Živočišná výroba a na ni navazující zpracovatelský průmysl patří ke stěžejním perspektivním oborům, které běloruský stát finančně podporuje. Musíme však upozornit, že příznivá situace se může změnit s ohledem na mimořádně nízkou geografickou diverzifikaci dodávek základních druhů zboží, kdy prakticky u všech skupin zboží dominuje Rusko, které v současné době aktivně provádí politiku substituce dovozu potravin.

Další zajímavou příležitostí pro české dodavatele představují možné dodávky moderní obalové techniky a obalových materiálů nebo modernizace městské infrastruktury, zejména odpadních sítí (příležitosti hlavně v oblasti výměn komponentů u kanalizace). Jsme přesvědčeni, že se nám v tomto kontextu nabízí výborné předpoklady pro obnovení růstu a zvýšení intenzity dvoustranného obchodu, včetně zohlednění příležitostí na trhu Euroasijské hospodářské unie.

České projekty v Bělorusku

- Účast společnosti Mavel na výstavbě vodní elektrárny v Grodnu a Novopolocku;
- Společný projekt společnosti Rašelina ze Soběslavi a Beltopgaz na výstavbu nové linky přepracování rašeliny a výrobu rašelinového substrátu v Brestské oblasti;
- Společný, již několik let fungující podnik Modřany Power a Běloozerského závodu na ohýbání potrubí;
- Účast českých společností Unis a Ekol při postupující modernizaci stávajících a na výstavbě nových objektů rafinerií v Bělorusku;
- Dodávky a montáž automatizačních a modernizačních prvků běloruské železnice od společnosti AŽD;
- Účast Metrostavu na rozšíření čistírny odpadních vod a logistického centra v Brestu;
- Výstavba závodu ve Šklově na výrobu papírenského polotovaru pro výrobu dekorativních obkladových tapet firmou Papcel;
- Výstavba zemědělských farem firmou Bauer Technics.

Co potřebuje Bělorusko	Co může poskytnout Česká republika
Snížení výrobních nákladů, včetně nákladů na výrobu elektrické a tepelné energie	Manažerské know-how
Diverzifikace energetických zdrojů	Investice (peníze, zařízení, duševní vlastnictví atd.)
Investice do energetiky	Přístup k nejnovějším technologiím
Zvýšení energetické účinnosti	Technická a intelektuální podpora při vytvoření trhu s elektrickou energií, provedení energetického auditu, dodávky energeticky efektivního zařízení

OTEVÍRÁNÍ DVEŘÍ JE TÝMOVÁ ZÁLEŽITOST

Zároveň si dobře uvědomujeme důležitost proaktivního postoje na podporu českého byznysu. Ve spolupráci s ostatními rezorty (zejména Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem zemědělství) otevíráme českým exportérům dveře na trh významných regionů Běloruska. Činíme tak mimo jiné prostřednictvím osvědčených projektů na podporu ekonomické diplomacie. V roce 2016 to byla cesta do Gomelské oblasti, v letošním roce se zaměříme na Brestskou oblast, neboť jsou to právě regiony, v nichž jsou realizovány konkrétní česko-běloruské projekty.

Vytvářením příznivých podmínek pro rozvoj vzájemně výhodné hospodářské spolupráce a podporou konkrétních společných projektů a podnikatelských záměrů firem obou zemí se zabývá česko-běloruská smíšená komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci, jejíž deváté zasedání proběhne 16. a 17. května 2017 v Praze. Komisi a její odborné pracovní skupiny považujeme za velmi dobrou platformu našich bilaterálních vztahů

a současně efektivní nástroj identifikace nových možností a podpory vzájemně výhodných ekonomických projektů. Rádi bychom proto využili této příležitosti a vyzvali české firmy k aktivní účasti v činnosti jednotlivých pracovních skupin.

Všechny zájemce o vstup na běloruský trh bychom rádi pozvali na teritoriální seminář k Bělorusku, který 18. května pořádá Mezinárodní obchodní komora v České republice, a v říjnu do Brna, kde se každoročně koná Mezinárodní strojírenský veletrh s již tradičním Business dnem Běloruska.

Rovněž můžeme doporučit účast na odborném veletrhu v Minsku (kompletní seznam veletrhů naleznete na stránkách ZÚ www.mzv.cz/minsk). Velký zájem je tradičně o BELAGRO, mezinárodní zemědělský veletrh, který se koná každý rok v červnu a je největším veletrhem v Bělorusku. Tento rok připravuje Ministerstvo zemědělství národní expozici s cílem podpořit firmy z České republiky vyrábějící a obchodující s potravinami, zemědělskými komoditami, zemědělskou technikou a technologiemi v záměru vstupu na běloruský trh.

Bělorusko a jeho trh představuje velkou výzvu a šanci pro mnohé naše podnikatele. Nemůžeme vám slíbit snadný úspěch. Proniknout na něj a prosadit se zde je samozřejmě úkol pro vás, podnikatele. Co však slíbit můžeme, je účinná podpora na běloruském trhu formou asistence obchodně ekonomického úseku při českém velvyslanectví v Minsku. Rozhodnete-li se expandovat na běloruský trh, jsme připraveni vám pomáhat! ■

TEXT: MILAN EKERT A IVAN GALAT
FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV MZV

Ing. Milan Ekert
je velvyslancem ČR
v Bělorusku

Mgr. Ivan Galat
je obchodním radou
velvyslanectví ČR v Bělorusku

Spolehlivý partner českého exportu

Za dobu své existence EGAP pojistil export:

35 090 osobních automobilů

1 041 trolejbusů

5 051 autobusů

169 vrtulníků

4 281 nákladních vozů

59 elektráren

1 586 traktorů

75 letadel

Martin Tlapa:

NEJSME ELITÁŘSKÁ SKUPINKA DIPLOMATŮ CHCEME SLOUŽIT NAŠIM EXPORTÉRŮM

BÝVALÝ AMERICKÝ GENERÁL A MINISTR ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ COLIN POWELL ŘÍKAL, ŽE „NEEXISTUJÍ ŽÁDNÁ TAJEMSTVÍ O ÚSPĚCHU. JE TO VÝSLEDEK PŘÍPRAVY, TVRDÉ PRÁCE A UČENÍ SE Z CHYB.“ ČESKÉMU EXPORTU SE DAŘÍ A KONKRÉTNÍ ÚSPĚCHY STOJÍ NA VÝKONECH NAŠICH PODNIKŮ. ČESKO MÁ SKVĚLÉ FIRMY, KTERÉ DOKÁŽÍ REAGOVAT NA SLOŽITOU SITUACI VE SVĚTĚ, PRONIKAJÍ NA OBTÍŽNÁ TERITORIA A DOVEDOU SI PORADIT I VE VELMI KONKURENČNÍM PROSTŘEDÍ EVROPSKÉ UNIE.

Světový obchod však zpomaluje. Podle odhadu Světové obchodní organizace byl jeho růst v roce 2016 pouze o 1,7%. Důvody tohoto trendu bychom mohli odhalit poměrně snadno. Jednalo se především o vývoj cen ropy a dalších komodit, zpomalení v některých rozvíjejících se ekonomikách, bezpečnostní situaci nejen na Blízkém východě nebo třeba transformující se ekonomiku Číny. Jak už jsem zmínil, přestože světové tempo obchodování zpomaluje, České republice se dařilo. Export v roce 2016 vzrostl o 2,31% a dosáhl téměř 4 bilionů korun. Denní vývoz ČR tak představoval v průměru 10,89 miliardy korun. Před deseti lety to bylo o více než polovinu méně.

Nižší ceny komodit, ekonomické zotavování jihoevropských států Itálie a Španělska a pozvolné zvyšování zaměstnanosti v zemích Evropské unie přispěly k tomu, že náš export nejvíce posiloval právě na vnitřním evropském trhu; dosáhl téměř 84procentního podílu na našem celkovém vývozu. To

neznamená, že bychom nevyváželi do třetích zemí. Jen to ukazuje, že EU je v současné světové ekonomické a geopolitické situaci stále jedním z nejstabilnějších trhů a že v České republice existují konkurenceschopné firmy, které se prosazují i na náročných trzích Německa, Nizozemska či Švýcarska. Nárůst exportu do Izraele, Turecka nebo Indie ukazuje, že čeští exportéři mají světu co nabídnout.

Rok 2016 považujeme z hlediska ekonomické diplomacie za úspěch. Nejde ani tak o absolutní nárůst exportu, tuto zásluhu si nijak nenárokujeme. Jsem velmi rád, že i Ministerstvo zahraničních věcí má v rámci podpory exportu a ekonomické diplomacie co poskytnout. Dokazujeme, že nejsme žádnou elitářskou skupinkou diplomatů, která si nechce s byznysem „špinit ruce“. Naší vizí je být fungující servisní organizací pro firmy, občany i instituce.

Josef Čapek napsal, že pokud nemůžeme jeden druhému důvěřovat, pak si

také nemůžeme navzájem pomoci. Díky vzájemné důvěře mohou naši diplomaté podnikatelům poradit při pronikání na zahraniční trhy, lobbovat za česká řešení při státních zakázkách či pomáhat řešit problémy. Vytváříme prostředí, které umožňuje nejen velkým, ale i malým a středním podnikům, začínajícím firmám nejjednodušší zapojení do českého systému podpory exportu. Po čtyřech letech strávených na Ministerstvu zahraničních věcí si nejvíc cením toho, že nás čeští exportéři vnímají jako místo první volby. ■

TEXT: MARTIN TLAPA

FOTO: ARCHIV MZV A SHUTTERSTOCK

Ing. Martin Tlapa, MBA, je náměstkem ministra zahraničních věcí pro řízení sekce mimoevropských zemí, ekonomické a rozvojové spolupráce

V BĚLORUSKU JE NOVODOBÁ TRADICE RODINNÝCH FIREM ZATÍM KRÁTKÁ

Novodobá tradice rodinného podnikání byla v Bělorusku zahájena po rozpadu Sovětského svazu a dnes tu teprve nabývá na významu. Předseda Rady pro rozvoj podnikání Vladimir Zinovskij u kulatého stolu s názvem Rodinné podnikání – mezinárodní zkušenosti a perspektivy rozvoje v Běloruské republice mimo jiné řekl: „Rodinný podnik je považován za nejvíce sociálně orientovaný, spravedlivější, přihlíží k zájmům zákazníků, dodavatelů i zaměstnanců, je nákladově efektivní a ekologicky zodpovědný.“¹

Většina stávajících rodinných podniků v Bělorusku pracuje ve formě nám blízké OSVČ – jako individuální podnikatel. Ze zákona je omezen počet spolupracujících blízkých příbuzných na tři osoby, politická reprezentace se však snaží prosadit změnu. Věří, že pro rozvoj rodinného podnikání by bylo vhodné zvýšit povolený počet zaměstnanců z řad rodiny nejméně na deset lidí. Proč by nemohla ve firmě pracovat například tchyně nebo bratranci? Tito lidé mnohdy žijí pod jednou střechou, a tak by měli mít možnost společně pracovat

na stejném projektu. Diskutuje se i unikátní systém zdanění s platbou jedné společné podnikatelské daně za celou rodinu, nikoli danění každého z rodinných zaměstnanců. Očekávaným výsledkem by mohlo být, že vlastník firmy bude najímat tolik zaměstnanců z řad rodinných příslušníků, na kolik si firma „vydělá“ a kolik sám uzná za vhodné.

I přesto, co jsme uvedli, existují v Bělorusku úspěšné rodinné firmy. Některé z nich vám představujeme.

PÁR PŘÍKLADŮ ZA VŠECHNY

ARŽANICA: AROMATICKÁ NOVINKA NA BÁZI PŘÍRODNÍCH SUROVIN

Od svého založení před více než dvaceti lety rodinná firma dodržuje základní pravidlo: vyrábět výhradně bioprodukty bez konzervačních látek, barviv a dalších chemických přísad. Hlavními surovinami se tak staly brusinky, borůvky, maliny, jahody, čokoládové boby, kokos a skořice.

A jak to všechno začalo? Vasilij Brilěnok vzpomíná na to, jak se jeho otec, který působil jako specialista na zakázkovou výrobu různých výrobních linek, podílel v roce 1990 na vývoji jedinečné linky na zpracování brusinek a výrobu

cukrovinkových pelet. Tuto unikátní technologii však zákazník na poslední chvíli odmítl, a tak se otec rozhodl naučit se zpracovávat lesní plody sám. V roce 1998 společnost obdržela patent na výrobu cukrovinek s brusinkami a ten každý rok obnovuje.² Produkty firmy – dvacet druhů výrobků počínaje bonbony přes ovocná želé a marmelády až po sirupy, moučnický, ovocné a zeleninové konzervy – nejsou známy pouze v Bělorusku, ale chutnají i zákazníkům v Rusku, Polsku a v mnoha dalších zemích.³

1 <http://www.belmarket.by/mnogo-vozmozhnostey-i-kucha-ogranicheniy>

2 <http://www.yaplakal.com/forum18/topic1526896.html>

3 <http://arzhanita.pf.by/products.html>

ENERGY: EXKLUZIVNÍ PRODUKTY PRO EXKLUZIVNÍ KLIENTELU

Vizí společnosti je zlepšit kvalitu života lidí v Běloruské republice tím, že prostřednictvím vlastní distribuční sítě nabídne nejlepší potraviny a nápoje z celého světa, zprostředkuje jim různé chutě, vůně a skvělé sensorické vlastnosti dovážených produktů. LLC Energy se specializuje především na import ze Španělska, Velké Británie a Itálie. Od roku 1995 dodává čaje značky Ahmad Tea a dodnes je jediným oficiálním distributorem této značky na území Běloruské republiky. Od roku 2006 je oficiálním distributorem oliv s ochrannou známkou Exoliva, dováží kávu z Itálie atd.⁴

Majitel firmy Igor Ufimcev uvádí: „Firma prošla několika těžkými turbulencemi, jejich průběh je však pokaždé stejný:

šok z vývoje trhu, vyhodnocení situace, stanovení cílů, příprava strategie, její přizpůsobení novým podmínkám.“ Za hlavní úkol považuje udržet kladné finanční cash flow a nepropadat panice. Je si vědom toho, že vzhledem ke skladbě nabízeného sortimentu, který tvoří prémiové značky, není jeho byznys ohrožen snížením poptávky – značky nejsou tak citlivé na změny cen. Nosným mottem reklamních strategií je vysvětlit spotřebiteli, proč je produkt dražší – je kvalitní, je určen pro znalce.⁵ S humorem konstatuje, že musí ještě hodně tvrdě pracovat, aby firmu předal dětem ve výborné kondici a aby se mohl věnovat zahradičnickému, lovu a rybaření. Někdy se mu v noci zdá sen o tom, jak se v důchodu krásně nudí.

Bělorusko – domov úspěšných start-upů

Sice se ještě nejedná o klasické rodinné podnikání, ale kdo ví, zda ti nejnadanější nerozšíří své podnikatelské záměry do úspěšného rodinného byznysu...

ChemistryX10

Zakladatel: Pavel Batsylev, Minsk

Pro mnoho z nás byla chemie jedním z nejvíce nenáviděných předmětů ve škole. Pavel Batsylev vyřešil tento problém tím, že vytvořil aplikaci, která umožní složit jakoukoli zkoušku. Aplikace nejenom poskytuje odpovědi a rady, ale krok za krokem řeší každý známý chemický pokus, a to bez nebezpečí reálného výbuchu. Její součástí je i představení prvků periodické tabulky, mnoho nezbytných rovnic, výpočtů a konstrukcí chemických sloučenin.⁶

Lazy monster

Zakladatel: Pasha Mylnikov, Minsk

Silnou stránkou autora tohoto projektu je jeho odborná znalost oblasti fitness aplikací. Oslovil milovníky zdravého životního stylu, kteří nemají čas ani touhu chodit do posilovny, ale chtějí cvičit doma tak, aby je to bavilo a aby mohli vyhodnocovat své pokroky. Aplikace nabízí 30 různých cvičení bez strojů nebo drahého tělocvičného nářadí, možnost vytvoření vlastních sestav a velký výběr zábavné hudby.⁷

Text vznikl za podpory studentského projektu 7427/2017/4.

TEXT: NADĚŽDA PETRŮ

FOTO: WEBOVÉ STRÁNKY FIREM

ING. NADĚŽDA PETRŮ JE SPOLČNÍKEM RODINNÉ FIRMY MARADAN TEAM. VE SVĚ MANAŽERSKÉ PRAXI ŘÍDILA VSTUP DIVIZE

KOMPAKTNÍ MATERIÁLY SPOLEČNOSTI SINDAT PRAHA NA TRH VÝCHODNÍ EVROPY. JE VEDOUCÍ KATEDRY ŘÍZENÍ PODNIKU VŠFS, A.S.

4 <https://www.energy.by/ru/>

5 <https://probusiness.by/experience/1752-igor-ufimcev-u-nas-est-ideya-sdelat-set-magazinov-zamorskikh-tovarov.html>

6 <http://chemistryx10.com/>

7 <https://itunes.apple.com/us/app/7-minute-workouts-lazy-monster/id882240858?mt=8>

VÝVOZ DO BĚLORUSKA POJIŠTUJE EGAP PRAVIDELNĚ V KAZACHSTÁNU JE TO ZATÍM SLOŽITĚJŠÍ

JEDNOU JSI DOLE, JEDNOU NAHOŘE. I TAK JE MOŽNÉ CHARAKTERIZOVAT TURBULENTNÍ VÝVOJ ČESKO-RUSKÝCH EKONOMICKÝCH VZTAHŮ V POSLEDNÍCH LETECH. PODOBNÉ TO JE VE VZTAZÍCH MEZI ČESKEM A BĚLORUSKEM. STÁLE SE ALE RODÍ NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI, KTERÉ NELZE OPOMENOUT.

BĚLORUSKO SPLÁCÍ VČAS

České vztahy s Běloruskem se v mnohém podobají právě těm s Ruskem – nejdříve velká očekávání ohledně růstu obchodní bilance, později ekonomické problémy v partnerské zemi a pokles. Bělorusové pochopitelně v posledních letech také pocítují hospodářské potíže sousedního Ruska, na jehož ekonomiku jsou do značné míry navázáni. V jistém smyslu se však karta obrací – Evropská unie už hospodářské sankce vůči Bělorusku zrušila. A čeští podnikatelé mají šanci dohánět své kolegy ze západoevropských zemí, kteří byli v Bělorusku často aktivnější i dřív, bez ohledu na politické napětí a sankce.

Velkou předností Běloruska (alespoň prozatím) pro české podnikatele

a finanční instituce je to, že Bělorusové spolehlivě plní své závazky a mají většinou velmi dobrou platební morálku. To potvrzují i data EGAPu, který v posledních šesti letech pojistil více než polovinu celkového exportu z Česka do Běloruska. Jde o sumu převyšující 21 miliard korun. Takový objem je možný právě díky bezproblémové platební morálce. Dalším důvodem jsou pak státní garance a také to, že část portfolia se podařilo dozajistit u Lloyds.

ZÁHADNÁ SEDMIČKA

Řada českých exportérů se pozastavuje nad tím, proč zemi jako Bělorusko, která plní veškeré své finanční závazky i na firemní úrovni, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zařazuje až do nejrizikovější, sedmé

kategorie. To může být nepříjemné také z hlediska podmínek české státní podpory exportérům do Běloruska. Platí nicméně, že vyhodnocení ekonomických kritérií této země stále odpovídá zařazení do této nejrizikovější kategorie.

Současný teritoriální limit EGAPu na Bělorusko činí 8,25 miliardy korun a stále je z jedné třetiny nevyčerpaný. „Nastavení limitu tak není v současné době překážkou pro podporu dalších kvalitních projektů,“ dodává obchodní náměstek EGAPu Marek Dlouhý.

RAFINERIE I ŽELEZNICE

Pokud jde o nové obchody pojišťovny EGAP, na Bělorusko připadá nezanedbatelná, ale například oproti Rusku pořád poměrně malá část – za poslední

rok a půl EGAP pojistil export do této země za více než 900 milionů korun. Mezi významné obchodní případy patří druhá fáze rekonstrukce rafinerie společnosti Naftan, kterou realizuje česká společnost UNIS a financuje Československá obchodní banka. Další velkou transakcí je dodávka železničního zabezpečovacího zařízení od společnosti AŽD Praha.

V případě vývozu do Běloruska EGAP pomáhá i malým a středním podnikům. „V minulosti šlo hlavně o potravinářské technologie, především mlékárny a sýrárny. Vloni jsme například pojistili společnost Walmart, která tam úspěšně vyváží své doplňky stravy,“ upřesňuje Marek Dlouhý.

TERITORIÁLNÍ LIMIT NA KAZACHSTÁN STÁLE VOLNÝ

Kazachstán patří podle kategorizace OECD do rizikové kategorie 6. Přesto se tam zatím českým exportérům nepodařilo proniknout ve větší míře. Od roku 2005 uzavřel EGAP do této země pojistné obchody za necelých osm miliard korun – v průměru tedy zhruba za půl miliardy korun ročně. Mezi nejčastěji pojistované produkty patřila silniční vozidla a průmyslové stroje a zařízení. Zdaleka největší podíl pojistných obchodů připadal na vývozní odběratelské úvěry. V současné době je rizikem především kurz místní měny tenge a celková hospodářská situace, na rozdíl od Běloruska či Ázerbájdžánu je pak překážkou také to, že Kazachstán odmítá dávat na větší transakce státní garance.

Teritoriální limit EGAPu na tuto zemi činí v současné době 10,7 miliardy korun, aktuální angažovanost státní pojišťovny je tam pak 1,78 miliardy korun. Limit je vyčerpán pouze zhruba ze 17 procent. Největším loňským obchodním případem byl vývoz elektromotorů pro závod na výrobu ocelových kolejnic, které vyrobila česká společnost Siemens Electric Machines. V tomto případě EGAP spolupracoval s italskou pojišťovnou SACE a pojistil český podíl na této zakázce.

Aktuálně je rozjednaných několik nových obchodních případů v přibližné hodnotě několika desítek milionů eur. Jde o výstavbu kaskády tří malých vodních elektráren včetně přivaděčů vody

o celkovém výkonu 3x 6 MW. Dále se jedná o výstavbu prasečí a slepičí farmy, vývoz čerpadel a export doplňků stravy.

POMOCI MÁ DOHODA S KAZEXPORTGARANT

EGAP podepsal na začátku letošního roku memorandum o spolupráci se svým kazachstánským protějškem – společností KazExportGarant. Vzájemná spolupráce pojišťoven se týká především finančních transakcí ve třetích zemích. Pojišťovny však budou spolupracovat i při sdílení informací a zkušeností nebo vzájemně koordinovat své činnosti v oblastech pojištění exportních

úvěrů, investic či záruk před uzavřením nových obchodních případů.

Neméně důležitou novinkou je také spolupráce při řešení problémových situací spojených třeba s vymáháním odškodněných pohledávek. „Podpis memoranda představuje důležitý krok v prohloubení spolupráce nejenom mezi EGAPem a KazExportGarantem, ale také mezi českými a kazachstánskými firmami,“ uvedl při podpisu generální ředitel EGAPu Jan Procházka. ■

TEXT: HANA HIKELOVÁ

FOTO: ARCHIV EGAPU

HANA HIKELOVÁ JE TISKOVOU MLUVČÍ EGAPU.

Kolejnice z Třince míří do Ázerbájdžánu

V Třineckých železárnách připravují další dodávku kolejnic pro modernizaci a rekonstrukci železniční tratě Baku–Tbilisi–Kars v Ázerbájdžánu.

„Zakázka pro Ázerbájdžánské železniční dráhy (AŽD) spočívá v kompletní dodávce železničního svršku a stavebně-montážních prací, její část tvoří i dodávky kolejnic a dalších výrobků produkce Třineckých železáren,“ upřesňuje Mojmir Kašpříš, místopředseda dozorčí rady společnosti M Steel Project, která celou akci zastřešuje. Veškeré stavebně-montážní práce na první etapě budou dokončeny letos v červnu. Druhá etapa skončí počátkem roku 2019. Spolupráce s EGAPem začala v roce 2011, kdy pojistil rekonstrukci první etapy. Na základě dobré reference byl pak stejný model použit i pro etapu druhou. Celková hodnota obou kontraktů přesahuje 750 milionů eur.

„Aktuálně jde o největší projekt, který jsme pojistili, je garantován státní zárukou Ázerbájdžánu. První etapa rekonstrukce železnice je skvělou referencí a jsem rád, že české firmy získaly i tuto druhou etapu. Pojistné rozhodnutí jsme vydali v prvním čtvrtletí tohoto roku,“ komentoval tento obchodní případ generální ředitel EGAPu Jan Procházka. Kromě Třineckých železáren se na projektu podílí dalších více než 10 českých firem a je financován klubem šesti českých bank.

CHYTRÁ MĚSTA V ČESKU? VÍME, JAK NA TO

„Páteří chytrých měst se stane systém chytrého osvětlení.“

Jan Filák, majitel a jednatel Filák s.r.o.

I v BĚLORUSKU VÁM UMÍME KRÝT ZÁDA

Nabídka firmy Albertina zahrnuje široký sortiment zařízení, která nalézají uplatnění zejména v potravinářském, kosmetickém, chemickém a farmaceutickém průmyslu. Naše stroje se prodávají ve většině zemí Evropy, v USA, JAR, severoafrických státech, na Středním východě, v oblasti jihovýchodní Asie nebo v Austrálii. Nyní jednáme o exportu do Běloruska. Výroba zařízení na zakázku trvá zhruba 6 měsíců. Pro jistotu, že dostaneme za zakázku zaplacenou, máme s kupujícím dohodnutou platbu prostřednictvím dokumentárního akreditivu. Protože Bělorusko vnímáme jako rizikovější teritorium, chceme mít náš akreditiv potvrzený. Jsou tuzemské banky připraveny potvrzení dokumentárního akreditivu vystaveného běloruskou bankou nabídnout?

Ing. Milan Weisser, jednatel Albertina Trading, spol. s r. o.

ODPOVÍDÁ MILAN FIGALA, VEDOUČÍ DOKUMENTÁRNÍCH PLATEB, KOMERČNÍ BANKA

CO JE TO POTVRZENÉ HOJENÍ

Aktuální krátkodobý rating Běloruska na úrovni B (S&P, Fitch) právem vzbuzuje trochu ostražitosti a starost o zajištění platby svědčí o zodpovědném přístupu k řízení rizik. Například čínská ratingová agentura Dagong Global Credit Ratings uvádí pro Bělorusko dokonce negativní úvěrový výhled.

Také ochota bank akceptovat běloruské riziko klesá s délkou potenciálního závazku. Délka závazku cca 180 dnů může

proto být již za hranicí apetitu bank běloruské riziko akceptovat. Komerční banka nabízí řešení ve využití institutu tzv. potvrzeného hojení, známého pod zkratkou IRU (z angl. Irrevocable Reimbursement Undertaking).

Jak to funguje v praxi? Požadavek na IRU vychází vždy od prodávajícího, respektive od jeho banky. Prodávající musí mít toto řešení zapracováno ve smlouvě s běloruským kupujícím. Je praktické si zapamatovat, že v ruském jazyce se instrument nazývá „безотзывное рямбурсное обязательство“.

RUSKÉ BANKY JAKO RUČITELÉ

Kupující požádá běloruskou banku o vystavení akreditivu. Běloruská banka se v okamžiku jeho vystavení obrátí na banku z jiné země (většinou z Ruské federace) s požadavkem na poskytnutí „ručení“ pro banku exportéra ve formě IRU. Jedná se o „prohlášení“ ruské banky, že za předpokladu splnění akreditivních podmínek uhradí tuzemské potvrzující bance hodnotu prezentovaných a akceptovaných dokladů. Tímto úkonem je kreditní a politické riziko vystavující běloruské banky transformováno na čisté ruské riziko, které je obecně lépe přijímáno. Akceptovatelnými pro potvrzení se tak stávají i akreditivy s delší odloženou splatností.

Velké ruské banky jsou díky těsným politickým a ekonomickým vazbám Ruska na Bělorusko v mnoha případech ochotny akceptovat a garantovat

vyšší riziko běloruských bank. IRU může poskytnout i některá z nadnárodních finančních institucí, jakou je třeba Mezinárodní investiční banka.

Náklady vyvolané na straně banky poskytující IRU jsou kompenzovány nižšími potvrzovacími výlohami tuzemské potvrzující banky. Ta totiž při posuzování žádosti o potvrzení takto strukturované akreditivní transakce pracuje s rizikem a bonitou příslušné ruské nebo nadnárodní banky. V porovnání s běloruskými bankami jsou u těchto bank rizikové přemie zpravidla nižší.

Jako vždy v podobných případech platí: včasná konzultace obchodního případu s bankou je předpokladem úspěšné realizace. Komerční banka nabízí svým klientům možnost přímé komunikace a vyjednání této struktury s běloruskými bankami. ■

TEXT: MILAN FIGALA
FOTO: ARCHIV KB A SHUTTERSTOCK

Využití IRU je standardizováno jednotnými pravidly Mezinárodní obchodní komory, podobně jako je tomu třeba u akreditivů nebo záruk vyplatitelných na požádání. Jedná se o řešení akceptovatelné pro všechny zainteresované strany.

Do světa za obchodem

ÁZERBÁJDŽÁN: PŘÁTELSKÁ KŘIŽOVATKA CIVILIZACÍ

PĚT DNÍ AUTEM NEBO ČTYŘI HODINY LETADLEM DĚLÍ PRAHU OD HLAVNÍHO MĚSTA ÁZERBÁJDŽÁNU – BAKU. NENÍ TO VZDÁLENOST ANI KRÁTKÁ, ANI NEPŘEKONATELNÁ. PODOBNĚ TOMU JE I S NAŠIMI ZNALOSTMI O ÁZERBÁJDŽÁNU. NEJSOU ANI NULOVÉ, ANI DETAILNÍ. V PRŮBĚHU DVACÁTÉHO STOLETÍ SE NÁM OBRAZ ÁZERBÁJDŽÁNU ROZPLÝVAL V RÁMCI SOVĚTSKÉHO SVAZU A PO VZNIKU SAMOSTATNÉHO STÁTU ROKU 1991 SE JEHO KONTURY STÁVAJÍ OSTŘEJŠÍMI JEN VELMI POZVOLNA. ZPOČÁTKU BOHUŽEL KVŮLI NÁHORNŮ-KARABAŠSKÉMU KONFLIKTU, NYNÍ DÍKY ÁZERBÁJDŽÁNCŮM, KTERÍ VYHLEDÁVAJÍ ČESKOU REPUBLIKU JAKO OBLÍBENOU TURISTICKOU DESTINACI A STÁLE ČASTĚJI JAKO MÍSTO K PODNIKÁNÍ. NA ZMĚNĚ STAVU MÁ ROVNĚŽ SVŮJ PODÍL PRONIKÁNÍ ČESKÝCH SPOLEČNOSTÍ NA ÁZERBÁJDŽÁNSKÝ TRH I POZVOLNA ROSTOUCÍ POČET ČESKÝCH TURISTŮ.

ANI KOMUNISTÉ, ANI DŽIHÁDISTÉ

Ázerbájdžán je zemí, která se vymyká většině zažitých představ jak o postsovětském regionu, tak i o muslimských státech. Ačkoliv většinu 20. století prožili Ázerbájdžánci v Sovětském svazu, návštěvník je záhy překvapen, jak málo z odkazu země „kde zítra již znamenalo včera“ přežilo do dnešních dnů.

Baku je pulzujícím velkoměstem s desítkami moderních výškových budov a pestrou atmosférou tvořenou směsí evropských a orientálních vlivů. Z obou světů si Ázerbájdžán snaží vzít to pozitivní. Postupem času vznikl jakýsi amalgám představující jedinečnou společnost založenou na multikulturní tradici.

Podobně jako v případě své sovětské minulosti se Ázerbájdžán vymyká zjednodušujícím kliše i v náboženských otázkách. Přestože se naprostá většina obyvatelstva hlásí k islámu, je přísně sekulárním státem.

V zemi již tradičně nacházejí přátelské prostředí jiné konfese. V první polovině 19. století zde našla útočiště pravoslavná sekta molokánů, více než tři sta let zde existuje komunita tzv. horských Židů.

ČESKÁ STOPA

Ázerbájdžán pro Čechy vždy voněl exotikou. Ve druhé polovině 19. století až do bolševického převratu v roce 1920, kdy země ztratila svoji nedlouhou samostatnost, zde žila malá kolonie Čechů. Ta k exotice přidala své vzdělání, technický um a zručnost.

Staré kalendáře a paměti nás zpravují o bakuské filiálce kyjevské firmy s hudebními nástroji Jindřicha Jindříška, nájemci pivovaru panu Novákovi, o řediteli jedné z Nobelových továren Karlu Roithovi, řediteli ropných polí Janu Jaklovi a dalších. Z bakuských ropných polí byla rovněž do českých rafinerií již na přelomu 19. a 20. století dovážena ropa k dalšímu zpracování.

Češi v Baku založili dva krajanské spolky a nemohl chybět ani Sokol, kde působil, věren heslu „Tužme se“, Jindřich Sýkora. Rok 1920 znamenal konec české přítomnosti, ale Češi se v Ázerbájdžánu objevovali i dále. Při své jízdě kolem světa, dokazující kvality Škody Rapid, například „proletěli“ Ázerbájdžánem pánové Procházka a Kubias.

Přes Baku směřovali čeští technici dále do Íránu a během války opačným směrem šli českoslovenští vojáci

na východní frontu. V té době Baku třikrát na cestě do a z Moskvy navštívil prezident Edvard Beneš.

Po válce, kdy jsme se společně stali součástí tzv. komunistického tábora, byly vztahy s Ázerbájdžánem až nečekaně četné. Českoslovenští odborníci pobývali v řadě ázerbájdžánských podniků, které byly vybaveny československými strojírenskými výrobky. V Baku se odehrála nejedna výstava našeho průmyslového zboží.

Novou kapitolu vzájemných vztahů jsme začali psát po roce 1991, kdy prim hraje ekonomická spolupráce, jíž zatím vévodí energetika.

ROPA, ROPA A ZASE ROPA

Alfou i omegou veškerého dění v moderním Ázerbájdžánu je bezesporu ropa. Právě ona je hlavním zdrojem příjmů státní pokladny, jakož i garantem sociální a geopolitické stability. Uvážíme-li, že právě tato část pobřeží Kaspického moře se stala v 50. letech 19. století kolébkou průmyslové těžby této suroviny, bylo by vlastně zvláštní, kdyby tomu bylo naopak. Jistě není například bez zajímavosti, že první ropný tanker na světě byl spuštěn do vod Kaspického moře.

►► Po rozpadu Sovětského svazu vedení nového ázerbájdžánského státu vcelku pochopitelně vsadilo na ropu. Roku 1994 Ázerbájdžán, který neprožíval nejlepší časy, nabídl balík svých koncesí na těžbu ropy světovým těžbařským společností. „Kontrakt století“ byl podepsán se třinácti těžebními společnostmi z celkem osmi států světa. Ve snaze získat důvěru zahraničních investorů byly podepsané dohody povýšeny na úroveň mezinárodních smluv, a tím de facto vyjmuty z působnosti ázerbájdžánské legislativy. Roku 2016 došlo k jeho prodloužení do roku 2050.

Ázerbájdžánská ropa byla v 90. letech na světové trhy dodávána ropovodem vedoucím z Baku do ruského přístavu Novorossijsk. V Rusku byla ovšem kvalitní lehká kaspická ropa míchána se sirnatou ropou značky Urals, což výrazně snižovalo zisky z jejího prodeje, a proto byl roku 1999 uveden do provozu ropovod Baku–Supsa (Gruzie) a konečně v roce 2006 ropovod Baku–Tbilisi–Ceyhan (Turecko).

Spuštění poslední jmenovaného ropovodu přineslo Ázerbájdžánu neomezený přístup na světové trhy a odstartovalo rychlý růst místní ekonomiky. V témže roce se země stala nejrychleji se rozvíjející ekonomikou na světě s impozantním koeficientem růstu HDP 34,6% meziročně.

NEBEZPEČNÁ ZÁVISLOST

Obrovský ekonomický růst spojený s realizací „kontraktu století“ s sebou přinesl i základy krize, které Ázerbájdžán v současné době čelí. Jeho hospodářství se v průběhu let stávalo stále závislejším na petrochemickém průmyslu, přičemž ostatní odvětví ekonomiky výrazně zůstávala. Na svém vrcholu se ropný sektor podílel na tvorbě HDP přibližně 40%, pocházelo z něj 66% příjmů státního rozpočtu a dlouhodobě měl více než 90procentní podíl na veškerém exportu země.

Důsledky nedostatečné diverzifikace ázerbájdžánské ekonomiky se naplno projeví v roce 2015, kdy prudký pád cen ropy na světových trzích, devalvace národních měn sousedních států a s tím související snížení konkurenceschopnosti ázerbájdžánské produkce v kombinaci s dlouhodobým posilováním dolaru způsobily krizi, s jejímiž následky se země dosud plně nevyrovнала.

NOVÉ PROJEKTY, NOVÉ ŠANCE

V nové makroekonomické realitě ázerbájdžánské vedení doufá, že se mu podaří zopakovat ekonomický zážrak konce 90. let díky realizaci ambiciózního plánu dodávek zemního plynu na evropský trh. Za tímto účelem nyní probíhá výstavba tzv. Jižního plynového

koridoru, kterým by měl zemní plyn z ázerbájdžánského naleziště Šah Deniz II proudit do Evropy. Celkové náklady na realizaci projektu jsou odhadovány na 45 mld. USD (přičemž ázerbájdžánský podíl tvoří přibližně 12,5 mld. USD). První část projektu, plynovod TANAP, který přivede okolo 6 mld. m³ kaspického plynu ročně do Turecka, by měla být dokončena v průběhu roku 2018. Návazný plynovod TAP s plánovanou kapacitou dalších 10 mld. m³ ročně by pak měl být hotov do roku 2020.

Lze ovšem předpokládat, že náběh produkce naleziště Šah Deniz II na očekávanou úroveň 16 mld. m³ ročně bude postupný a zejména v prvních letech může dojít k problémům s dodávkami kontrahovaných objemů zákazníkům. Vědom si existence tohoto problému, Ázerbájdžán plánuje do roku 2020 výrazně posílit své kapacity v oblasti alternativních zdrojů elektrické energie, a tím uvolnit doplňkové objemy zemního plynu pro export.

Zvažovány jsou různé varianty, mezi jinými i projekt větrné farmy o výkonu 200 MW mezi ostrovy Pirallahi a Čilov v Kaspickém moři, který by svými parametry mohl zaujmout i některé z českých investorů. Další sférou, kde by české podnikatelské subjekty mohly v Ázerbájdžánu najít uplatnění, jsou technologie ke zvyšování efektivity

Na ázerbájdžánském ekonomickém zázraku se nemalou měrou podílela i Česká republika, která od roku 2006 dováží ropu v hodnotě 1 až 1,5 mld. USD ročně. Dané množství představovalo v různých časových obdobích 8 až 10 % celkových příjmů Ázerbájdžánu z exportu této suroviny a ČR díky tomu stabilně zaujímá místo v první pěti nej důležitějších obchodních partnerů této jihokavkazské země. Současné dodávky ázerbájdžánské ropy pokrývají přibližně třetinu domácí spotřeby ČR, a výrazně tak přispívají k posílení naší energetické bezpečnosti.

využití energií, a to jak v průmyslových provozech, veřejných objektech, tak i v domácnostech. Pilotní projekt, jehož cílem je ukázat možnosti českých firem v oblasti environmentálních technologií, naše velvyslanectví připravuje k realizaci na letošní rok.

Ve snaze významně snížit závislost země na ropném sektoru byla roku 2016 schválena tříletá cestovní mapa diverzifikace ázerbájdžánského hospodářství. Dokument připravovaný ve spolupráci s renomovanou konzultantskou společností McKinsey na období 2017–2020 s výhledem do roku 2025 definuje šest prioritních oblastí rozvoje neropného sektoru ekonomiky. Těmito prioritami jsou zemědělství, výstavba dopravní infrastruktury, farmacie, turistika, IT a zpracovatelský průmysl.

VZÁJEMNÝ OBCHOD MÁ VELKÝ POTENCIÁL

V některých ze zmíněných oblastí jsou již čeští podnikatelé aktivní řadu let. Lze připomenout výstavbu železničního koridoru Baku–Tbilisi–Kars, na kterém se podílí společnost Moravia Steel a celou investici v hodnotě okolo jedné miliardy USD zajišťuje konsorcium českých bank. Společnost OHL ŽS realizuje projekt v rámci modernizace silniční sítě.

Vedle toho svá vozidla do Ázerbájdžánu úspěšně dodávají i společnosti Tatra, Iveco Bus CZ a Škoda. Na druhé straně stále ještě zůstává mnoho oblastí, kde vzájemný obchodní potenciál nebyl dosud náležitě využit.

Nehledě na nejjednodušší ekonomickou situaci Ázerbájdžán stále představuje perspektivního obchodního partnera. Vždyť se jedná o největší ekonomiku jižního Kavkazu, na kterou připadá více než 60 % celkového HDP regionu. Nízký státní dluh (na úrovni 20 % HDP) mu umožňuje v případě potřeby poměrně snadno dosáhnout na půjčky od mezinárodních finančních institucí. Navíc Ázerbájdžán sám disponuje značným objemem prostředků ve Státním ropném fondu, kde soustřeďuje část příjmů z prodeje ropy a zemního plynu. Podle oficiálních údajů by jejich hodnota měla dosahovat výše 33 mld. USD, což v součtu představuje více než dva ázerbájdžánské státní rozpočty.

Vztahy mezi ČR a Ázerbájdžánem nově ukotvila deklarace o strategickém partnerství, podepsaná v rámci návštěvy prezidenta Miloše Zemana v Baku roku 2015. Během návštěvy bylo rovněž podepsáno memorandum o porozumění a spolupráci mezi ministerstvy zemědělství. Přípravuje se také podpis

memoranda o porozumění v otázkách energetiky mezi českým Ministerstvem průmyslu a obchodu a ázerbájdžánským Ministerstvem energetiky.

Vytvořený smluvní rámec, dosavadní aktivity českých společností na ázerbájdžánském trhu, ale i tradice našich vzájemných obchodních vztahů vytvářejí solidní základnu pro další rozvoj. Bylo by škoda takové příležitosti nevyužít. ■

TEXT: VÍTĚZSLAV PIVOŇKA
FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV MZV

Mgr. Vítězslav Pivoňka je mimořádným a zplnomocněným velvyslancem České republiky v Ázerbájdžánské republice

Ivana Bozděchová:

MLADÍ ÁZERBÁJDŽÁNCI SNÍ O PRÁCI V NADNÁRODNÍCH SPOLEČNOSTECH

JAK PŘILÁKAT DO ÁZERBÁJDŽÁNU VÍCE ČESKÝCH FIREM, ABY MOHLI UPLATNIT SVÉ ZNALOSTI ČEŠTINY? S TOUTO OTÁZKOU SE OBRÁTILI STUDENTI BAKUSKÉ SLOVANSKÉ UNIVERZITY NA PREZIDENTA MILOŠE ZEMANA BĚHEM JEHO PŘEDLOŇSKÉ CESTY PO TÉTO KAVKAZSKÉ REPUBLICCE, JEJÍMŽ CÍLEM BYLO PODPOŘIT ČESKÉ INVESTICE DO MÍSTNÍ EKONOMIKY. IVANA BOZDĚCHOVÁ, BOHEMISTKA Z FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY, VEDLA V TÉ DOBĚ INTENZIVNÍ KURZY PRAKTICKÉ ČEŠTINY PRO ÁZERBÁJDŽÁNSKÉ STUDENTY V BAKU. I PROTO JSME SE JÍ PTALI, JAKÉ JE V ÁZERBÁJDŽÁNU POVĚDOMÍ O EVROPSKÉ UNII, A NA AKTIVITY CENTRA ČESKÉHO JAZYKA A KULTURY BAKUSKÉ SLOVANSKÉ UNIVERZITY.

V současné době studuje češtinu na Bakuské slovanské univerzitě něco kolem padesáti budoucích bohemistů. Co je inspirovalo k výběru tak těžkého cizího jazyka?

Ázerbájdžánci projevují mimořádný zájem o rozvoj obchodních a kulturních vztahů se státy Evropské unie. Zejména studenti a mladí absolventi touží po tom, aby v budoucnu našli uplatnění v zahraničních a nadnárodních společnostech. Když se Ázerbájdžánců zeptáte, kde leží jejich vlast, s trochou nadsázky říkají, že tam, kde končí Evropa a začíná Asie.

ROPA – POŽEHNÁNÍ I PROKLETÍ

Nevyplývá jejich přání víc se ekonomicky propojit se vzdálenou Evropou také trochu z obavy o stabilitu země v poněkud turbulentním regionu jižního Kavkazu?

Ázerbájdžán je relativně malá země, která profituje především z těžby ropy a zemního plynu. Obklopují ji velcí a silní sousedé – Rusko a Írán, další regionální velmoc Turecko je vzdálená poughých 1590 kilometrů. Proto má

pochopitelně starost o svůj bezpečný hospodářský rozmach.

A proto hledá oporu v křesťanské Evropě?

Téměř všichni obyvatelé této kavkazské země jsou sice muslimové převážně šíitského vyznání, ale, jak jsem se přesvědčila, s velmi vřelým vztahem k náboženství a vysokou tolerancí k jiným vírám a etnikům. Když mě má tamější kolegyně provázela po Baku, musela na mě počkat před mešitou, zatímco mě tam jako návštěvu pustili bez pokrývky hlavy i do míst vyhrazených pouze mužům.

Jaké má tamější veřejnost vůbec povědomí o Evropě?

Oč méně mají znalostí, o to větší projevují zájem. Mají přehled o předních světových hráčích fotbalu a prestižních automobilových značkách. Když někteří moji studenti něco neuměli, snažili se převést konverzaci k fotbalu. Jména předních českých a světových fotbalistů odříkávali „jako když bičem mrská“.

Mluví Ázerbájdžánci anglicky? Jak jsou jazykově vybaveni?

Jejich mateřština patří do skupiny tureckých jazyků a turečtina a ázerbájdžánština jsou si blízké asi jako čeština se slovenštinou. Se znalostí slovanských, germánských a románských jazyků je to zatím slabší. Zatímco v Evropě a dokonce již i v Číně se v akademickém prostředí běžně domluví anglicky, tady není znalost angličtiny samozřejmá. Když jsem předloni poprvé přiletěla učit česky na Bakuskou slovanskou univerzitu, měla jsem schůzku s jejím rektorem. Protože anglický jazyk neovládala, musela jsem oprášit svou školní ruštinu, s níž se ještě domluvíte se střední a starší generací. U mých studentů je tomu ale jinak: až na výjimky rusky už

ÁZERBÁJDŽÁNCI
PROJEVUJÍ MIMOŘÁDNÝ
ZÁJEM O ROZVOJ
OBCHODNÍCH
A KULTURNÍCH VZTAHŮ
SE STÁTY EU.

neumí a anglicky se ještě dobře nenaučili. Chce to čas. I u nás trvalo jednu generaci, než veřejnost zvládla aspoň běžnou anglickou konverzaci.

MUSLIMŠTÍ BOHEMISTÉ

Pro aktivní znalost je důležitá praxe. Mají studenti příležitost procvičit si své pasivní znalosti na zahraničních pobytech nebo jako turisté?

Pro zahraniční studenty pořádá Univerzita Karlova letní školy českého jazyka v Česku, ale jako turisté se dostanou Ázerbájdžánci do Evropy jen sporadicky. Podle mých informací navštěvují převážně Turecko a Írán, který je láká svým bohatstvím historických památek, ale podle jejich slov by jim většinou nevyhovoval tamější životní styl.

Tím spíš mě překvapuje relativně velký zájem o češtinu, která je pro Ázerbájdžánce exotický jazyk. Jak se ho daří uspokojovat?

Na Bakuské slovanské univerzitě se čeština učí již od roku 1996 a v současné době ji lze absolvovat v bakalářském studiu na jejích dvou fakultách – Fakultě překladatelství a Fakultě regionálních studií, největší fakultě univerzity. K lepším studijním podmínkám přispívá od října 2010 Centrum českého jazyka a kultury, které bylo otevřeno především zásluhou Velvyslanectví České republiky v Baku, Univerzity Karlovy a Bakuské slovanské univerzity.

Nejlepší studenti bývají navrhováni ke studiu na tradičních letních školách v ČR, někteří absolvovali magisterské studium na Ostravské univerzitě a od roku 2012 zahájilo několik studentů doktorské studium v Baku a v České republice. Český jazyk vyučují ázerbájdžánští pedagogové a v posledních čtyřech letech vedli intenzivní třítydenní kurzy praktické češtiny vyučující z ČR v rámci Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí.

Češtinu na bázi ruštiny vyučují na místní pobočce Moskevské státní univerzity rovněž hostující bohemisté z Moskvy.

Takže na český byznys čekají v Ázerbájdžánu komfortní servisní služby?

Podmínky se zlepšují, ale ne tak rychle, jak by bylo potřeba. Když tam přiletěla

česká státní (v roce 2011 bývalý prezident Václav Klaus a v září 2015 prezident Miloš Zeman) nebo podnikatelská návštěva, nebyl k dispozici profesionální tlumočnick z češtiny do ázerbájdžánštiny, ale pouze přes ruštinu. Nebo si organizátoři vyžádali naše absolventky, které se však nespécializují na tlumočnictví.

A podmínky studentů?

Stále jsou velmi složité. Výuka je náročná i proto, že zatím neexistuje ani gramatika, ani učebnice češtiny napsaná na základě ázerbájdžánštiny, a česko-ázerbájdžánšský slovník není kvalitní. Studenti nedisponují vlastními výtisky učebnic, takže se doma připravují jen z vlastních poznámek a poskytnutých zkopírovaných textů a spoléhají na svou výbornou paměť. Jen prezenčně mohou využívat malou příruční knihovnu v Centru českého jazyka a kultury. Při praktické výuce zpravidla převažují tradiční gramaticko-překladové metody výuky vedené vesměs v ázerbájdžánštině a příležitostně v ruštině. Intenzivní třítydenní kurzy konverzace s českými učiteli jsou proto důležitým prvkem komplexní výuky.

Není tajemstvím, že někteří čeští vysokoškolští pedagogové působící na prestižních západních univerzitách váhají s návratem domů mimo jiné i proto, že doma by neměli tak příznivé materiální a sociální podmínky pro výuku a vědeckou práci jako v zahraničí. Jak jsou na tom po této stránce akademici v Ázerbájdžánu?

Mnohem hůř. Snaží se udržet si své pracovní úvazky co nejdéle, protože v zemi neexistuje systém sociálního a zdravotního pojištění v našem slova smyslu. Není výjimkou profesor v důchodovém věku, který se snaží udržet na pracovním trhu co nejdéle, byť s velmi nízkou mzdou. Lépe finančně situovaní Ázerbájdžánci cestují na operace a rodit do Ruska nebo na Ukrajinu. Vážnější nemoc je tam pro běžného občana pohroma. Není proto divu, že v digitálně propojeném světě se snadno inspirojí sociálně vlídnějšími společenskými systémy, jaké fungují v zemích Evropské unie. ■

S IVANOU BOZDĚCHOVOU HOVOŘILA VĚRA VORTELOVÁ

FOTO: MAREK JENŠÍK

Doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

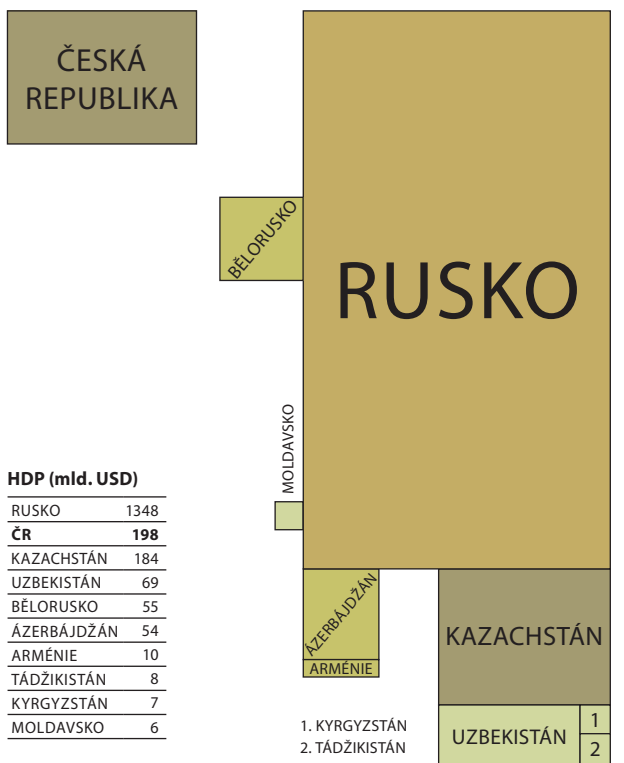
Od roku 1985 působí na Filozofické fakultě UK, v současné době v Ústavu českého jazyka a teorie komunikace. V akademickém roce 1990–1991 učila na University of Nebraska at Omaha a v roce 1991–1992 na Stanford University v USA. Období 2010 až 2012 strávila jako profesorka-rodilá mluvčí na Hankuk University of Foreign Studies v jihokorejském Soulu. V letech 2015 a 2016 vedla třítydenní intenzivní kurzy praktické češtiny na Bakuské slovanské univerzitě a spolupodílí se na přípravě a průběhu letních škol pro zahraniční studenty v ČR, pořádaných Československým ústavem zahraničním. Na FF UK se zabývá přípravou učitelů českého jazyka a bohemistů. Je členkou řady odborných institucí doma i v zahraničí.

SPOLEČENSTVÍ NEZÁVISLÝCH STÁTŮ

V OBRAZU ANAMORFNÍCH MAP

VOLNÝ SVAZEK VĚTŠINY POSTSOVĚTSKÝCH ZEMÍ VZNIKL NA PODZIM 1991. DNES SPOLEČENSTVÍ NEZÁVISLÝCH STÁTŮ (SNS) ZAHRAUJE ARMÉNIÍ, ÁZERBÁJDŽÁN, BĚLORUSKO, KAZACHSTÁN, KYRGYZSTÁN, MOLDAVSKO, RUSKO, TÁDŽIKISTÁN A UZBEKISTÁN. ORGANIZACE NEMÁ ŽÁDNÉ VÝZNAMNÉ PRÁVOMOCI, JEJÍ VÝZNAM JE SPÍŠE SYMBOLICKÝ VE SMYSLU NÁVAZNOSTI NA SOVĚTSKÝ SVAZ. PŘÍKLADEM BUDIŽ DOHODA O VYTVOŘENÍ ZÓNY VOLNÉHO OBCHODU ČLENSKÝCH ZEMÍ, KTERÁ MĚLA FUNGOVAT OD ROKU 2005. TO SE OVŠEM NIKDY NESTALO. DNES EXISTUJE ZÓNA CELNÍ UNIE POUZE MEZI TŘEMI ČLENY – RUSKEM, BĚLORUSKEM A KAZACHSTÁNEM. ZEMĚ SNS SE ROZKLÁDAJÍ NA 29 % ZEMSKÉ SOUŠE, ŽIJÍ V NICH VŠAK POUHÁ 3 % SVĚTOVÉ POPULACE A VYTVAŘEJÍ JEN 2 % GLOBÁLNÍHO HDP. TĚMĚŘ VŠECHNY CHARAKTERIZUJE OHROMNÉ PŘÍRODNÍ BOHATSTVÍ VYUŽÍVANÉ MALÝM POČTEM LIDÍ A POMĚRNĚ NÍZKÁ ROZVINUTOST HOSPODÁŘSTVÍ. PROSTOR SNS JE ZRANITELNÝ PŘEDEVŠÍM VÝKVVY CEN NEROSTNÝCH SUROVIN. PŘEDSTAVUJE MIMOŘÁDNÝ A DOSUD MÁLO VYUŽITÝ HOSPODÁŘSKÝ POTENCIÁL. VE VÝBĚRU MAP NA VEDLEJŠÍ STRÁNCE JSME SE ZAMĚŘILI NA KOMODITY, KTERÉ SLOUŽÍ K PRODUKCI OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE.

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

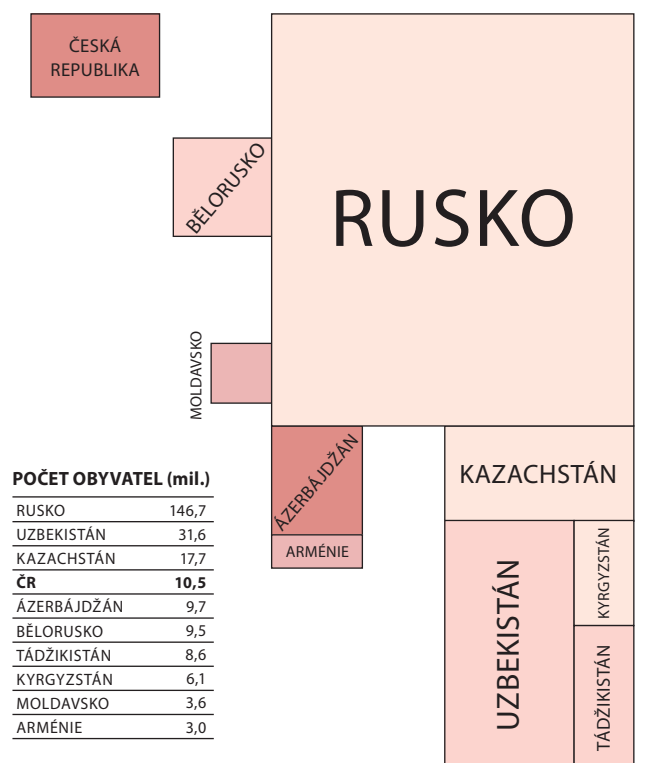
LEGENDA

□ 4 mm² odpovídají 1,8 mld. USD

HDP/obyv. (v tis. USD)
do 3   3-6   6-10   nad 10

Zdroj dat: Wikipedia   Infografika: ©ANTECOM

POČET OBYVATEL

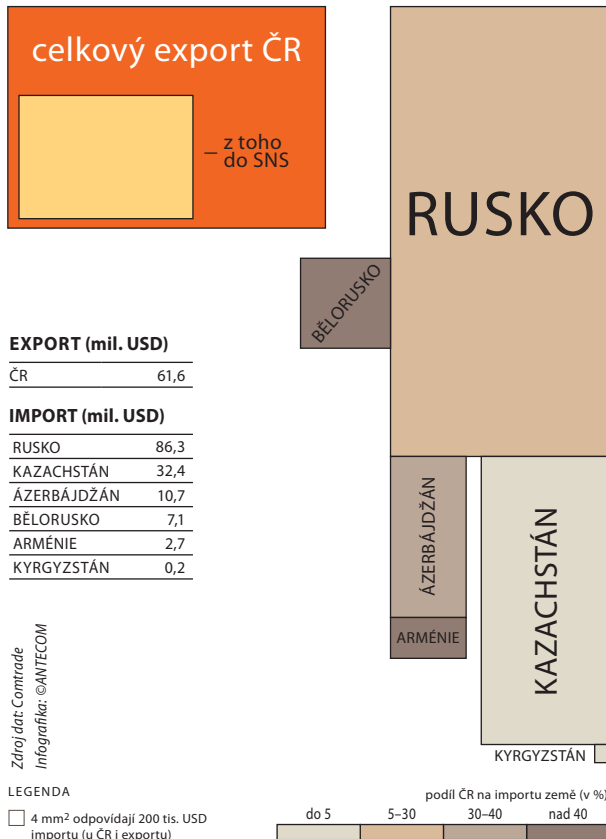
LEGENDA

□ 4 mm² odpovídají 900 tis. obyvatel

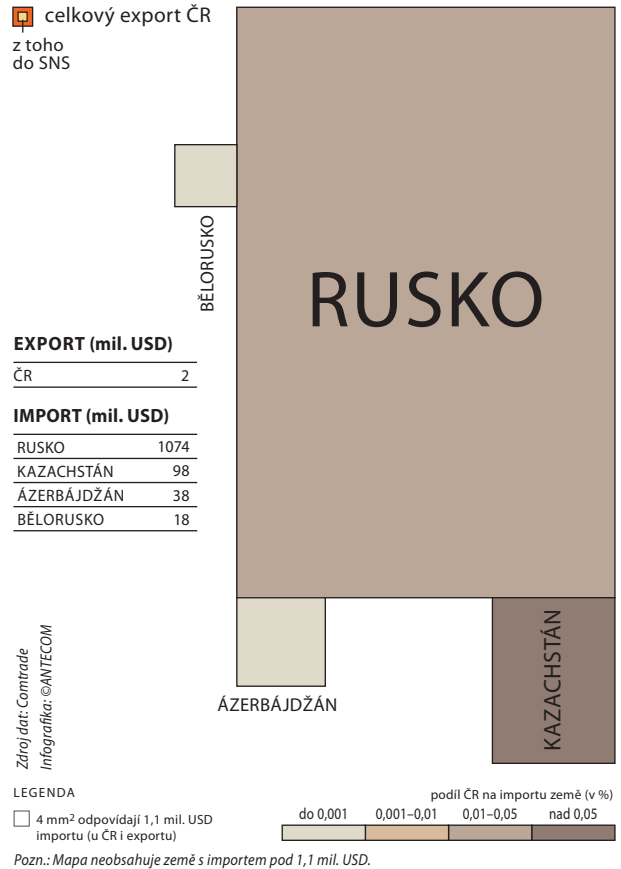
hustota zalidnění (obyv./km²)
do 40   40-80   80-110   nad 110

Zdroj dat: Wikipedia   Infografika: ©ANTECOM

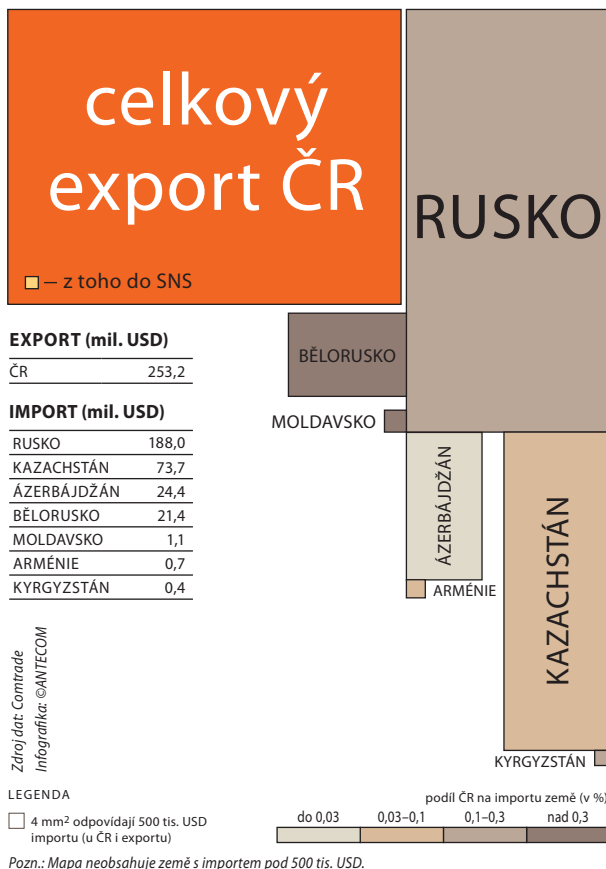
IMPORT VODNÍCH TURBÍN A VODNÍCH KOL

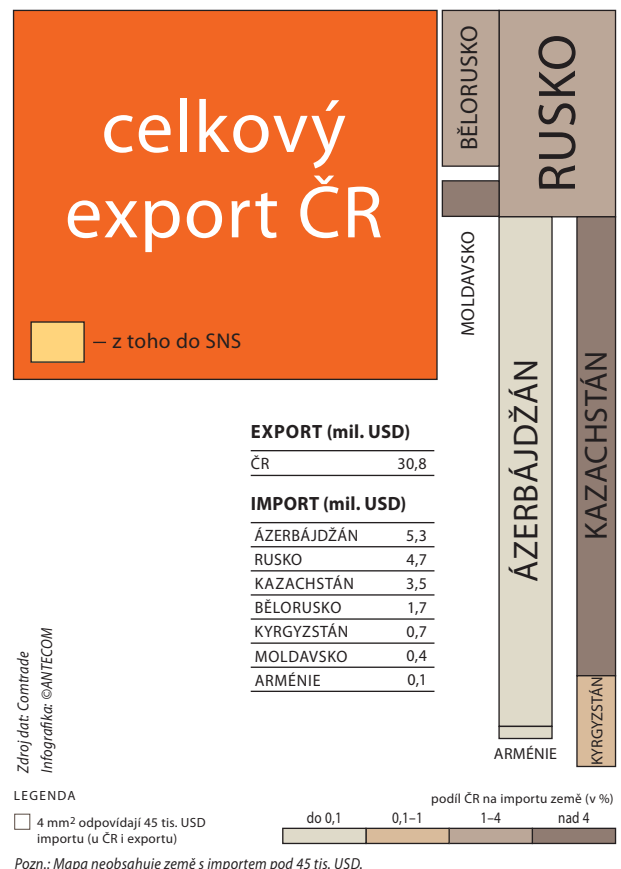
IMPORT GENERÁTORŮ POHÁNĚNÝCH ENERGIÍ VĚTRU

IMPORT FOTOVOLTAICKÝCH ČLÁNKŮ A DALŠÍCH FOTOSENZITIVNÍCH POLOVODIČOVÝCH ZAŘÍZENÍ

IMPORT TEPELNÝCH ČERPADEL

Leoš Souček:

SILNÝ PŘÍBĚH MŮŽE BÝT VÍC NEŽ ČÍSLA CREDIT JE DŮVĚRA

LEOŠ SOUČEK VYSTUDOVAL ELEKTROTECHNICKOU FAKULTU ČVUT A EKONOMETRII NA MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ FAKULTĚ UNIVERZITY KARLOVY, ALE JAK SÁM ŘÍKÁ, VŽDYCKY TOUŽIL PRACOVAT V OBLASTI INVESTIČNÍHO BANKOVNICTVÍ. HNED PO ŠKOLE NASTOUPIL DO KOMERČNÍ BANKY, KDE PŮSOBÍ UŽ DVĚ DESÍTKY LET. Z POZICE ZÁSTUPCE ŘEDITELE PRO ŘÍZENÍ RIZIK SE STAL VLONI NA PODZIM ZÁSTUPCEM VÝKONNÉHO ŘEDITELE MARKETINGU A KOMUNIKACE. ŠLA JSEM ZA NÍM NAKOUKNOUT DO KUCHYŇE SCHVALOVÁNÍ ÚVĚŘŮ FIREM A ČEKALA JSEM ŘEČ ČÍSEL. O TO VÍC MĚ PŘEKVAPILO, ŽE NA MISKÁCH VAH SI S TVRDÝMI DATY NIJAK NEZADAJÍ DŮVĚRYHODNOST A PŘÍBĚH. S ČÍSLY SE PRÝ DÁ ČAROVAT, ALE JESTLI PODNIKATEL SVÉ VĚCI ROZUMÍ A SVÉMU PROJEKTU VĚŘÍ, TO SE PRÝ NAFILMOVAT NEDÁ.

RNDr. Ing. Leoš Souček
působí v Komerční
bance na pozici
zástupce výkonného
ředitele Marketingu
a Komunikace

Slyšet z úst zkušeného risk manažera, že banka firmu hodnotí podle příběhu, je trochu nečekané, ale potěšující.

Proč vás to tak překvapuje? Při studiu matematiky nás učili, že když chcete něco opravdu pochopit, musíte vidět souvislosti a celkový obraz.

Co je to tedy ten celkový obraz? Co a jak v první řadě posuzujete?

Nejprve se díváme na to, zdali jde o zcela nového klienta na trhu nebo o klienta s historií podnikání. Ještě v případě tří let je to pro nás spíše nový klient, zatímco třeba deset let už signalizuje dobře etablovanou společnost. Když za námi přijde šéf takovéto společnosti, předpokládáme, že ví, co dělá, a že je schopný správně reagovat na různé situace. A pokud navíc financování využíval a vždy dostal svým závazkům vůči bance, má velkou šanci, že úvěr dostane za velmi dobrých podmínek.

Ať už je to však nový nebo dlouholetý klient, pokaždé se díváme na to, jestli projekt, s nímž za námi přichází, má příběh. Jestli je srozumitelný a čitelný, jestli on sám mu rozumí, jestli mu věří a jestli je ochotný do něj dát své peníze. Ideální

je, když nám nic neskrývá a odhalí před námi karty. Vždyť credit – úvěr je z latinského důvěra. To mluví samo za sebe.

V kolika procentech se vám stalo, že firma vaší důvěru zklamala?

To jsou malé jednotky procent.

Dobře, čím si vás tedy ještě může majitel firmy získat a přesvědčit vás?

Měl by mít nachystáno několik scénářů, ne pouze ten sluncem zalitý, ale také ty rizikové, ve kterých může být pod mrakem anebo dokonce přšet. Přijít za námi s tím, že očekává to a to, a když nastane jiná situace, bude ji řešit tak a tak. Vzpomínám si, že jsem před lety schvaloval úvěr jedné velké firmě, dnes je to mezinárodně úspěšný český podnik, který začínal od nuly. Jeho majitel se díval na svou firmu tak, jako kdyby měla fungovat v Německu. Správně předvídal, že náš trh se bude rozvíjet a jeho firma bude vystavena čím dál větším tlakům a bude je muset ustát. Vždy měl vedle plánu A také plán B, kdyby „áčko“ nevyšlo.

Možná by vám někdo namítl, že je těžké dělat plány A a B v tak turbulentní době, kdy se všechno kolem nás neustále mění.

Ano, je velmi těžké predikovat budoucnost, ale je lepší se na ni připravit, počítat s více scénáři a stát na více nohách.

A co když se přece jen stane něco nečekaného a podnikatel se dostane do nesnází?

Tam mám jen jednu radu: přijít včas, otevřeně říct, že je problém, nic bance nezatajovat. Vždycky se budeme snažit najít nějaké řešení a klientovi pomoci, protože to je nejlevnější řešení pro obě strany. Nejhorší je, když přijde pozdě, až když to takřikajíc praskne a přestane splácet. Bohužel se často stává, že na jeho problém dřív sami nepřijdeme, protože může být umně skrytý v číslech.

Když mluvíte o českých firmách, čím z vás úctu i nadšení z toho, co dokázaly. A na stole vám leží knížka Jana Antonína Bati Budujme stát pro 40 milionů lidí. Sympatické.

Ano, ta knížka je skvělá a měl by si ji přečíst každý u nás, kdo se pohybuje

na poli byznysu. Od jejího prvního vydání uplyne osmdesát let, a přesto vize Jana Antonína Bati inspirují. Právě on je příkladem silného příběhu. Příkladem podnikatele, kterému šlo o daleko víc než jen o finanční zisk, který měl vizi, uznával silné morální hodnoty a řídil se jimi. Ty jsou totiž v podnikání velmi důležité.

Rád poslouchám Toulky českou minulostí, hltám příběhy našich úspěšných podnikatelů a nemusí to být jen dávná historie. To, že u nás máme houževnatost, píli a um v DNA a že to všechno umíme proměnit v podnikatelský úspěch, dokázali také ti, kteří začali podnikat v devadesátých letech a z ničeho vybudovali dnes mezinárodně konkurenceschopné firmy. I od svých francouzských kolegů slyším, že jsme velice vyspělá země a že náš průmysl je velmi flexibilní a kvalitní. Jsem hrdý na každou českou firmu, která je úspěšná v zahraničí, a podnikatele, který ji vydupal ze země a zachránil pracovní místa ve svém kraji. Právě díky nim si podle mého názoru dokážeme udržet naše tradice a identitu ve stále více se globalizujícím prostoru.

Časopis TRADE NEWS čtou většinou právě čeští exportéři. Máte pro ně nějakou novinku?

Sama víte, že potřebují kvalitní informace. Připravili jsme pro ně specializované webové stránky zaměřené právě na export. Získají tak přístup k informacím Komerční banky i mateřské Sociétés Générale. Ta působí ve více než 70 zemích a díky tomu má přímé znalosti zahraničního prostředí a jeho specifik. Na stránkách tak jsou k dispozici například profily téměř 200 zemí nebo 25 tisíc zpráv z trhů. Vše je bezplatné, pouze v případě jedné sekce vyžadujeme jednoduchou registraci. ■

*S LEOŠEM SOUČKEM SI POVIDALA JANA JENŠÍKOVÁ
FOTO: ARCHIV KB*

Komerční banka pro malé a střední podnikatele Stovky projektů v objemu přes 6 miliard v roce 2016

Microfinance pro mikropodnikatele

Startovací úvěr téměř do 700 tisíc Kč, se splatností od 3 do 72 měsíců pro ty, co v podnikání začínají, zaměstnávají nejvýš 9 osob a jejich tržby nepřekračují 54 mil. Kč ročně. K tomu ale musí být ještě tzv. znevýhodněnou osobou z pohledu Evropského investičního fondu.

COSME pro začínající MSP

Zvýhodněný úvěr COSME můžete čerpat až do výše 4 mil. Kč a banka vám jej poskytne na dobu nejméně 12 měsíců. Musíte však být malým či středním podnikem (MSP) – tedy podnikem s méně než 250 zaměstnanci, obratem do 1,3 mld. Kč nebo aktivy do 1,2 mld. Kč, s nanejvýš tříletou provozní historií.

EuroInovace – financování investic i provozu MSP

Úvěr EuroInovace nabízí firmám nižší úrok i požadavky na zajištění díky automatické záruce Evropského investičního fondu. Je určen pro MSP s ročním obratem do 50 mil. EUR nebo bilanční sumou do 43 mil. EUR, s maximálně 250 zaměstnanci a také podniky, které zaměstnávají méně než 500 pracovníků. Výše úvěru může být od 700 tisíc až do 190 mil. Kč, volit lze mezi pohyblivou nebo pevnou úrokovou sazbou a doba splatnosti je až 10 let. Program EuroInovace je kombinovatelný s dotacemi EU.

EuroEnergie – cesta k investicím do energetických úspor

Úvěr EuroEnergie je určen zejména MSP v ČR, které zvažují investice do energetických úspor. Úvěr pro firemní klienty představuje financování s 80% zárukou EIB, s čímž souvisí nižší požadavky banky na zajištění úvěru. Díky sníženým rizikovým nákladům banky je firmám poskytována další výhoda v podobě nižší úrokové sazby. Výše úvěru, který lze čerpat jak v korunách, tak v eurech, je od 1 mil. do 136 mil. Kč.

EuroPremium Young – pro firmy zaměstnávající mladé lidi

Společnosti do 3 tisíc zaměstnanců mohou využít zvýhodněné úrokové sazby u úvěru EuroPremium Young, pokud se věnují zaměstnávání osob do 30 let. Slevu získají malé a střední firmy, které v předchozích 6 měsících zaměstnaly nebo v následujících 6 měsících zaměstnají alespoň jednoho (větší firmy pět) mladého člověka do 30 let. Kvalifikovat se mohou i firmy, které mladým lidem nabízejí stážee a praxe.

Ivo Stráník:

Z ČESKA ZMIZEL KUS PRŮMYSLOVÉHO KNOW-HOW

SPOLEČNÉ PODNIKÁNÍ OTCE A SYNA, ÚSPĚŠNÁ FIRMA, ZAKÁZKY TĚMĚŘ VE VŠECH EVROPSKÝCH ZEMÍCH. MÍŘÍME DO HRADCE KRÁLOVÉ, DO FIRMY AXIS, KTERÁ SE ZABÝVÁ NEJEN VÝROBOU, ALE TAKÉ MONTÁŽEMI, SERVISEM A DALŠÍMI SLUŽBAMI V OBLASTI PRŮMYSLOVÝCH TECHNOLOGIÍ. NENÍ TEDY DIVU, ŽE NA ADRESE V KYDLINOVSKÉ ULICI NACHÁZÍME DVĚ VELKÉ VÝROBNÍ HALY. „NYNÍ DOKONČUJEME REKONSTRUKCI DALŠÍ VÝROBNÍ HALY, TA JE O KOUSEK DÁL, V AREÁLU BÝVALÉHO MONTASU,“ UVÁDÍ NÁS HNED PO PŘIVÍTÁNÍ DO AKTUÁLNÍHO DĚNÍ PODNIKU IVO STRÁNÍK, STARŠÍ ZE ZAKLADATELŮ.

Ing. Ivo Stráník založil společnost Axis před téměř čtvrt stoletím se svým synem

Sám před lety ve firmě Montas začínal svoji pracovní kariéru. Prošel několika pracovními pozicemi a v roce 1993, kdy už se Montas začal rozpadat na několik malých firem, založili se synem společnost Axis. Před čtyřmi lety areál bývalého Montasu koupili, a jejich firma tak získala nové prostory, především však 160 metrů dlouhou výrobní halu. K nynějším 276 zaměstnancům by tak

v dohledné době mělo přibýt dalších třicet.

„Vyrábíme velké filtrační jednotky pro plynové turbíny,“ vysvětluje spolujednatel, zatímco nás provádí výrobou. „Sami vidíte, že už jsou pro nás tyto prostory malé, potřebujeme další místo na montáž a také chceme oddělit práci s různými materiály.“ Filtrační jednotky různých velikostí jsou jak ze železa, tak z nerez a hliníku.

VÝROBA NA MÍRU

Produkce v Axisu není sériová, proto zde nevidíme roboty ani automatické linky. Firma však má vlastní moderní technologie pro zpracování plechu: ohranovací lisy, stroje pro řezání laserem i vodním paprskem. „Kromě nátěrů děláme všechno sami,“ dodává náš průvodce a ukazuje nám prostory, kde se jednotlivé díly filtračních jednotek svařují. Ve výrobních halách je čisto, pořádek a spousta denního světla. Kromě filtračních jednotek se tu vyrábějí také ramena pro jeřáby. Jsou ze železných

nebo hliníkových tubusů, podle toho, do které země a ke kterému zákazníkovi směřují. „Rameno může mít délku i přes čtyřicet metrů,“ dozvídáme se. „Zadavatel nám předá na daný výrobek projektovou dokumentaci a 3D model, naše technické oddělení ji detailně zpracuje do výrobní dokumentace a nachystá postupy pro provedení celé výroby,“ vysvětluje šéf firmy.

Všechno, co Axis nyní vyrábí, putuje do zahraničí. Filtrační jednotky k anglickému zákazníkovi, ramena jeřábů do Německa a Dánska. „Brexit zahýbal s librou. S anglickým klientem jsme se proto dohodli, že nám bude platit v českých korunách,“ dodává pro zajímavost Ivo Stráník, když se ptáme, zda jde všechno hladce.

TECHNOLOGICKÉ CELKY PATŘÍ DO LIGY MISTRŮ

Když společnost Axis vznikla, zabývala se pouze montážemi. Většina členů tehdy malého pracovního týmu pocházela z Montasu, měli za sebou řadu

Axis a.s.

Společnost se sídlem v Hradci Králové působí od roku 1993. Zaměřuje se na výrobu, montáže a služby v oblasti průmyslových technologií. Související činnosti zajišťují střediska v Hradci Králové a ve Štětí. Má vlastní moderně zařízené výrobní haly a kvalifikovaný personál, včetně jazykově vybavených techniků. Subdodavatelsky zajišťuje navazující služby, například povrchové úpravy, měření a regulace, zámožské balení, transport nadrozměrů, nedestruktivní zkoušky, tepelné izolace, elektrikářské a stavební práce. Standardem je zajištění projektové i předávací dokumentace zakázek.

V oblasti montáží technologických zařízení má Axis zkušenosti v České republice, v zemích Evropy i ve státech bývalého Sovětského svazu. Provádí montážní práce v náročných provozních podmínkách a specifických prostředích, především v chemickém, papírenském, dřevozpracujícím a potravinářském průmyslu.

Martina Kadaníková,
bankovní poradkyně pro
korporátní klientelu, divize
Východní Čechy, KB

„Firma Axis je dlouholetým váženým klientem Komerční banky. Naše spolupráce se zaměřuje zejména na poskytování bankovních záruk, realizaci zajišťovacích operací a v neposlední řadě na oblast úvěrů. V minulém roce uskutečnila firma velký investiční projekt spočívající v kompletní rekonstrukci areálu s cílem dosáhnout významné úspory energií. Komerční banka nabídla financování projektu prostřednictvím svého unikátního programu EuroEnergie. Jsme rádi, že jsme významně přispěli k tomuto strategickému kroku společnosti, a věříme, že i nadále zůstaneme silným partnerem v obchodních vztazích a budeme přispívat k úspěšnému rozvoji firmy.“

zkušeností z montáží různých technologických celků. Dnes Axis provádí montáže pro chemický a petrochemický průmysl, energetiku, potravinářský, papírenský i dřevozpracující průmysl, a to doma i po celé Evropě, k některým zakázkám zabezpečuje také projekt a servis.

„Zajišťujeme jeřáby, přepravy a mnoho dílčích úkonů. Montážní týmy jsou složeny z lidí, kteří mají certifikáty a osvědčení platná v různých teritoriích. Na smontovaná zařízení poskytujeme záruky, v tuzemsku provádíme i servis.“ Nové zakázky získává Axis především díky výborným referencím v mnoha zemích Evropy, a pak také díky spolupráci se zahraničními firmami. Dlouhodobý partnerský vztah tak vznikl například s papírnami MONDI Štětí.

„Dříve se realizovala řada montáží pro ZVU. Cukrovary, pivovary, a to například v Íránu nebo v Sýrii, pro bývalé VHJ Chepos se realizovala rafinérie Basrah v Íráku, pneumatikárna Hama v Sýrii atd. Tyto velké celky uměl dříve český průmysl vytvořit. Dnes už většina výrobních firem nemá takový potenciál. Nejsou v nich lidé, kteří by to uměli, noví se to nemají od koho učit,“ posteskl si Ivo Stráník. Například projekční firma na dodávku cukrovaru v České republice již neexistuje, proto dodavatelé technologie hledají tuto kapacitu třeba až v Thajsku.

V minulosti zajišťovalo královéhradecké ZVU výuku v oborech zámečnický, mosťář, potrubář nebo kotlář. Ty však zanikly

a lidem, kteří se v nich tehdy vyučili, už je dnes kolem padesáti let. „Je to velká škoda, protože dělníky a techniky hledáme opravdu těžko,“ říká majitel firmy, který vyučením v oboru strojní zámečnický začínal. Pokračoval na leteckém učilišti v Košicích, maturitu složil na průmyslovce v Hradci Králové. Během práce v Montasu vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze.

50 MILIONŮ DO DALŠÍ HALY

Po nově vybudované spojovací cestě přejždíme do areálu bývalého Montasu. Rozlehlá výrobní hala, která byla postavena před sto lety, už dostala zbrusu nový kabát, včetně střechy, několika portálových jeřábů a vytápění. Teď už čeká jen na betonovou podlahu. Potom pojme velkou část výrobního procesu a především poskytne dostatek místa pro výrobu a sestavnou montáž technologických zařízení.

„Rekonstrukci haly provádíme v rámci projektu EU Energetické úspory, jde o investici v řádu padesáti milionů korun. S financováním nám velmi pomohla Komerční banka,“ vysvětluje Ivo Stráník a dodává: „S Komerční bankou spolupracuji od samého začátku podnikání a její pomoc jsme už mnohokrát ocenili. Zvláště při nákupu nových technologií, a to jak pro výrobu zde v Hradci, tak také pro naše středisko ve Štětí, které jsme vybavovali soustruhy a frézami.“ ■

TEXT: VLASTA PISKAČOVÁ
FOTO: ARCHIV AXISU A KB

ČESKÁ EXPORTNÍ BANKA
CZECH EXPORT BANK

Česká banka pro český export

Česká exportní banka, a.s.

- plně ve vlastnictví českého státu
- jeden z pilířů proexportní politiky
- poskytuje exportní financování zejména v rizikovějších teritoriích
- pomáhá českým vývozcům bez ohledu na výši obrátu

Ratingové hodnocení

Standard and Poor's AA-
Moody's Investors Services A1

Produkty

- Předexportní úvěry
- Dodavatelské úvěry
- Záruky
- Odkup vývozních pohledávek
- Financování investic v zahraničí
- Odběratelské úvěry

Česká exportní banka, a.s.
Vodičkova 34, 111 21 Praha 1
Česká republika
tel.: +420 222 843 111
e-mail: ceb@ceb.cz
fax: +420 224 226 162
www.ceb.cz

ČEB POMÁHÁ ŠÍŘIT „ENERGII BUDOUCNOSTI“ DO KYRGYZSTÁNU A KAZACHSTÁNU

ČESKÁ EXPORTNÍ BANKA (ČEB) ÚSPĚŠNĚ ZAVRŠILA VÍC NEŽ ROK TRVAJÍCÍ INTENZIVNÍ JEDNÁNÍ A VÝSLEDKEM JE PRVNÍ ZDÁRNĚ USKUTEČNĚNÝ VÝVOZ DO KYRGYZSTÁNU, KAM ČESKÁ FIRMA REGULUS ZAČÍNÁ DODÁVAT „ENERGII BUDOUCNOSTI“.

Již vloni Rusko-kyrgyzský fond rozvoje a Česká exportní banka podepsaly v rámci Česko-kyrgyzského business fóra memorandum o spolupráci obou institucí. Následně v únoru letošního roku ČEB schválila konkrétní obchodní případy, ve kterých se jedná o odkupy z akreditivu dvou kyrgyzských bank.

Tuzemská firma Regulus začíná tedy letos dodávat do Kyrgyzstánu tepelná čerpadla a solární panely. Tato destinace je pro solární řešení přímo stvořena. Přezdívá se jí „sluneční země“, protože má kolem 300 slunečních dní v roce. Zároveň je třeba zmínit, že společnost Regulus patří do kategorie malých a středních podniků (SME) a tento segment byl vloni pro Českou exportní banku rekordní: 59 obchodů v objemu 329 milionů z celkového počtu 80 bylo kvalifikováno jako SME, a to je nejvíc za víc než dvacetiletou historii banky.

Regulus vidí v Kyrgyzstánu velký potenciál, a proto v zemi plánuje ještě v tomto roce otevřít dceřinou společnost. Zde je přidaná hodnota v kvalitním českém know-how, které tam bude šířit. Důraz na „zelenou ekonomiku“ je prioritní pro všechny zúčastněné strany.

Po zdařilém výsledku spolupráce ČEB, Rusko-kyrgyzského fondu rozvoje a společnosti Regulus se otevírá cesta i dalším evropským zemím k celé řadě významných infrastrukturních a strojírenských projektů v rámci Euroasijské unie (EAS), jejímž je Kyrgyzstán právoplatným členem. Je tam velký potenciál a EAS je zároveň klíčem k celé střední Asii.

„Spolupráce s renomovanou lokální finanční institucí, tedy konkrétně Rusko-kyrgyzským fondem rozvoje, je pro naše působení v regionu vždy klíčová. Česká firma Regulus je první vlašťovkou a věřím, že díky ní pomůžeme celé řadě českých exportérů se vstupem na kyrgyzský trh,“ hodnotí význam spolupráce Karel Bureš, generální ředitel České exportní banky.

ČEB zároveň projednává i možnosti kooperace s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (EBRD). To by perspektivně mohlo v Kyrgyzstánu pomoci dalším možnostem vývozu a posílit pozici České republiky v zahraničí.

Další zajímavou destinací, kde ČEB svými aktivitami a financováním zlepšuje konkurenceschopnost českých exportérů, je i Kazachstán. Aktuálně

jsou v jednání dodávky tří malých vodních elektráren. V rámci podpory exportu Česká exportní banka participuje na podnikatelských misích a nebude chybět ani na výstavě Expo 2017 v Astaně. Zaměření na téma „Energie budoucnosti“ je jak šité na míru českým firmám, které právě v tomto odvětví vidí v Kazachstánu velké příležitosti, a Česká exportní banka jim v tom bude silnou oporou. ■

TEXT: PETR KRIŽAN

FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV ČEB

Ing. Petr Křižan
je ředitelem odboru
Mezinárodní vztahy
a komunikace ČEB

MEDIÁLNÍ PARTNER

PARTNEŘI 2017

BYZNYS | VÝSLEDKY | TRANSPARENTNOST

GENERÁLNÍ PARTNER

OFICIÁLNÍ PARTNER

ODBORNÝ GARANT

ZAKLADATEL

AGENTURA HELAS

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

OCENĚNÍ ČESKÝCH LÍDRŮ

BYZNYS
VÝSLEDKY
TRANSPARENTNOST

www.oceneniceskychlidru.cz

ČEŠI NA ROBOTICKÉ MISI V JAPONSKU

NA PRAHU 4. PRŮMYSLOVÉ REVOLUCE JE SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM NEZBYTNÁ. PROTO SE ZAČÁTKEM DUBNA DELEGACE ČESKÝCH FIREM A INSTITUCÍ VYDALA PO JAPONSKÝCH MĚSTECH TOKIU, CUKUBĚ, ÓSACE A NAGOJI. SETKÁVALI SE SE SVÝMI JAPONSKÝMI PROTĚJŠKY, ABY NAVAZOVALI A UTUŽOVALI PARTNERSTVÍ NA POLI ROBOTIKY. DELEGACI VEDL PROFESOR VLADIMÍR MAŘÍK, ŘEDITEL ČESKÉHO INSTITUTU INFORMATIKY, ROBOTIKY A KYBERNETIKY PŘI ČVUT.

Češi Japoncům představili své pokroky například v oblasti strojového vidění a rozpoznávání obrazu, umělé inteligence, autonomní mobility, kolaborativních robotů či multiagentních systémů. Všechna tato řešení souvisí s nastupující 4. průmyslovou revolucí, tzv. Průmyslem 4.0.

„Japonsko je oprávněně považováno za robotickou velmoc, ale například ve využití strojového vidění, umělé inteligence či velkých objemů dat jsou české výzkumné organizace a firmy na špičkové úrovni, a mají tak co nabídnout i zahraničním partnerům,“ říká profesor Vladimír Mařík.

Delegace se skládala z představitelů společností VOP CZ, CertiCon, FCC průmyslové systémy, AutoCont CZ či Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky. Zúčastnili se jí také Karel Žebrakovský, bývalý velvyslanec České republiky v Tokiu, nyní vedoucí odboru pro vědeckou a výzkumnou činnost ČVUT, profesori Pavel Václavěk a Luděk Žalud ze Středoevropského technologického institutu (CEITEC) a nově zvolený rektor Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava Václav Šnášel.

K cílům mise patřily jak významné japonské výzkumné instituce – univerzity v Cukubě a v Nagoji a National Institute of Informatics, tak průmyslové giganty Mitsubishi a Toyota či japonský protějšek ministerstva průmyslu a obchodu a Robot Revolution Initiative. Delegaci

doprovodili také zástupci státní Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest, která byla součástí expertního týmu, jenž pod vedením profesora Maříka formuloval Národní iniciativu Průmysl 4.0 loni v srpnu schválenou vládou ČR. Na organizaci se podílelo i Velvyslanectví České republiky v Tokiu a agentura JETRO Praha.

„Prostřednictvím specializovaných technologických misí v zahraničí se snažíme do České republiky přivést zajímavé technologické investiční projekty a navázat nová partnerství s předními univerzitami a výzkumnými centry,“ osvětluje jeden z hlavních cílů mise generální ředitel CzechInvestu Karel Kučera.

„Aktivní navazování kontaktů v zahraničí za pomoci státních institucí je pro podporu mezinárodní spolupráce v robotickém a kybernetickém výzkumu klíčové,“ potvrzuje jeho slova profesor Vladimír Mařík.

Pro tento účel CzechInvest také spustil portál www.czech-research.com, který přináší souhrnné informace o českém vědecko-technickém prostředí, zajímavých pracovištích či možnostech podpory výzkumu a vývoje v Česku. Zahraničním investorům a partnerům představuje Česko jako ideální destinaci pro spolupráci na poli výzkumu a vývoje a high-tech investice.

ZDROJ: CZECHINVEST

3 OTÁZKY PRO KARLA KUČERU,

GENERÁLNÍHO ŘEDITELE AGENTURY CZECHINVEST

V roce 2016 dojednal CzechInvest do České republiky celkem 100 projektů v hodnotě přes 64 miliard korun. Vybírají si nás investoři, protože jsme levnou zemí?

Naopak, motivací se stávají kvalitní podmínky pro dlouhodobě udržitelný rozvoj směrem k investicím s vyšší přidanou hodnotou, které jim můžeme nabídnout. Ať už je to stabilita a bezpečnost v zemi, výše životní úrovně nebo kvalita českých dodavatelů. Nákladové faktory začínají pro investory vzhledem k rozvoji ekonomiky hrát menší roli než v minulosti.

Jak se sjednané investice projeví na českém trhu práce? Kolik pracovních míst by měly vytvořit a ve kterých regionech?

Investice dojednané vloni by měly dát práci více než 12 tisícům lidí. Nejvíce firem plánuje investovat v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. V prvním roce společnosti vytvoří 1949 nových pracovních míst, v druhém pak 1688.

Prozradíte nejzajímavější investiční záměr roku 2016?

Je to určitě high-tech investice americké společnosti GE Aviation, která se u nás rozhodla postavit centrum na výzkum, vývoj i výrobu turbodvřetkových motorů. Anebo investice společnosti A123 Systems, která již v Ostravě začala vyrábět ekologicky šetrnější baterie pro hybridní vozidla. Oba tyto projekty jsou jasným signálem pro ostatní zahraniční investory, že Česká republika nabízí ideální prostor pro umístování výzkumné i technologicky náročných projektů. ■

TEXT: DANIEL LIBERTIN
FOTO: CZECHINVEST

SMART CITY PO BRNĚNSKU: MĚSTO, KDE SE DOBŘE ŽIJE

„ROZHODLI JSME SE PRO VLASTNÍ CESTU, KTERÁ JE ZALOŽENA NA ZMĚNĚ PŘÍSTUPU MĚSTA, NIKOLIV NA TECHNOLOGICKÉM PLÁNU,“ ŘEKL HNED V ÚVODU NAŠEHO ROZHOVORU NÁMĚSTEK PRIMÁTORA MĚSTA BRNA JAROSLAV KACER. V ROCE 2014, KDY BRNO ZALOŽILO PŘI MĚSTSKÉ RADĚ KOMISI PRO SMART CITY, SE STAL JEJÍM PŘEDSEDOU.

Ing. Jaroslav Kacer,
náměstek primátora
města Brna

ELEKTRONICKÁ ŠALINKARTA FUNGUJE

Jak tedy Brno problematiku smart city pojalo?

Za chytrá považujeme pouze řešení, která zvyšují kvalitu života našich obyvatel. Smart city nevnímáme jako další „zásuvku“ vedle dopravy, životního prostředí a dalších, ale jako deštník, který se rozevívá nad celým městem a jeho tématy.

V říjnu 2015 rada města koncept smart city schválila. Které projekty se podařilo uvést do života?

Už před schválením konceptu jsme ke spolupráci přizvali experty z akademického a firemního sektoru a hned potom jsme připravili návrhy jednotlivých projektů. Uspořádali jsme expertní workshop pro plán udržitelné městské mobility, na kterém vzniklo pět vizí, včetně konkrétních cílů. Koncem roku 2015 byla jedna z vizí vybrána a dále se rozpracovává.

Od začátku letošního roku už v Brně funguje elektronická šalinkarta, tedy tramvajenka. Ta představuje unikátní řešení, jehož majitelem je městská společnost Dopravní podnik města Brna. Nejsme tedy vázáni na žádnou další firmu. Je to první on-line služba v našem

budovaném e-shopu městských služeb, který postupně umožní občanům vyřizovat své záležitosti z pohodlí obyvatelského pokoje. Nyní připravujeme systém, jak Brňany informovat o poplatcích za komunální odpad a jak jim usnadnit jejich placení. Přibude také turistická a informační karta, která poskytne slevy pro jednotlivé instituce na území Brna a současně bude také předplatní jízdenkou, jako je například Berlin Pass.

A na jaká vylepšení se Brno může těšit v nejbližší době?

Už v dubnu bychom rádi pro odbornou veřejnost více zpřístupnili geografický informační systém. Všichni tak budou moci například vidět, jak jsou vedeny sítě. V první fázi budou tyto informace k dispozici zdarma, zpoplatníme až případně podrobnosti. Rádi bychom také měli 3D krabicový model celého města, včetně reliéfu, mostů i podzemí. Pro nové investory a developery bychom tak vytvořili prostředí, v němž mohou namodelovat a prezentovat svá řešení.

Ve spolupráci s odborníky vzniká také redesign webových stránek našeho města. Mým vzorem je portál www.gov.uk. To je etalon, ke kterému bychom chtěli zhruba za deset let dojít. Stejně dlouho trval postupný vývoj britského informačního webu až do jeho dnešní podoby. Informace uspořádané tak, aby občané jednoduchým, intuitivním způsobem na tři kliknutí našli to, co potřebují. Chceme být chytrý úřad, snažíme se proto také zavádět bezpapírový oběh dokumentů. V první fázi pro volené orgány a pilotně bychom ho zavedli pro Radu města Brna.

STAVÍME NA LIDSKÉM POTENCIÁLU MĚSTA

O smart city se hodně mluví, málokdo si však umí přesně představit, co se za tímto pojmem přesně skrývá, respektive každý si představuje trochu něco jiného. Jak může veřejnost získávat informace, sledovat přípravu vašich projektů a jak se může zapojit?

Jako hlavní cíl jsme si vytyčili změnu přístupu města. Brno často vnímáme velmi úzce jako politickou reprezentaci a úřad samotný. Spravují ho také městské části, městské společnosti a organizace. Město však ovlivňují i partneři z akademického sektoru, podnikatelé, nezisková sféra a aktivní obyvatelé a osobnosti. Ti všichni společně vytvářejí jedinečný městský ekosystém. Ten můžeme vnímat jako trvalou spolupráci všech aktérů v Brně, v jeho zázemí a na regionální, národní a evropské úrovni. Cílem této spolupráce je dlouhodobý rozvoj Brna. Věřím, že se město může stát skutečně chytrým, pokud

plně využije lidského potenciálu, který má. Vzájemné propojení a diskuze jsou nezbytné. Nechceme připravovat dlouhodobé strategické dokumenty, s nimiž by se lidé neztotožnili.

A je už něco v běhu?

Ano, například již zmíněný brněnský městský ekosystém. Ten se poprvé sešel na konci března. Na stránkách brno.cz/ekosystem pak lze nalézt více informací. Také na stránkách www.damena-vas.brno.cz, v rámci tzv. participativního rozpočtu, se mohou občané jednotlivých městských částí aktivně zapojit a přihlásit svůj projekt pro Brno. Letos je již přihlášeno mnoho zajímavých projektů. Ty, které pak občané Brna v listopadu odhlasují jako nejlepší, město v roce 2018 zrealizuje. Nepůjde o žádné velké investiční akce, ale vytvoří se to, co občané skutečně chtějí.

Úzkému propojení městských firem a univerzit by měl napomoci

připravovaný smart city fond. Ten umožní získat městským společnostem finance na spolupráci s univerzitami a vědeckými centry na území Brna, a to formou voucherů. Společně pak mohou připravit chytrá řešení pro jednu nebo více městských částí. Formou „smluvního výzkumu“ bychom také například chtěli využívat kapacit univerzit pro potřeby města.

VEŘEJNÁ SPRÁVA BY NEMĚLA OBTĚŽOVAT, ALE POMÁHAT

Podle všeho budete víc komunikovat s veřejností. Jak?

V Brně se toho od revoluce podařilo opravdu hodně. Jedinou velkou nevýhodou bylo, že město neumělo správně komunikovat. Nyní se objevilo v mnoha žebříčcích, veze se na vlně popularity, kterou může využít. Posun je neuvěřitelný, máme tady přes 70 tisíc studentů, což je velká výhoda. Investoři, kteří tu ►►

►► chtějí vybudovat své pobočky, jsou příjemně překvapeni tím, jak město pulzuje.

Pro komunikaci s veřejností chceme co nejvíce využít především moderní technologie. On-line prostředí, dotazníky, sdílený prostor. Přesto zůstávají nenahraditelná živá setkání. Chceme dosáhnout toho, aby občané souzněli s tím, kam město směřuje. Pokud budeme mít definováno, kam chceme dojít, nemůže se stát, aby změny politických reprezentací v průběhu let měly za následek zásadní změny směru „plachetnice“. Dojít k vytyčenému cíli lze často i různými cestami. Já sice nejsem kapitán, ale vím, že loď svého cíle málokdy dosáhne zcela přímou cestou.

Ve vašem konceptu je uvedeno sedm základních principů. Jakým způsobem je budete naplňovat?

Pro nás je důležité se těchto principů, které mají motivovat město a jeho partnery k dlouhodobé spolupráci, držet.

Jsou to: otevřenost, odpovědnost, modularita, ohleduplnost, efektivita, diverzita a chytrost. Vše by mělo fungovat jako stavebnice lega. Na základní desce si z jednotlivých kostiček budujeme daný směr. Když v průběhu několika let zjistíme, že existuje nějaké lepší řešení, tak prostě tu jednu kostičku vezmeme a vyměníme za druhou. Nechceme pokračovat v tzv. vendor lock-in – uzavřených, dlouhodobě provázaných řešeních.

Postupně se zvedla prestiž armády i policie a my bychom chtěli, aby si občané vybudovali lepší vztah i k politikům a úředníkům. Chceme, aby Brno bylo městem, kde se dobře žije. Znamená to především výbornou kombinací bydlení, volnočasových aktivit, zaměstnanosti a také toho, že bude obyvatele co nejméně obtěžovat veřejná správa. Naopak – bude jim nápomocna.

Jako Brňanka se musím na závěr zeptat: co plánujete v tolik diskutované

otázce brněnského nádraží?

Český stát bohužel dlouhodobě zaspal v budování vysokorychlostních tratí, zůstal u technologie ze 60. let minulého století. My jsme zahájili spolupráci se společností HTT a jdeme inovativní cestou. Zajímá nás technologie hyperloop, což je moderní koncept vysokorychlostního transportního systému. Nemyslíme si, že by se začalo stavět za dva tři roky, ale primárním cílem v tuto chvíli bylo zapojit do vývoje technologií kolem hyperloopu veškeré instituce a náš znalostní kapitál. Následně se ukáže, kdy a jak bude tato inovativní technologie realizovatelná, a v budoucnu můžeme mít krásné spojení Brna s Prahou, Vídní, Bratislavou a jinými metropolemi. Může se také stát, že v Brně vznikne vůbec první takový projekt na území Evropy, a tak naše město bude na mapě ještě více viditelné. ■

S JANEM KACEREM HOVOŘILA VLASTA PISKAČOVÁ
FOTO: JIŘÍ SALIK SLÁMA

inzerce

environment

**Veletřh
chytrých řešení
pro města a obce**

www.bvv.cz/urbis

26. - 29. 4. 2017
Brno - Výstaviště

Souběžně probíhají:

Central
European
Exhibition
Centre

BVV
Veletřhy
Brno

V ZIMĚ HŘEJE, V LÉTĚ CHLADÍ

Chytrá izolace® od společnosti LIKO-S je **komplexní řešení pro zateplení domů** a průmyslových budov. V zimě ušetříte na vytápění objektu. V letním období **Chytrá izolace** naopak nepustí teplo dovnitř, nemusíte tedy pořizovat klimatizaci. Díky Chytré izolaci **ušetříte a budete se cítit příjemně po celý rok.**

Díky dotačnímu programu **Nová zelená úsporám** můžete získat státní podporu na snížení energetické náročnosti vašeho domu. **Rádi vám poradíme jak na to.**

Chytrá izolace ICYNENE slouží po celý rok. **V zimě hřeje, v létě chladí.**

Díky unikátním izolačním vlastnostem **uspoří pěna až 70% nákladů** na topení a chlazení.

Pěna ICYNENE má **stále tepelně-izolační vlastnosti** a slouží tak perfektně po celou dobu životnosti stavby. Po nástřiku zvětší svůj objem 100x. Díky tomu kompaktně izoluje a utěsňuje veškeré komplikované detaily.

Rychlá realizace – dokonalé zateplení je možné zrealizovat pouze za jediný den.

Pěna je difúzně otevřená. **Zamezuje šíření alergenů a bakterií**, zajišťuje tepelný komfort a zlepšuje tak kvalitu vnitřního prostředí.

Tři roky po sobě byla společnost ICYNENE oceněna v nezávislém průzkumu jako **číslo jedna v kvalitě na americkém stavebním trhu.**

+420 724 766 610

info@chytraizolace.cz

www.chytraizolace.cz

Smart parking, expozice BVV Brno

SMART CITY MÁ ZELENOU E.ON A MĚSTA SPOLEČNĚ

TÉMA SMART CITY JE VELMI ŽIVÉ A ATRAKTIVNÍ, OVŠEM PROTOŽE NEEEXISTUJE JEDNOTNÁ DEFINICE TOHOTO POJMU, JE MOŽNÉ, ŽE SI KAŽDÝ Z NÁS PŘEDSTAVÍ PŘI JEHO VYSLOVENÍ NĚCO JINÉHO. A TO JE POCHOPITELNÉ, PROTOŽE SMART CITY SE TÝKÁ MNOHA ASPEKTŮ ŽIVOTA VE MĚSTĚ, KTERÝM MŮŽE BÝT PŘISUZOVÁNA RŮZNÁ PRIORITY. VE ZKRATCE SE VŠAK DÁ ŘÍCI, ŽE SPOJOVACÍM ČLÁNKEM JSOU MODERNÍ TECHNOLOGIE, DÍKY NIMŽ SE TRADIČNÍ SÍTĚ STÁVAJÍ ÚČINNĚJŠÍMI.

I společnost E.ON klade velký důraz na to, jak bude energetický svět zítřka vypadat, a to jak s ohledem na poskytování spolehlivých služeb a zákaznických řešení, tak na trvalou udržitelnost a péči o životní prostředí. Svým zákazníkům proto přináší řadu informací a chytrých řešení, která pomáhají zlepšovat životy lidí a přinášejí další přidanou hodnotu.

Není pochyb o tom, že energetika je jednou z klíčových oblastí konceptu

Smart City. V souladu s know-how společnosti E.ON je spolupráce s jednotlivými městy soustředěna hlavně na decentralizovanou výrobu elektřiny se zaměřením na bezpečnost dodávky pro dané město či obec.

BRNO NA ŠPICI

Jihomoravská metropole se problematikou smart city intenzivně zabývá, a může tak být dobrým příkladem pro

Brno je jedním z více než dvou desítek měst, s nimiž společnost E.ON spolupracuje na projektech, jejichž cílem je efektivní využívání energetických zdrojů a podpora snižování emisí prostřednictvím udržitelné výroby a optimalizace využívání a spotřeby energie.

Oblasti, v nichž může E.ON chytrým městům pomoci:

- efektivní využívání energetických zdrojů, např. kogenerační jednotky či fotovoltaika,
- energeticky úsporná opatření v oblasti efektivního osvětlení budov,
- energeticky úsporná opatření v oblasti veřejného osvětlení,
- rozvoj v oblasti CNG – stlačeného zemního plynu v dopravě,
- rozvoj v oblasti elektromobility,
- budování smart grids,
- smart parking.

ostatní města v České republice. Koncept Smart City se začíná pomalu prosazovat i na úrovni jednotlivých městských částí. Jmenujme například Nový Lískovec na jihozápadním okraji Brna, který je už tradičně vstřícný k novým projektům v oblasti energetických úspor a zlepšování kvality bydlení. Například jako jedni z prvních začali v roce 1999 revitalizovat a zateplovat městské panelové domy.

E.ON se v Novém Lískovci ve spolupráci s dalšími partnery a investory hodlá zapojit do několika chytrých projektů a je v plánu zde realizovat pilotní program chytrého měření spotřeby energie čili smart metering. Ten umožňuje mimo jiné obousměrnou komunikaci mezi dodavatelem energie a spotřebitelem a kvalitnější energetický management.

MĚSTSKÝ EKOSYSTÉM

V projektu Smart City je potřeba aktivně zapojit města do regionální spolupráce s podnikatelským a akademickým sektorem. Statutární město Brno tuto spolupráci mezi jednotlivými partnery postupně prohlubuje, například prostřednictvím setkání v rámci městského ekosystému, které letos proběhlo poprvé a jehož součástí je i společnost E.ON.

V tomto směru je důležité zmínit i cluster Smart City, respektive Czech Smart City Cluster, který má za cíl být především spolehlivým partnerem a spojovacím článkem mezi již zmiňovaným

sektorem akademickým, podnikatelským a veřejným. Podstatné je, aby toto partnerství přinášelo inovace. Velkou předností je, že každá společnost či instituce nabízí v rámci clusteru své know-how, které je pak společně rozvíjeno, a mohou se tak snáze najít optimalizovaná, chytrá řešení reagující na potřeby jednotlivých měst a obcí.

Dodejme, že zakládajícími členy clusteru jsou kromě společnosti E.ON Česká republika také Schneider Electric CZ, Technologické centrum Písek, ČVUT v Praze, Atos IT Solutions and Services a Česká spořitelna.

CHYTRÉ PARKOVÁNÍ

Rozvoj nových produktů a služeb ke smart city neodmyslitelně patří a mnohá chytrá řešení se objevují i v Brně.

Společnost E.ON se intenzivně podílí na jejich rozvoji, nabízí již zmiňovaný smart parking a přináší chytré integrované řešení SPINWIRE® společnosti IGSResearch. Tato technologie se využívá ke sledování obsazenosti parkovišť a k navádění k volným místům, ke kontrole doby parkování na místech s omezenou dobou stání, a to na zpoplatněných parkovištích, na vyhrazených stáních a na parkovištích s rezervačním systémem. Na komunikacích se používá k měření hustoty provozu a rychlosti vozidel. Získaná data zároveň slouží k optimalizaci řízení parkování a provozu ve městech a poskytují spolehlivé údaje do mobilních aplikací pro řidiče.

Tento produkt prezentujeme i na veletrzích, které se v Brně konají, aktuálně například na veletrhu Urbis.

Cesta ke smart city není jednoduchá, protože se jedná o dlouhodobý a komplexní proces, do kterého je třeba zapojit i veřejnost prostřednictvím rozličných komunikačních projektů. Chytré město staví na síle svých občanů, plánuje dlouhodobě, buduje otevřenou komunikační platformu se svými obyvateli a využívá moderní technologie – to vše s cílem zlepšit kvalitu života. Společnost E.ON je připravena pomoci.

TEXT: LUKÁŠ SVOBODA

FOTO: ARCHIV SPOLEČNOSTI E.ON

LUKÁŠ SVOBODA JE LÍDR PROJEKTU SMART CITY VE SPOLEČNOSTI E.ON.

4 PILÍŘE, NA NICHŽ STOJÍ CHYTRÁ FIRMA

MOŽNÁ TO MŮŽE ZNÍT TROCHU ZJEDNODUŠENĚ, ALE STAČÍ DODRŽOVAT JEN ČTYŘI ZÁSADY A VAŠE FIRMA BUDE CHYTRÁ A ÚSPĚCH JI NEMINE. TYTO ČTYŘI VĚCI JSOU TAK KLÍČOVÉ, ŽE KDYŽ VYNECHÁTE JEN JEDNU Z NICH, UŽ TO NEBUDE ONO A Z PODNIKÁNÍ SE STANE TAK TROCHU UTRPENÍ.

MÁ JASNÝ
ÚČEL
A HODNOTNÝ
PRODUKT

01

Někteří se rozhodnou podnikat za jediným účelem, a tím je vydělat peníze. Vypadá to jako regulérní důvod, ale pokud není motiv podnikání alespoň trochu společensky prospěšný nebo nepřináší nějakou hodnotu a užitek pro ostatní, bude firma fungovat jen velmi omezeně. Proč? Pokud už zakladatel dělá práci jen pro peníze, pak většina jeho pracovníků na tom bude podobně. A to znamená, že jejich loajalita bude velmi nízká a snadno odejdou za lepší nabídkou.

Když se podíváme na dlouhodobě úspěšné firmy, zjistíme, že každá má hodnotný základní účel, tedy důvod, proč existuje. Vyšší prioritu má pomoc a prospěch, které jejich produkty nebo služby přinášejí někomu dalšímu. Peníze jsou vlastně jen jakýmsi potvrzením toho, že pomáhají dostatečně.

VYBÍRÁ
ZODPOVĚDNĚ
SVÉ
PRACOVNÍKY

02

Není náhoda, že výběr personálu je zpravidla jedna z věcí, kterou si majitelé a ředitelé firem nechávají ve svých rukou co nejdéle. Najít mezi lidmi ty, kteří budou firmě pomáhat dosahovat jejich cílů, je klíčové. Úspěšné firmy si váží práce svých lidí, výběru personálu se věnují na téměř profesionální úrovni a jejich lidé jsou produktivní. Všude jsou potřeba ochotní pracovníci, kteří dovedou pracovat a mají v sobě nějaký potenciál. Nemluvíme zde o perfektních lidech, ale o těch, kteří jsou celkově pro firmu spíše přínosem než problémem. Dnešní moderní on-line svět však bohužel nahrává spíš vychytralým, ale neproduktivním kandidátům. Nenechte se nachytat a zaměřte se na tuto klíčovou oblast co nejdříve. Nepředstavujte si žádné komplikované systémy nebo geniální psychology. Ze zkušenosti vím, že postačí přesné používání jednoduchých principů vycházejících z praxe.

Spojené nádoby bez dna

Sečteno a podtrženo, chytrá firma vždy dělá něco hodnotného a pomáhá tím někomu dalšímu. Zodpovědně najímá zaměstnance a chápe, že lidský potenciál je velká devíza, ať už se děje cokoli. Má neustálou touhu se zlepšovat, a to hlavně kvůli zákazníkovi. Neztrácí čas a svou skvělou práci a to, jak pomáhá, komunikuje různým skupinám společnosti, které jí pomohou expandovat. A tak pořád dál a dál. Žádná nuda, spíš nikdy nekončící tvoření.

NEUSÍNÁ
NA VAVŘÍNECH

03

Pokud chcete být úspěšní, není jiná cesta, než se neustále překonávat. Ve světě sportu je to naprosto přirozené. Jednoduše se očekává, že nepřestanete trénovat a posouvat se dál. V podnikání by to mělo být stejné a velmi často také je. Mnoho českých firem vytváří skvělé věci, které jsou známé po celém světě. Chytrá firma tedy rozhodně neusíná na vavřínech s prvním úspěchem, ani nehřeší na to, že klient je vlastně spokojený už teď. Protože ví, že pokud dnes nebude vylepšovat ona, zítra to udělá konkurence.

A není to jen o vývoji samotného produktu, je to o přístupu celé firmy. Ten je potřeba vytvořit, trénovat a vyžadovat od každého člena týmu. Zamýšlejte se tedy s kolegy pravidelně nad tím, jak zlepšit váš produkt nebo službu pro zákazníka – jak ho překvapit a dokázat, že nebude jen spokojený, ale přímo nadšený.

DÁVÁ
O SOBĚ
VĚDĚT

04

Je logické, že na začátku podnikání máme plnou hlavu jiných problémů, ale po nějakém čase, když vychytáme mouchy a dodáváme opravdu výborný produkt nebo službu, začne nám to připadat jako běžná věc. I když máme úžasnou produkci, expanze je pomalá. Minimálně ne tak rychlá, jak bychom si přáli. Co tedy chytré firmy dělají pro větší a rychlejší expanzi? V čem je rozdíl?

Ano, je to PR! Vztahy s veřejností můžeme také chápat jako vytvoření skvělého porozumění s lidmi, kteří mohou nějakým způsobem pozitivně ovlivnit naši expanzi. Chytrou firmu rozhodně zajímá, jakou pověst má v jaké skupině lidí a aktivně pracuje na jejím udržení nebo zlepšení. Vztahy s veřejností nejsou žádný luxus, je to klíč k expanzi.

TEXT: LUCIE SPÁČILOVÁ
FOTO: SHUTTERSTOCK
LUCIE SPÁČILOVÁ JE VÝKONNOU
ŘEDITELKOU SPOLEČNOSTI
PERFORMIA ČESKÁ REPUBLIKA.
WWW.PERFORMIA.CZ

NABÍDKA SEMINÁŘŮ „NA MÍRU“ POŘÁDANÝCH ICC ČR

Nabízíme:

dopolední / odpolední / celodenní / víkendové školení typu „in house“, kde dostanou zaměstnanci intenzivní a kompletní výklad s možností řešení otázek a problémů přímo „na míru“ společnosti.

Cena:

zahrnuje výuku, prezentaci k danému tématu (v elektronické podobě) a dopravu lektora. K vybraným seminářům nabízíme publikace vhodné k tématu zdarma či za zvýhodněnou cenu.

Konečnou cenu kalkulujeme podle: délky semináře, jeho obsahu, počtu účastníků a místa konání akce.

Kontakty: www.icc-cr.cz, tel.: 257 217 744

Nabízená témata je možno různě kombinovat, další témata podle Vaší poptávky.

DOPRAVA A LOGISTIKA

- Výklad doložek INCOTERMS 2010 + praktické příklady a využití
- Námořní, kamionová, železniční a letecká doprava
- Mezinárodní přeprava a zasilatelství – dokumenty, pojištění
- Škody při dopravě zboží v mezinárodním obchodě
- Odpovědnost dopravce (zasilatele) v mezinárodní dopravě a pojištění zboží
- Společná havárie v námořní a ve vnitrozemské vodní dopravě
- Dokumenty v zahraničním obchodě
- Celní a daňová problematika

ARBITRÁŽ A PRÁVO

- Alternativní řešení poruch a sporů v mezinárodním obchodě
- Rozhodčí řízení ICC, mediace podle pravidel ICC
- Nový občanský zákoník
- FIDIC

BANKOVNÍ TECHNIKA A PRAXE

- Dokumentární akreditivy v praxi, UCP 600 a ISBP 745
- Bankovní záruky v tuzemském a zahraničním obchodě, URD 758
- Platební podmínky, rizika a zajištění

ÚČETNICTVÍ

- Přeshraniční problematika DPH
- Kontrolní hlášení k DPH
- Cash flow prakticky

ČESKÝ EXPORT NA ŽOFÍNĚ

JAK SE ZMĚNÍ EXPORT ČESKA V DOBĚ BREXITU A POSILUJÍCÍCH PROTEKCIONISTICKÝCH TENDENCÍ? O TOM DISKUTOVALI ZÁSTUPCI STÁTU A FIREM NA 208. ŽOFÍNSKÉM FÓRU EVROPSKÁ UNIE A ČESKÝ EXPORT. HOSTY BYLI MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ MARIAN JUREČKA, NÁMĚSTEK MINISTRA PRŮMYSLU A OBCHODU VLADIMÍR BÄRTL, GENERÁLNÍ ŘEDITEL CZECHTRADE RADOMIL DOLEŽAL ČI PREZIDENT HOSPODÁŘSKÉ KOMORY ČR VLADIMÍR DLOUHÝ.

V úvodu Vladimír Dlouhý vyzdvihl dobré zdraví českého zahraničního obchodu a zdůraznil, že se stát nesmí bát přijmout větší riziko při pronikání na rozvojové trhy, aby se snížila nezdravá závislost na trzích EU. Ministr Marian Jurečka jmenoval země bývalého Sovětského svazu, Afriky či Latinské Ameriky jako oblasti, kde má český export výhodu například oproti Německu: „Mnozí z těchto lidí studovali v Československu, znají naše značky, a máme tam tedy již dobré reference a lidské kontakty.“ Zmínil ovšem časté předsudky a nedostatečné informace, kvůli čemuž nám unikají mnohé příležitosti.

Náměstek ministra průmyslu a obchodu Vladimír Bártl pak vyzdvihl, jak se úspěch českého zahraničního obchodu promítá do celé české ekonomiky: „Každé šesté pracovní místo v ČR je vytvářeno exportujícími podniky. Pro náš ekonomický růst je tedy zásadní, abychom dokázali otevřít nové trhy po celém světě.“

Recept na úspěch nejen pro český export, ale i pro celou ekonomiku pak představil generální ředitel firmy Soma Engineering Ladislav Verner. Jeho firma vyrábí tiskárny pro obalové materiály a patří mezi nejúspěšnější české exportéry. Verner zmínil, že pro českou ekonomiku je klíčové vymanit se z pozice subdodavatele pro západní značky a začít vyrábět vlastní koncové výrobky s vysokou přidanou hodnotou. ■

TEXT: DANIEL LIBERTIN
FOTO: ARCHIV NKL

Žofínská fóra jsou tradičními místy setkávání špiček domácí politiky, byznysu a akademické sféry. Za více než dvacet let jejich pořádání se ve Velkém sále paláce Žofín vystřídali prezidenti, předsedové vlád a jejich ministři, představitelé parlamentu, reprezentanti domácích i zahraničních vrcholných orgánů a organizací. Jednotlivých fór se v plénu účastní cca 200 pozvaných hostů z řad špičkových manažerů, poslanců a senátorů, zástupců státní správy, vysokoškolských profesorů a dalších odborníků. Pořádá je agentura NKL a TRADE NEWS je jejich mediálním partnerem.

JAK (NE)OBSTÁT V KONKURENCI ROBOTŮ KLÍČEM JE PRÁCE S INFORMACÍ

POSLÁNÍM UNIVERZIT NENÍ VYBAVIT STUDENTY TÍM, CO SE NA TRHU PRÁCE POPTÁVÁ DNES, ALE SCHOPNOSTÍ PŘIZPŮBIT SE POŽADAVKŮM ZÍTRKA. POLOČAS ROZPADU PRACOVNÍ POZICE TOTIŽ NABÍRÁ V DŮSLEDKU MASIVNÍ AUTOMATIZACE NA RYCHLOSTI A SCHOPNOST POCHOPIŤ PODSTATU VĚCÍ, VZTAHY MEZI NIMI A S TÍM SOUVISEJÍCÍ ZPŮSOBILOST UČIT SE NOVÝM VĚCEM BUDOU NABÝVAT NA VÝZNAMU. V ÚNOROVÉ SÉRII ALTER EKO ZAMĚŘENÉ NA VZDĚLÁVÁNÍ V 21. STOLETÍ SE NA TOM SHODLI EMERITNÍ REKTOR PRAŽSKÉ VŠE A REKTOR KARLOVY UNIVERZITY. V NÁSLEDUJÍCÍM ROZHOVORU TEDY NA OTÁZKY RICHARDA HINDLSE ODPOVÍDÁ TOMÁŠ ZIMA.

Na úvod, Tomáši, budu parafrázovat tvoji myšlenku z jednoho rozhovoru, kde jsi řekl, že by školy neměly lidem úplně říkat, jak se dnes chovají letecké motory nebo letadla, ale měly by je vzdělat tak, aby i za deset patnáct let byli schopni poznatky z leteckého sektoru vnímat a pochopit. Nejdeme opačným směrem, nejsou současné postupy vzdělávání přetechnizovány, což souvisí s poptávkou učit či naučit, co chtějí firmy?

Podle některých hlasů objevujících se u nás i v zahraničí mají být skutečně vysoké školy „továrny“ na osoby, které budou vykonávat činnosti, jež jsou zrovna potřeba. To ale není posláním univerzit,

tím je vést lidi k tomu, aby byli připraveni přijímat informace. Vezmi si, kolik je dnes čtyřicátníků a padesátníků ve vrcholových pozicích v IT oborech, medicíně a jinde. Kdyby přitom člověk otevřel učebnice, ze kterých se učili, tak by nevěřil. Jak je to možné? Jejich učitelé chtěli, aby studenti měli patřičné znalosti, ale zároveň aby uměli rozeznat podstatné, aby pochopili podstatu dějů, vazby mezi věcmi, jak komunikovat a jak se učit. A podobné by to mělo být dnes.

Technologický pokrok nastartoval tektonické pohyby, které podle do-

stupných signálů změní jak obraz ekonomiky, tak společnosti jako takové. Jak se na to připravit?

Všeobecně se počítá s tím, že za deset až dvacet let dojde k masivní robotizaci průmyslu. My přitom dnes známe principy, ale ne detaily tohoto procesu, což znamená, že musíme absolventy připravovat tak, aby byli flexibilní, aby se uměli uplatnit, aby byli široce vzdělaní a zvládali přijímat informace. Takový člověk by měl být navíc méně náchylný přejímat nesmysly, které se objevují na sociálních sítích, ale i jinde ve veřejném prostoru.

Prof. Ing. Richard Hindls, CSc., emeritní rektor Vysoké školy ekonomické v Praze

Technologiemi jsme dnes, alespoň podle mě, zahlceni. Vnímáš to podobně, nejsme svým způsobem jejich obětí? A nemělo by to být obráceně, tedy tak, že je vytváříme a přizpůsobujeme tomu, co společnost potřebuje, než abychom se přizpůsobovali my jim?

Technologie nám v mnoha ohledech ulehčují život. Na druhou stranu – a to si každý může otestovat sám na sobě, každý máme počítač, telefon a fotoaparát – technologie dnes určitě mají spoustu funkcí, které 90 procent lidí nepoužívá. To je ale spíš úsměvné, větší problém vidím v oblasti informací, respektive informovanosti. Dnes jsme vystaveni obrovskému množství informací, které většinou nebývají utříděné; řada z nich je přitom lživá, účelová, neověřená, jsou zde polopravdy. Jednou z největších výzev, které před námi dnes stojí, je tak naučit se selektovat informace.

Humanitní obory mají v současném světě, ve stávající situaci, jak jsi ji popsal, nabízet nadstavbu, ukazovat cesty, kudy by se lidské myšlení mělo ubírat. Zvládají to, zvládají nápor informací a zadání vysvětlovat, co je dnes role jedince ve společnosti?

Často dnes slycháváme, že humanitní a společenskovední obory jsou k ničemu, že nic nepřinášejí a zbytečně čerpají prostředky. Opak je pravdou, dnešní doba jasně ukazuje, že je jejich význam mnohem větší, než jsme si nedávno dokázali představit. V této souvislosti bych poukázal na otázky týkající se například migrační vlny, socioekonomických vazeb, genderové vyváženosti nebo otázky zabývající se soužitím

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., rektor pražské Univerzity Karlovy

kultur a pohybu civilizací. To vše vyvolává ve společnosti určité pocity a s tím spojenou poptávku. Připomeňme si kupříkladu, že v minulosti civilizace zanikaly, a my musíme být připraveni na to, že některé civilizace mohou také v jednadvacátém století zaniknout a jiné vzniknout. Stručně: společenskovední obory mají velký a těžký úkol. Měly by vysvětlovat procesy, které nastávají, i to, že na změny musíme být připraveni.

Už v době, kdy jsme vysokou školu studovali my, byli studenti pod tlakem obrovského množství informací; přitom informací od té doby výrazně přibýlo. Nepřichází tak doba, kdy se jich budeme muset ve výuce zbavovat, kdy bude třeba lidem rychle dávat to, co je nové, a ne po nich chtít, aby si pamatovali to, co je starší?

Já si myslím – a to je problém nejen vysokého, ale i základního školství – že jsme nastaveni zejména na znalosti a na dril. Na západních školách přitom razí kombinaci znalosti a určité dovednosti. Podle mě je přitom hlavním cílem a posláním vysokých i středních škol určit minimum, které musí mít

JEDNOU Z NEJVĚTŠÍCH
VÝZEV, KTERÉ PŘED NÁMI
DNES STOJÍ, JE NAUČIT SE
SELEKTOVAT INFORMACE.

člověk v hlavě. Řada lidí sice dnes řekne, proč se mají něco učit, když to mohou snadno dohledat přes Google, ale to bychom rovnou mohli říct, že se nemusíme učit vůbec nic, protože všechno někde máme. O tom to ale není, je to otázka syntézy informací a poznatků. Je prostě třeba definovat nutné znalosti a rozvíjet některé dovednosti, které nám při srovnání se světem chybí.

Jak i v tomto kontextu vnímáš roli paměťového učení, jak podstatné dnes je?

Já mám strach, že lidem bude postupně zakrňovat mozek, protože se budou méně učit pod tlakem, neboť si všechno najdou. Řečeno s nadsázkou, budou se například ptát, proč se učit státy v Evropě, když je lze jednoduše vyhledat. Důvody jsou nasnadě a jsou dva. Zaprvé: občas se člověk může ocitnout na místě, kde Google není k dispozici. Zadruhé a hlavně: samotné učení, respektive znalost, má svou hodnotu. Jde tak o to citlivě posoudit, co se ještě má učit a jak a co už ne. A právě v tomto bodě vstupuje do hry učitel, který by měl předávat to podstatné a ukazovat na souvislosti. Logika se kupříkladu nejlépe trénovala latinou nebo matematikou, což jsou věci, které se mohou promítat i do dalších oborů: pomáhají vnímat vztahy mezi řeckými památkami, ale třeba i vztah ke sportu, právu a tak dále.

Sečteno a podtrženo, v čem se bude školství v roce 2050 lišit od toho současného?

Sedmdesát až osmdesát procent výuky bude bezkontaktní; výuka bude probíhat po internetu, standardem bude sdílení informací, učební texty budou velmi sofistikované a vše doplní možnost on-line konzultace s učitelem. Vlastní kontaktní výuka pak zabere pár hodin za semestr. S tím souvisí zkoušení – devadesát procent proběhne elektronicky, distančně. Podstatná část výuky přitom bude sdílena univerzitami po světě, což znamená, že bude větší flexibilita a řada oborů bude dominantně vyučována v angličtině. Co se pak praktických dovedností týče, významná část se přesune na simulátory, které půjdou využívat i z domova. ■

TEXT: ROMAN CHLUPATÝ

FOTO: ARCHIV R. HINDLSE A T. ZIMY A SHUTTERSTOCK

VZDĚLÁVÁNÍ V ROCE 2050:

TRENDY, KTERÉ (Z)MĚNÍ NAŠE ŠKOLY

HODNOTY A PŘESVĚDČENÍ NA PRVNÍM MÍSTĚ

NAMÍSTO ŠKOLY HROU DNES VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM VĚTŠINOU PŘIPOMÍNÁ VOJENSKÉ CVIČIŠTĚ. VE VELKÉM CHRÁLÍME POSLUŠNÉ SOUČÁSTKY KOMPATIBILNÍ S INDUSTRIÁLNÍ SPOLEČNOSTÍ, POPTÁVKU EPOCHY, DO NÍŽ VSTUPUJEME, ALE NEBUDEME UMĚT USPOKOJIT. I KVŮLI RIZIKŮM S TÍM SPOJENÝM SE TÝM ALTER ĚKO ZAMÝŠLEL NAD PŘÍČINAMI A MOŽNÝMI VÝCHODISKY STÁVAJÍCÍ SITUACE.

JAN MÜHLFEIT, GLOBÁLNÍ STRATÉG:

„Český vzdělávací systém tak, jak je dnes nastaven, je chybný a je na něm třeba pracovat. K tomu se musí čelem postavit mimo jiné i rodiče a média, což se dnes většinou neděje. Stejně tak, bohužel, podle mne školství – jeho stav a výhled – u nás nad rámec pár prázdných frází o Komenském nezajímá ani žádného politika.“

HELENA HORSKÁ, RAIFFEISENBANK:

„Umělá inteligence a 3D tisk proniknou i do vzdělávání. Roboti se stanou nositeli a uchovateli znalostí a vědění, i proto se napříště nebude klást takový důraz na fakta a znalosti. Pomocí 3D tisku si pak žáci a studenti zhmotní, cokoli bude potřeba. Výuka se (i) tak přizpůsobí talentu a schopnostem žáků.“

JINDŘICH PLOCH, VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ:

„Šedesát pět procent dětí, které věkem patří do mateřských škol, bude pracovat v dnes neexistujících oborech. To je zásadní rozdíl v porovnání s minulostí, kdy jsme uměli nastavit systém vzdělávání, protože poločas rozpadu informace byl dvacet let. Teď činí poločas rozpadu v technických oborech dva roky.“

VLADIMÍR KRAJČÍK, VYSOKÁ ŠKOLA PODNIKÁNÍ A PRÁVA:

„Jedinou jistotou, kterou dnes máme, je to, že zítra bude všechno jinak – a my nevíme jak. Musíme tak studentům na rovinu říci: ‚Vše se mění. Naučte se s tím žít, naučte se na to správně reagovat.‘ Zároveň je potřeba, aby studenti hledali vlastní přístupy a cesty, učili se tím, že něco udělají.“

MILAN JÍLEK, JIHOČESKÁ UNIVERZITA:

„Praxe je nutná. Nikoli ale jen v tom smyslu, že by připravila absolventa k okamžitému a plynulému – míněno bez dalších investic ze strany zaměstnavatele – zapojení do produkce. Smyslem praxe během studií by mělo být seznámení s reálnou ekonomikou. Pokud bude manuální, vůbec to neuškodí.“

FILIP PŘIBÁŇ, AKCENTA CZ:

„Společenskovední a humanitní obory, přes častou kritiku, budou nabývat na významu. Prospívá jim to, že se zabývají současnými tématy a také propojování s dalšími obory. Psychologové například čím dál více těží z neurobiologie, díky které lépe chápeme, jak probíhá vývoj mozku a jaké faktory na něj mají vliv.“

TAJÁNA LE MOIGNE, GOOGLE:

„Nauku o světě přebírá internet, podstatné je se umět v dostupných informacích zorientovat. Škola by proto měla studentům pomoci pochopit, kdo jsou, a pomoci jim najít hodnotový rámec. V komplexním světě dneška totiž čím dál častěji budeme opírat naše rozhodnutí – kromě dat – právě o hodnoty a přesvědčení.“

PETR GAPKO, MONETA MONEY BANK:

„Opustit úplně koncept nabývání znalostí a memorování faktů by nebylo rozumné, protože bez faktů a schopnosti je interpretovat se není člověk schopen dobře rozhodnout. Na tom nic nezmění ani přístup k neomezenému kvantu informací, protože pro rozhodnutí je velmi podstatný i čas.“

TEXT: ROMAN CHLUPATÝ
FOTO: SHUTTERSTOCK

ALTER EKO

Multimediální, interaktivní projekt, v jehož rámci špičky ze světa ekonomiky, byznysu a akademické sféry probírají relevantní a přitom (v Česku) přehlížená hospodářsko-politická témata. Téma začíná rozhovorem na Rádiu Zet a pokračuje expertní diskuzí na serveru HlídacíPes.org. TRADE NEWS je jeho mediálním partnerem.

ZAMĚŠTNANCI OPĚT VOLÍ DOZORČÍ RADU

ANEB NA VELKOU NOVELU ZÁKONA O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH SI JEŠTĚ POČKÁME

TĚSNĚ PŘED SILVESTREM LOŇSKÉHO ROKU BYLA VE SBÍRCE ZÁKONŮ PUBLIKOVÁNA PRVNÍ NOVELA ZÁKONA O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH (ZOK). JEJÍM PŘEDMĚTEM JE JEDINÁ VĚC – NÁVRAT ZASTUPOVÁNÍ ZAMĚŠTNANCŮ V DOZORČÍCH RADÁCH AKCIOVÝCH SPOLEČNOSTÍ. PROSTOR PRO DALŠÍ ZMĚNY BY TU JISTĚ BYL. A TO NEJEN ZMĚNY VEDOUcí K ODSTRANĚNÍ NEJASNOSTÍ V ZÁKONĚ, A TEDY KE SJEDNOCENÍ VÝKLADU NĚKTERÝCH PROBLEMATICKÝCH USTANOVENÍ, ALE I ZMĚNY ZJEDNODUŠUJÍCÍ V URČITÝCH OHLEDECH PODNIKÁNÍ, JAK BYLO NA PODZIM LOŇSKÉHO ROKU AVIZOVÁNO MINISTERSTVEM SPRÁVEDLNOSTI. TO PŘIPRAVILO VELKOU NOVELIZACI ZOK, JEJÍ SCHVÁLENÍ V LETOŠNÍM ROCE JE VŠAK S OHLEDEM NA BLÍŽÍCÍ SE VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY NEJISTÉ. CHYSTANÁ NOVELA SE TÝKÁ I NĚKTERÝCH SPORNÝCH OTÁZEK DOSUD ŘEŠENÝCH JUDIKATUROU VYŠŠÍCH SOUDŮ.

DOZORČÍ RADY AKCIOVÝCH SPOLEČNOSTÍ

U akciových společností s dualistickým systémem vnitřní struktury je dozorčí rada obligatorním kontrolním orgánem, který dohlíží na výkon působnosti představenstva a na činnost společnosti. Novela ZOK zavádí u těchto společností povinnost volit jednu třetinu dozorčí rady zaměstnanci společnosti. Zbylé dvě třetiny volí valná hromada. Tato povinnost se však vztahuje pouze na společnosti mající více než 500 zaměstnanců v pracovním poměru, tedy

na velké podniky. Ty současně musí mít počet členů dozorčí rady dělitelný třemi (u ostatních společností mohou stanovy počet určit libovolně, akceptovatelná je i jednočlenná dozorčí rada).

Stanovy mohou určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesmí být větší než počet členů volených valnou hromadou. Stanovy mohou rovněž určit, že zaměstnanci volí část členů dozorčí rady i v případě, že společnost má menší počet zaměstnanců (tj. 500 nebo méně).

Právo volit členy dozorčí rady mají pouze zaměstnanci, kteří jsou ke společnosti v pracovním poměru. Člen dozorčí rady zvolený zaměstnanci může být zaměstnanci odvolán.

Každá společnost s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru je povinna uvést ujednání stanov a složení dozorčí rady do souladu s novelou do dvou let ode dne nabytí její účinnosti (tj. do 14. 1. 2019). Neučiní-li tak, rejstříkový soud ji může vyzvat ke splnění této povinnosti v dodatečně přiměřené lhůtě, jinak ji

může i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci.

Je faktem, že povinné zastoupení zaměstnanců v dozorčí radě akciové společnosti bylo do konce roku 2013 součástí českého právního řádu. Bylo obsaženo v obchodním zákoníku, který byl zrušen ke dni nabytí účinnosti nového občanského zákoníku (1. 1. 2014). Podle tehdejší právní úpravy byla jedna třetina dozorčí rady povinně volena zaměstnanci ve společnostech majících více než 50 zaměstnanců v pracovním poměru. Rozhodný počet zaměstnanců je tedy nyní desetkrát vyšší, z čehož lze usuzovat, že podle názoru zákonodárce je participace zaměstnanců na kontrole správy akciových společností přínosná a odůvodněná pouze u velkých společností. Přitom zmíněný desetinásobek je výsledkem pozměňovacích návrhů předložených v rámci projednávání novely Poslaneckou sněmovnou.

Dalším argumentem změny právní úpravy je skutečnost, že zastupování zaměstnanců v řídicích orgánech obchodních společností je významným evropským základním právem zakotveným v Chartě základních sociálních práv zaměstnanců Evropské unie a je obsaženo i v národních úpravách členských států EU.

Podle důvodové zprávy se povinné zastoupení zaměstnanců mělo aplikovat i na správní radu, tj. na akciové společnosti s tzv. monistickým systémem vnitřní struktury, v němž se dozorčí rada nezřizuje, čemuž odpovídalo i původní znění novely. Schválené znění však s aplikací předmětné povinnosti na správní radu nepočítá, přičemž podle vládního stanoviska k původnímu znění novely nepředstavovala úprava účasti zaměstnanců ve správní radě legislativně technicky dostačující řešení.

ROZHODNUTÍ VALNÉ HROMADY S.R.O. O SOUHLASU S PŘEVODEM PODÍLU

Jedním z problémů stávající úpravy ZOK, který působil v praxi výkladové potíže, byla otázka, zda rozhodnutí valné hromady s.r.o. o souhlasu s převodem podílu musí mít formu notářského zápisu. Důvodem nejasností byly rozdílné názory na to, zda takové rozhodnutí je

rozhodnutím, jehož důsledkem se mění společenská smlouva (která obligatorní formě notářského zápisu podléhá).

Vzhledem k tomu, že rejstříkové soudy nepostupovaly při rozhodování o návrzích na zápis do obchodního rejstříku jednotně, vyjádřil se k některým sporným otázkám (včetně shora uvedených) Nejvyšší soud. Podle stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 204/2015 k některým otázkám zápisů obchodních korporací do obchodního rejstříku (dále „Stanovisko“) usnesení valné hromady o souhlasu s převodem podílu není usnesení, jehož důsledkem se mění společenská smlouva, a nejde tudíž o rozhodnutí vyžadující formu notářského zápisu. Podle názoru Nejvyššího soudu v tomto případě valná hromada pouze rozhoduje o tom, zda souhlasí, aby došlo ke změně společníka na základě smlouvy o převodu podílu, a usnesení valné hromady je toliko fakultativní podmínkou účinnosti smlouvy o převodu podílu. Ke změně společenské smlouvy dochází v důsledku smlouvy o převodu podílu, nikoli v důsledku rozhodnutí valné hromady.

Stejný výklad lze aplikovat i na rozhodnutí valné hromady o souhlasu s rozdělením podílu.

Chystaná velká novela ZOK shora uvedený názor potvrzuje doplňujícím ustanovením, jež stanoví výslovně, že předmětná rozhodnutí valné hromady nepůsobí změnu společenské smlouvy.

STATUTÁRNÍ ŘEDITEL JAKO SOUČASNÝ PŘEDSEDA/ ČLEN SPRÁVNÍ RADY

Nejvyšší soud ve svém Stanovisku vyjádřil kromě jiného rovněž názor k nejednotně posuzované otázce týkající se obsazení funkce statutárního ředitele v akciové společnosti s monistickým systémem vnitřní struktury. V monistickém systému se povinně zřizují dva volené orgány, a to statutární ředitel a správní rada. Tato skutečnost působí poněkud překvapivě, když z hlediska počtu volených orgánů se tento systém od dualistického neliší. Správní rada má tři členy, neurčí-li stanovy jinak. Výkladové problémy činí ustanovení ZOK, podle něhož může být statutárním ředitelem i předseda správní rady. Podle názoru Nejvyššího soudu však může

být statutárním ředitelem i jediný člen (jednočlenné) správní rady, byť je tím kontrolní funkce správní rady potlačena, rovněž může být statutárním ředitelem člen kolektivní správní rady, který není jejím předsedou.

Chystaná novela má však statutárního ředitele zrušit. Zrušením tohoto orgánu by vnitřní struktura monistického systému konečně odpovídala jeho podstatě a názvu (mono = jeden).

ROZHODOVÁNÍ PER ROLLAM V S.R.O.

Výkladové problémy činí i ustanovení týkající se rozhodování mimo valnou hromadu (per rollam) ve společnosti s ručením omezeným. Konkrétně existují protichůdné názory na to, zda v případech, kdy zákon vyžaduje, aby rozhodnutí valné hromady bylo osvědčeno veřejnou listinou, postačí při rozhodování per rollam úřední ověření podpisu společníka na vyjádření k návrhu rozhodnutí (jak vyplývá z výslovného znění § 175 odst. 3 ZOK) nebo zda je i v tomto případě nutné učinit vyjádření ve formě notářského zápisu.

Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí sp. zn. 7 Cmo 445/2014 uzavřel, že vyjádření společníka formu notářského zápisu nevyžaduje. Jinými slovy potvrdil, že máme věřit tomu, co čteme. V případě schválení velké novely ZOK však budeme číst něco jiného, novela totiž počítá se zakotvením obligatorní formy notářského zápisu pro návrh rozhodnutí per rollam v případech, kdy zákon tuto formu vyžaduje pro rozhodnutí valné hromady. V těchto případech má mít tedy do budoucna návrh rozhodnutí per rollam formu notářského zápisu, na vyjádření společníka k takovému návrhu však bude postačovat jeho úředně ověřený podpis. ■

TEXT: PETR KVAPIL

FOTO: SHUTTERSTOCK

MGR. PETR KVAPIL JE ADVOKÁTEM A PARTNEREM
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE KVAPIL & ŠULC
SÍDLÍCÍ V PRAZE

Jejich život je mu vším

HELPPES®

Věděli jste, že na rozdíl od vodících psů, na jejichž výcvik stát přispívá až 350 000 Kč, je výcvik psů asistenčních a signálních odkázaný pouze na vaše dary? Psi vycvičení díky vaší pomoci pomáhají lidem s postižením každý den s oblékáním či nákupem, dokáží otevřít ledničku, nebo dokonce i zavolat pomoc. Není proto divu, že pro člověka s handicapem je takový pes nepostradatelným pomocníkem.

www.helppes.cz

Jak můžete pomoci vy? Odešlete dárcovskou SMS ve tvaru DMS HELPPES na telefonní číslo 87 777. Cena DMS je 30 Kč. Helppes získá 28,50 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

TECH EDU

VĚDA, TECHNIKA
A VZDĚLÁVÁNÍ
ZBLÍZKA

8200–9000 výtisků
do škol, firem
a institucí

Z dílny vydavatelství ANTECOM,
které vydává také

TRADE NEWS **age**

www.techedu.cz

Josef Opatrný:

TRADE NEWS JE OBJEKTIVNÍ ZDROJ INFORMACÍ PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

„Po téměř celou druhou polovinu dvacátého století znamenal výraz ‚podnik‘ zejména v souvislosti se zahraničním obchodem velkou organizaci. Byla zapomenuta praxe cest zástupců malých firem – sklářských, textilních či strojírenských – nabízejících daleko v Asii či v Americe výrobky, které se zde často uchytily a úspěšně prodávaly. Změny na konci minulého století otevřely cestu k návratu, byť s celou řadou problémů. Jedním z nich je nepochybně přemíra informačních zdrojů, která v podstatě blokuje možnost kvalitní informací získat. Existují naštěstí instituce, které zde nabízejí pomoc. Jednou z nich je nepochybně časopis TRADE NEWS, který vychází pod hlavičkou Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR a informuje tuto skupinu českého podnikatelského života mimo jiné o trzích na jiných kontinentech, na nichž se uplatňovaly produkty ze střední Evropy už před celým stoletím.“

Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., je iberoamerikanista, historik a vedoucí Střediska ibero-amerických studií FF UK

Šárka Stegbauerová:

TRADE NEWS PŘÍSPÍVÁ KE ZKVALITŇOVÁNÍ VZTAHŮ I NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI

„TRADE NEWS nabízí profesionální zpravodajství o zemích celého světa se zvláštním zřetelům k českým exportérům a investorům. Jako obchodní komora tento skvělý servis velmi oceňujeme a vítáme. Znalosti a informace z teritorií jsou klíčové pro rozvoj vzájemné obchodní výměny a nepostradatelné pro podnikatelské subjekty na obou stranách. Aktivní informační servis je nezastupitelným prvkem přinášejícím výraznou přidanou hodnotu, která přispívá ke zkvalitňování vztahů nejen na mezivládní úrovni, ale zejména na poli vztahů mezi podnikateli jednotlivých zemí.“

Mgr. Šárka Stegbauerová je výkonnou ředitelkou Smíšené obchodní komory Česko-tichomořská aliance – ČESTA

Petr Kvapil:

TRADE NEWS JE KVALITNÍ ČTENÍ

„Časopis TRADE NEWS podle mého názoru dokazuje, že jej připravují lidé, které jejich práce baví. Kvalitní zpracování a grafická úprava, zajímavé články. Domnívám se, že časopis obdobného formátu a zaměření na trhu není. Zaujme nepochybně nejen české exportéry a podnikatele, jimž je především určen. Každé jeho vydání je svým atraktivním a čtivým obsahem přitažlivé pro každého, koho zajímají aktuální a zasvěcené informace o obchodním či společenském dění v určité oblasti světa a o českých zkušenostech s ním nebo koho inspirují třeba informace o tom, kdo dokázal z ničeho poctivě vybudovat solidně prosperující firmu. Věřím, že kvalitní čtení bude časopis svým čtenářům přinášet ještě dlouho.“

Mgr. Petr Kvapil je advokátem a partnerem advokátní kanceláře Kvapil & Šulc

Šéfredaktorka

PhDr. Jana Jenšíková

Redakce

PhDr. Věra Vortelová
Ing. Mgr. Daniel Libertin
Roman Chlupatý, M.A.
Ing. Vlasta Piskačová
Kateřina Jelínková
PhDr. Jozef Gáfrík, CSc.

Grafická úprava

Ing. Valeria Ashhab

Korektury

PhDr. Milena Gillová

Produkce

Mgr. Marek Jenšík

Ekonomický servis

Ing. Tereza Gulánová

Právní servis

Advokátní kancelář Kvapil & Šulc

Foto

Isifa Image Service
www.profilepictures.cz

Distribuce

V.R.V. s.r.o.

Tisk

Akontext s.r.o.

Vydavatel

ANTECOM s.r.o.
Blatenská 2166/7
148 00 Praha 4
produkce@antecom.cz
Tel./fax: +420 272 935 558
Redakční servis: +420 602 313 176
www.antecom.cz

Titulní foto

Eva Stanovská: Astana

Za obsah inzerce zodpovídá inzerent.

Žádné části textu nebo fotografie z Trade News nesmí být používány, kopírovány nebo jinak šířeny v jakémkoliv formě či jakýmkoliv způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

www.tradenews.cz
www.itradenews.cz

Připravujeme

Švédsko charakterizuje otevřenost k inovacím. Co je nové a odlišné, je atraktivní. U obchodní spolupráce naopak nemají tendenci měnit již osvědčené partnery. V příštím čísle se vám pokusíme přiblížit tento vysoce koncentrovaný trh s přítomností globálních hráčů. Co má Švédsko společného s Finskem a Dánskem kromě toho, že jsou všechny tyto země členy Evropské unie? Jak to vidí podnikatelé, kteří v severských zemích uspěli?

Budeme si povídat s člověkem, kterému láska k severským zemím prorostla do soukromého i profesního života. Představíme vám Michaela Stanovského, šéfredaktora a vydavatele Severských listů.

Během pěti let přivedla moravská společnost Hedviga Group vlastní inovativní technologii PTR až k evropskému patentu a k první instalaci PTR Power Plant v nízkoemisní zóně v Londýně. Co se za tímto úspěchem skrývá?

800 521 521
www.kb.cz

VAŠE PLÁNY PADNOU NA ÚRODNOU PŮDU

PŘIJĎTE K NÁM PRO FINANCOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH A POTRAVINÁŘSKÝCH
INVESTIC. USNADNÍME VÁM CESTU K DOTACÍM A DALŠÍM PODPORÁM.

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

fincentrum

Banka roku
2016